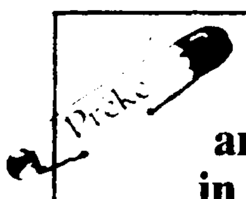
Amigoe

104e JAARGANG — NO.: 204

ZATERDAG 5 SEPTEMBER 1987

Buttons saying "no" are pretty handy in most situations anyway...

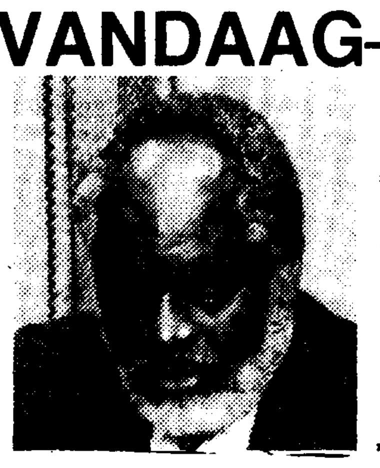
VANDAAG

NED.ANTILLEN

- Martina tevreden over fiscale overeenkomst p.3
- Kiwanis Piscadera start anti-drugs campagne p.3

SPORT

- Jong Colombia: nederlaag eigen schuld p.12

DON MARTINA ...alternatief...

ARUBA

- Financiering olie-opslag voor 99% rond p.11
- Gevangenisstraffen geeist tegen agenten p.11

INTERNATIONAAL

- VN- Secretaris naar Iran p.1

Nieuws in vogelvlucht

SAYDA — Bij aanvallen vandaag, sabbat, door Israels luchtmacht op een Palestijns vluchtelingen- kamp bij Sayda (Sidon) zijn 25 doden en 40 gewonden gevallen. Na het vertrek van de jets ontploften er nog tijdbommen in het kamp waar zo'n 80.000 mensen leven. In de voorbije tijd werden er nep- aanvallen op uitgevoerd door Israel. Het zou voor het eerst zijn dat er een aanval wordt uitgevoerd op een sabbat door Israel. Men rolde in de Gaza- strook een terreur- bende op welke recentelijk bommen aan boord van 3 autobussen liet ontploffen en werd geleid door een PLO- afdeling.

*****

BARCELONA — Bijna 500 astmalijders zijn vannacht in aller ijl naar Barcelona's ziekenhuizen overgebracht omdat zij door onbekende oorzaak opeens last kregen van verstikkings- verschijnselen. Er zijn waarschijnlijk 2 doden gevallen en er worden nog 80 mensen behandeld. Het is een ziekte welke alleen astmalijders treft en heeft niet te maken met het weer (windstil) of milieuvervuiling.

*****

BAYRUT — De Italiaanse gijzelaar Khoury (21) is vandaag vrijgelaten in Libanon. Hij was 5 dagen eerder ontvoerd. Hij zou bevrijd zijn door de Shi'itische Amal. De ontvoerders van de 2 Westduitse gijzelaars bevestigden vrijdag dat zij er binnenkort, maar niet vandaag, 1 zouden vrijlaten als Bonn gedane beloften nakomt.

*****

NEW DELHI — In India's deelstaat Punjab zijn binnen 24 uur 6 doden gevallen van politiek Sikhsgeweld, onder wie ook een vermeende Sikh- terrorist. Er werden 14 Sikhs aangehouden.

*****

KIGALI — Uganda is bereid Burundi's afgezette president Bagaza asiel te verlenen. Bagaza had geweigerd Nairobi te verlaten. Hij zou vandaag naar Uganda doorreizen, waar zijn vriend Museweni president is. In Rwanda was hij niet welkom.

*****

COLOMBO — In Vavuniya, Sri Lanka, zijn 3 leiders van de militante organisatie Tamil- tijgers vermoord. Alle winkels bleven uit protest dicht. Men is bang voor het oplaaien van het geweld.

*****

PRETORIA — Zuidafrika's veiligheids- politie overviel 2 kantoren van de zwarte bewustzijns- beweging AZAPO en pakte 4 leiders op. De Azapo wil de 10e verjaardag herdenken van de dood van zijn leider Steve Biko, die onder verdachte omstandigheden overleed in gevangenschap. Buitenland- minister Botha bevestigde dat er voor vandaag een uitwisseling van "gevangenen" op stapel stond, welke is uitgesteld. Het gaat waarschijnlijk om De Jonge die zijn toevlucht zocht in de vroegere Nederlandse ambassade in Pretoria, om de Fransman Albertini die in Ciskei vastzit en de Zuidafrikaanse soldaat De Toit die in Angola vastzit.

*****

NEW YORK — Voor het eerst sinds 9 april 84 verhoogden de VS hun disconto, van 5,5 naar 6 %. Het is ook de 1e ingrijpende maatregel van FED- president Grenspan die Volcker opvolgde. Het disconto stond op 5,5 % sinds aug. 86 toen het 0,5 % werd verlaagd. Het gebeurde om op te treden tegen mogelijke inflatoire druk. De Dow Jones index zakte verder terug na dit besluit en wel met 38,10 punten en kwam uit op 2561,39 punt oftewel 101 pnt lager dan afgelopen maandag. De dollar ging in Europa nog wat achteruit. In Amsterdam was de slotkoers 2,020 tegen 2,0210 gld donderdag. De VS- werkloosheid bleef onveranderd en bedroeg in aug 6 %, het laagste cijfer sinds 79.

*****

BELGRADO — De moord op 4 Joegoslavische soldaten door een landgenoot van Albanese afkomst en een protest- bijeenkomst van 5000 Serven tegen getreiter door extremistische Albanezen zijn een nieuwe kopzorg voor Belgrado's regering. De 20- jarige Albanese soldaat had zonder enige reden toen hij op wacht stond zijn slapende makkers vermoord.

*****

QUEBEC — De Franssprekende top in Canada besloot de economische ontwikkeling van de armere landen te stimuleren en zich in te zetten voor het behoud van de Franse taal. Men zal verder elkaars verschillen respecteren. Er namen 41 landen aan de top deel.

*****

MADRID — Volgens het dagblad El Pais zegt Madrid op 14 november het militaire verdrag met de VS op. Dit loopt eind 88 af en moet 6 mnd van tevoren worden opgezegd omdat het anders automatisch wordt vernieuwd.

*****

IRAK HERVAT AANVALLEN OP TANKERS NA KORTE PAUZE

Doel reis: Teheran overreden Staakt het vuren-resolutie te aanvaarden

V-raad geeft VN-secretaris toestemming naar Iran te gaan

NEW YORK — De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft vrijdag VN- secretaris-generaal, Javier Pérez de Cuellar, aanbevolen de uitnodiging van de Iraanse regering aan te nemen en naar Teheran te gaan. Dit is officieel in New York meegedeeld. Vermoedelijk zal de reis van Pérez de Cuellar midden volgende week beginnen. Pérez de Cuellar zal ook een bezoek brengen aan Baghdad. De Veiligheidsraad ging accoord met Pérez de Cuellars missie om te trachten Iran te overreden resolutie 598 van de Veiligheidsraad te aanvaarden. In die resolutie wordt opgeroepen tot een onmiddellijk staakt-het-vuren tussen de al zeven jaar strijdende partijen, als eerste stap naar een definitieve regeling van het conflict.

Iraq heeft de resolutie van 20 juli onder voorbehoud aanvaard, maar hervatte, ongeduldig omdat Iran geen officiële reactie op de resolutie gaf, vorige week zaterdag zijn luchtaanvallen op Iraanse olie- installaties en tankers. Iran heeft verklaard geen staakt-het-vuren overeen te zullen komen tenzij Iraq wordt aangewezen als de partij die het conflict is begonnen.

De huidige voorzitter van de V-raad, James Victor Gbeho, verklaarde dat de raad en Pérez de Cuellar beide zijden in de Golfoorlog oproepen de strijd te staken tijdens het bezoek van Pérez de Cuellar aan de regio, volgende week. De Veiligheidsraad streeft een "definitieve en onweerlegbare" aanvaarding door Iran van de resolutie 598 na. De Amerikaanse VN- ambassadeur, Vernon Walters, verklaarde "zeer tevreden" te zijn over het besluit van de Raad accoord te gaan met Pérez de Cuellars missie. Hij onderstreepte de eenstemmigheid van de vijftien lidstaten bij de stap.

De nieuwe diplomatieke initiatieven van de Verenigde Naties kwamen vrijdag terwijl Iran en Iraq vrijdag een korte pauze in acht namen in de "Tankeroorlog". Sinds de nacht van woensdag op donderdag werden in de Golf geen aanvallen meer gemeld op de internationale scheepvaart. Een raketaanval vrijdag op de zuidkust van Kuwayt, in het gebied van de oliehaven Mina Al-Ahmadi, toonde echter opnieuw het risico aan dat andere landen bij het conflict betrokken raken. De raket richtte schade noch letsel bij personen aan, zo deelden Kuwaytse autoriteiten mee.

Het Italiaanse kabinet heeft vrijdag besloten oorlogsschepen te sturen naar de Golf zonder te wachten op het resultaat van de initiatieven van de VN. Donderdag werd een Italiaans laadkistenschip, de 17.000 ton metende «Jolly Rubino», getroffen door granaten, die werden afgevuurd van een kanonneerboot. Rome heeft bij Iran geprotesteerd over het incident. "Het is een defensieve actie uit naam van het principe van de vrijheid van navigatie en op een lijn met de verdediging van de nationale belangen en waardigheid", verklaarde de minister van Defensie, Valerio Zanone. Hij gaf geen bijzonderheden over de vloot, die naar de Golf zal worden gestuurd. Eerder volgde de Italiaanse regering het beleid af te wachten of de VN een staakt-het-vuren kon bewerkstelligen.

Iraq heeft bekendgemaakt dat zijn luchtmacht vrijdag ter hoogte van de Iraanse kust een tanker heeft aangevallen. Het was de dertiende aanval van Iraq op een schip in de Golf sinds het land vorige week zaterdag zijn aanvallen hervatte op Iraanse olie- installaties en tankers. Een militaire woordvoerder in Baghdad deelde mee dat de vliegtuigen hun doelwit vrijdagavond om half zeven troffen en veilig op hun bases terugkeerden.

Na een gesprek op het Japanse ministerie van Buitenlandse Zaken vrijdag heeft de Iraakse ambassadeur de Japanse regering laten weten, dat de aanvallen op olietankers in de Golf een vorm van "zelfverdediging" zijn en dat men moeilijk van Iraq kan verlangen dat men ophoudt zichzelf te verdedigen.

Ook de Iraanse ambassadeur heeft negatief gereageerd op het verzoek van de Japanse regering. Behalve dat hij ontkende dat Iraniërs Japanse olietankers hadden aangevallen, waarschuwde hij dat Iran "zich het recht voorbehoudt tot tegenaanvallen over te gaan" ingeval Iraq aanvalt. Een woordvoerder van het verbond van Japanse reders zei vrijdag, dat vandaag bekeken zal worden of Japan de stopzetting van de vaart op de Golf zal voortzetten.

In Japan gaat ondertussen het debat voort of het sturen van mijnenvegers wel of niet in strijd is met de grondwet, die Japan verbiedt zijn strijdkrachten buiten het eigen grondgebied in te zetten. Premier Nakasone vindt van niet, maar sloot de mogelijkheid niettemin uit. In plaats daarvan zou Japan financieel bijdragen aan "veiligheidsmaatregelen" in de Golf.

Premier Lubbers vermoedt dat er wellicht al komende week door minister Van Eekelen van Defensie duidelijkheid kan worden gegeven over de manier waarop Nederlandse mijnenjagers kunnen worden ingezet in de Perzische Golf. Op zijn wekelijkse persconferentie na afloop van het kabinetsraad zei de premier dat Nederland de Italiaanse bereidheid om onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring mijnenvegers naar de Golf te sturen een "prima zaak" acht.

WILLEMSTAD — De starre blik in de ogen van de op de poster afgebeelde jongen, is het gevolg van drugs- gebruik. Dat gebruik kan uiteindelijk zijn dood betekenen, hetgeen geïllustreerd wordt door de uitbeelding van "de Dood" die over zijn schouder meekijkt. Met deze posters hoopt de Kiwanis Club Piscadera een schok- effect teweeg te brengen, hetgeen één onderdeel is van een grootscheepse anti- drugs campagne die op 14 september van start gaat.

Scholen zullen bezocht worden in samenwerking met Radio Hoyer waar naast mondelinge informatie door een speciaal samengesteld team, ook een brochure verspreid zal worden. Daarnaast zijn buttons vervaardigd en zijn veel meer activiteiten in de planning om de gehele bevolking in de anti- drugs campagne te betrekken.

President Barco toch op buitenlandse reis, ondanks advies trip af te gelasten

Bogota protesteert bij Caracas ivm schending van het luchtruim

BOGOTA — Vlak voor zijn vertrek voor een elf dagen durende buitenlandse reis werd president Virgilio Barco van Colombia geconfronteerd met nieuwe problemen in de verhouding met het buurland Venezuela. Het incident verplichtte Buitenlandse zaken tot het indienen van een protest- nota bij Venezuela wegens het binnendringen van het Colombiaanse luchtruim door twee vliegtuigen van de Venezolaanse luchtmacht.

Nog in de loop van vrijdagmorgen bood minister Julio Londono Paredes de nota van zijn regering aan de Venezolaanse ambassadeur Luis Lacorta aan. Daarin staat onder meer dat Bogota bezorgd is over het schenden van het Colombiaanse luchtruim door F- 16- toestellen van de Venezolaanse luchtmacht welke laag over de Colombiaanse plaats Arauca zijn gevlogen. In een boodschap via radio en tv wees president Barco de kritiek van de hand van politieke vrienden en tegenstanders die het niet opportuun vinden dat hij zijn buitenlandse reis toch aanving ondanks dit ernstige incident. Daarbij voeren zij ook aan dat de guerrilla- strijd binnen Colombia is opgelaaid en dat er talrijke doden door allerlei soorten geweld vallen. In zijn toespraak legde president Barco er de nadruk op dat de "spanningen met het buurland Venezuela aanzienlijk zijn verminderd". Hij vermeldde niet het incident met de Venezolaanse vliegtuigen. Kennelijk was de toespraak eerder opgenomen.

Volgens minister Londono Paredes hebben de Burgerluchtvaart- dienst, het ministerie van Defensie en talrijke bewoners van het gebied van Arauca bewijzen van het overvliegen van de Venezolaanse luchtmacht- toestellen. Een tv-nieuwsdienst wist te melden dat een en ander gefilmd was. Toch verklaarde men lakoniek bij het ministerie van Defensie in Caracas dat er geen schending van het luchtruim bekend was.

In zijn toespraak verklaarde de Colombiaanse president wel dat met het oog op de verstoring van de openbare orde en het vele politieke geweld maatregelen getroffen zullen worden om een en ander een halt toe te roepen. Met de medewerking van de hele burgerij moet dit effect kunnen sorteren. Binnen een paar weken, zo voorspelde hij, zal men spoedig de resultaten zien van de genomen maatregelen. De opzet van de geweldplegers is volgens Barco de democratische vrijheden geweld aan te doen.

Wat zijn reis naar Zuidkorea, China en de Filipijnen betreft, zei hij, dat dit een "pioniers- reis is waarbij de poorten voor Colombia in dit deel der wereld verder ontsloten moeten worden naar dit deel van de wereld. Deze reis zal volgens hem ook een nieuw tijdperk op diplomatiek gebied openen.

Opstand in gevangenis op Puerto Rico 27 gewonden

SAN JUAN — Bij een gevangenis- opstand op Puerto Rico zijn 27 gewonden gevallen. De muiterij begon tijdens een routine- controle in de cellen naar ongerechtigheden.

De muiterij brak gistermorgen uit in een straf- inrichting waarin dertienhonderd mensen zijn opgesloten toen men op onderzoek uitging naar wapens, geld en andere artikelen welke de gevangenen niet in hun bezit mogen hebben. Toen de bewakers in de afdeling binnengingen waar de jeugdige delinquenten zitten kwam er verzet tegen de controle. Al spoedig voegden ook de andere gevangenen zich bij het verzet. Met stukken hout verweerden de gedetineerden zich. Men zag kans de vrachtwagen te overmeesteren waarmee het in beslag genomen materiaal zou worden afgevoerd. De gewonden zijn er niet zo ernstig aan toe. Er zijn geen verwondingen toegebracht met steek- of andere wapens maar met de vuist en met stukken hout.

De gevangenis- leiding kreeg nog meer problemen te verwerken toen een groot aantal bewakers hun werk verliet omdat de directie besloot een onderzoek in te stellen naar de toedracht van het gebeuren. Dit ook naar aanleiding van de klacht van de gevangenen dat de bewakers agressief zouden zijn opgetreden.

VS: geen steun aan rebellen in Suriname

PARAMARIBO — De Amerikaanse ambassadeur in Suriname Robert E. Badour heeft verzekerd dat de Verenigde Staten generlei hulp verlenen aan de rebellen die proberen het huidige bewind in Suriname omver te werpen. In een schrijven aan twee periodieken laat Babour weten dat de VS geen plannen hebben om eraan mee te werken dat de strijd verder opvlamt.

Cuba protesteert in VS wegens persconferentie door deserteur

WASHINGTON — De Cubaanse regering heeft een protest- nota ingediend in Washington in verband met de persconferentie welke het ministerie van Buitenlandse zaken onlangs heeft georganiseerd voor de gedeserteerde luchtmacht- generaal Rafael del Pino. Deze is in mei uitgeweken naar de Verenigde Staten na jarenlang in Angola een leidinggevend post te hebben gehad bij het Cubaanse leger dat waar wordt ingezet in de strijd tegen de guerrilla. De nota was persoonlijk opgesteld door president Fidel Castro.

Behandelt wel "lopende zaken"

Terugkeer Chance nog niet zeker

WILLEMSTAD — Of Leo Chance, die in opdracht van zijn partij- leider van de DP-St Maarten Claude Wathey, begin deze week als minister in het kabinet Martina zijn ontslag indiende, zal terugkeren nu de kabinets- crisis achter de rug lijkt, staat nog geenszins vast. Zelf verklaarde hij woensdag op St Maarten "blij thuis te zijn".

Chance, die ook in het kabinet Liberia ten tijde van de crisisheffing als minister moest aftreden op last van Wathey, zei geen problemen te hebben gehad met het neerleggen van zijn ministers- functie. "De Democratische Partij heeft me op die post gezet en nu terug geroepen. Ik heb niet eens gevraagd wat daarvoor de reden was", aldus Chance. "Ik ben blij nu thuis te zijn en wat uit te rusten. Ik denk erover om weer de zee op te gaan, misschien met een van de boten die rond het eiland varen of misschien met een charterboot. Ik ben tenslotte scheeps- kapitein van huis uit. Politiek is een van mijn liefdes, maar de zee is er ook een van".

Chance wiens ontslag- aanvraag dinsdag door gouverneur dr René Römer in beraad werd gehouden en die door de gouverneur vervolgens verzocht werd om in belang van het land voorlopig de "lopende zaken" te blijven behartigen, kan wat Wathey betreft in elk geval in de regeringscoalitie terugkeren. De leider van de DP- St Maarten liet daarover deze week geen twijfel bestaan. Wel verbond Wathey, naar eigen zeggen, daaraan een aantal voorwaarden. Die hadden ondermeer betrekking op de wijze waarop Chance als minister van Verkeer en Vervoer zijn beleid ten aanzien van Landsradio uitstippelde. Voor het beleid van St Maarten heeft dat beleid geenszins in de instemming van Wathey's partij. Kritiek daarover werd Chance vanuit partijgelederen al ter kennis gebracht.

Over het al dan niet terugkeren van Chance in zijn kabinet, wilde vanmorgen minister- president Don Martina geen uitspraken doen. "Ik durf niet te zeggen of hij terugkomt", zei hij, doelend op Chance. Hij wilde evenmin commentaar geven op het feit dat Wathey voorwaarden zou hebben gesteld aan de terugkeer van Chance. Voorwaarden stellen, zei Martina in algemene zin, "zou in strijd zijn met de Staatsregeling, die bepaalt dat er niemand iets mag zijn beloofd".

Onderzoekbureau van Amerikaans congres

VS mogelijk op het punt uit anti-raketten-verdrag met SU te stappen

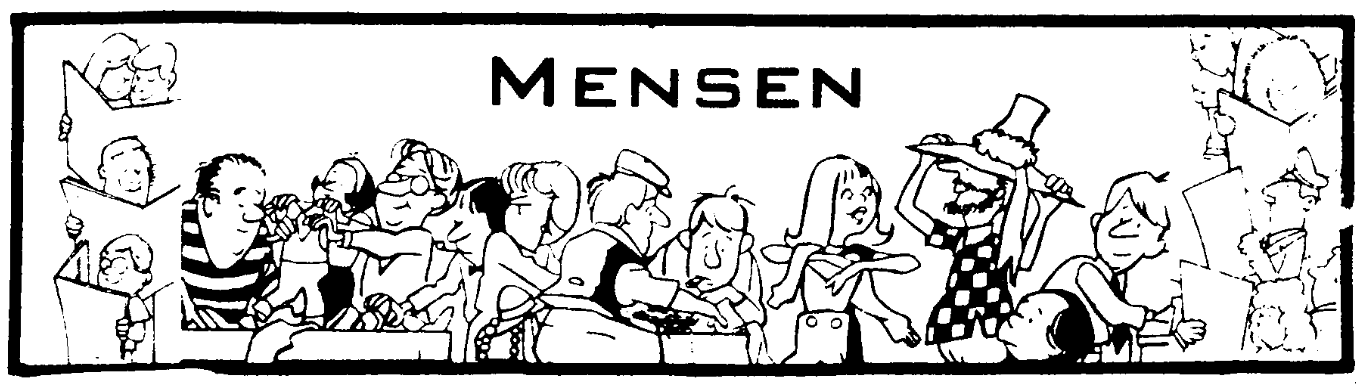
WASHINGTON — De regering- Reagan heeft de politieke en diplomatieke grondslag gelegd voor een mogelijke Amerikaanse breuk met het ABM- verdrag, dat de plaatsing van een anti- raketschild in de ruimte verbiedt. Dit staat in een vrijdag gepubliceerd rapport van het Amerikaanse Congres.

Het rapport is opgesteld door het onderzoeks- bureau van het Congres. Het schrijft dat er op grond van openbare stukken niet onomstotelijk valt te bewijzen dat de regering- Reagan besloten heeft zich terug te trekken uit het in 1972 met de Sovjetunie gesloten ABM- verdrag. Maar als de regering bepaalt dat begonnen zal worden met de terugtrekking uit het ABM- verdrag, heeft zij reeds het nodige voorbereidende werk op juridisch, politiek en diplomatiek gebied verricht, aldus het rapport.

De Democratische Senator William Proxmire verklaarde dat de "beklemmende" en "schrikaanjagende" bevindingen van het rapport inzicht verschaffen in het voornemen van de regering om het verdrag "morsdood" te maken. De Senator verklaarde dat de Verenigde Staten en de Sovjetunie dit jaar bijeen moeten komen om de navolging van het verdrag te toetsen, ofschoon nog geen datum is vastgesteld. Volgens Proxmire moet het Congres op zijn hoede zijn voor een mogelijke verrassing van de zijde van de Amerikaanse regering. En gezien de conclusies van het rapport zou die verrassing er wel eens uit kunnen bestaan dat de regering probeert de VS uit het verdrag terug te trekken, aldus Proxmire.

Volgens het rapport heeft het Witte Huis zich op verschillende punten op een dergelijke stap voorbereid:

- Het heeft de Sovjetunie ervan beschuldigd dat zij het verdrag heeft geschonden. Maar het heeft niet geprobeerd de verdrags- bepalingen aan te scherpen en Moskou te dwingen tot de naleving van de overeenkomst. In plats daarvan heeft de regering- Reagan gezegd dat de vermeende Sovjet- schendingen haar het recht geven te breken met het accoord;
- Amerikaanse regerings-functionarissen hebben de afgelopen jaren herhaaldelijk verklaard dat Moskou een punt wil zetten achter het verdrag, om zodoende een Amerikaanse terugtrekking te rechtvaardigen;
- De regering heeft verklaard dat de traditionele "strikte" uitleg van het verdrag teveel beperkingen oplegt aan het ontwikkelen en testen van een SDI- raketafweer- systeem in de ruimte. Zij meent nu dat er niets is in te brengen tegen een "brede" interpretatie, onder welke wel vergaande activiteit is toegestaan bij het testen en ontwikkelen. Critici zeggen dat die "brede" uitleg een juridische basis ontbeert en de aanvaardiging ervan neerkomt op een verdragsschending. Ofschoon de regering- Reagan nog geen besluit heeft genomen over het accepteren van de nieuwe interpretatie, is zij van mening dat zij gerechtigd is dat ieder moment te doen. Veel Congresleden, onder aanvoering van Senator Sam Nunn, zijn niet bereid dat toe te staan en willen de regering dwingen zich te houden aan de "beperkte" uitleg.

De mannen van de vrijwillige BRANDWEERBRIGADE in Wenen kijken vertederd naar het jongetje dat zo parmantig de 'troepen' inspecteerd. De tweejarige Raimund is gekleed in het uniform van de brigade, waarbij ook zijn vader als vrijwilliger is aangesloten.

*****

De best bekende kruidenier van Frankrijk, Edouard Leclerc, heeft gisteren bekend gemaakt dat hij volgend jaar meedoet aan de PRESIDENTS- VERKIEZINGEN. Blijkbaar is de man het prijzen van artikelen beu en zoekt nu wat afleiding. Leclerc, directeur van een keten van 600 naar hem genoemde supermarkten in heel Frankrijk zei dat hij zijn verkiezings- campagne zou toespitsen op gebeurtenissen in het Midden- Oosten, waaraan hij toevoegde: "De derde wereld- oorlog woedt." Hij zei tegen verslaggevers dat hij voor een regering van nationale eenheid was en de defensie- begroting zou verdubbelen.

*****

In Amsterdam is vandaag het eerste HOMO- MUNUMENT ter wereld officieel in gebruik genomen. Dit gebeurde tijdens een manifestatie "op en rond de westermarkt", waar het monument in de vorm van drie roze marmeren driehoeken ligt. Bij de openingsplechtigheid waren honderden mensen aanwezig. Het monument was ontworpen door Karin Daan. Met het monument worden drie doelstellingen nagestreefd. Het is in de eerste plaats bedoeld om de mannen en vrouwen te herdenken die ooit vervolgd en onderdrukt worden en werden, daarnaast is het een teken dat de homobeweging moet inspireren in haar strijd tegen verachting, discriminatie en onderdrukking, en verder moet het volgens de stichting Homo- monument ook oproepen tot blijvende waakzaamheid. Eerder deze week opende burgemeester Van Thijn in het Anne Frankhuis in Amsterdam een tentoonstelling over de vervolging van homosexuelen. Die tentoonstelling werd georganiseerd naar aanleiding van de onthulling van het homomonument.

*****

Een Aids- onderzoeker in Washington is BESMET geraakt met het virus. De onderzoeker, waarvan de leeftijd, naam noch het geslacht bekend is gemaakt, werkte met hoge concentraties Aids- virussen op het Nationale Gezondheids Instituut in Washington. Het Nationale Kanker Instituut meldde dat de onderzoeker niet tot de "risico- groep" behoorde. Verder werd gezegd dat er in de Verenigde Staten in ruim tien staatslaboratoria en een even groot aantal particuliere onderzoekinstituten met hoge aidsvirussen- concentraties wordt gewerkt.

*****

De acteurs en actrices van de film Spartacus, waaronder KIRK DOUGLAS, hebben een paar dagen vrijaf gekregen. De opname voor de film kunnen voorlopig niet doorgaan aangezien gisteravond een heel complex met Romeinse en Griekse gebouwen van de Hollywoodstudio's in vlammen is opgegaan. De brand ontstond een half uur na een bommelding en heeft voor ongeveer 5 miljoen gulden schade aangericht. De hele set van de film Spartacus is afgebrand. Ongeveer driehonderd mensen moesten van de studioterreinen worden geevacueerd.

*****

Dat het leven in Oostduitsland niet zo geweldig is, blijkt uit het feit dat er deze week al negen Oostduitsers naar het westen zijn GEVLUCHT. De laatste twee van deze week zijn gisteren in een rubberboot naar de Bondsrepubliek Duitsland gevlucht. De twee mannen, vah 21 en 22 jaar, staken de Oostzee over naar de Westduitse deelstaat Schleswig- Holstein.

*****

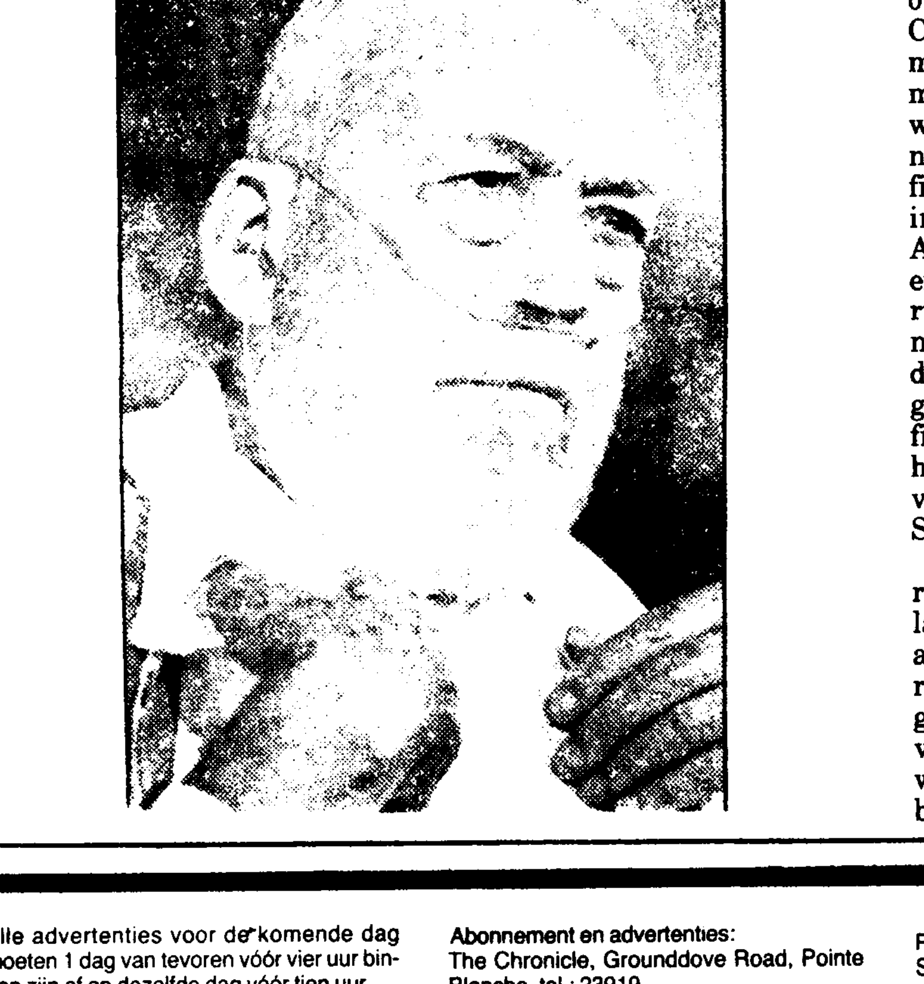
Prinses Caroline van Monaco heeft vandaag het leven geschonken aan een zoontje, PIERRE. De geboorte verliep spontaan, zonder narcose of medicamenten en moeder en kind maken het uitstekend. Bij de bevalling van de 3,210 kilo wegende baby, waren haar man Stefano Casiraghi, haar vader prins Rainier en haar broer, kroonprins Albert aanwezig. De prinses heeft al een zoontje van drie, Andrea en een dochtertje van een jaar, Charlotte.

In aanwezigheid van twintig genodigden

Huston in stilte begraven

LOS ANGELES — De Amerikaanse actrice Anjelica Huston en haar intieme vriend, de acteur Jack Nicholson behoorden tot het kleine gezelschap van ongeveer twintig genodigden bij de begrafenis van de filmster John Huston die onlangs op Rhode Island overleed.

De begrafenis- plechtigheid welke voor de rest een strikt particulier karakter had duurde drie kwartier en speelde zich af in de rouw- kapel in het Memorial Park te Hollywood, waar ook begraven liggen regisseur Cecil B. Demille en de acteurs Roldofo Valentino, Peter Lorre en Douglas Fairbanks. De bronskleurige kist met Hustons stoffelijk overschot bleef bleef in de rouwkapel achter toen de genodigden de begraafplaats verlieten tegen het middaguur. De kist werd bijgezet bij de graftombe van zijn moeder Rhea Gore, een journaliste die in 1938 overleed. Op verzoek van de familie was de begrafenis een besloten plechtigheid. Men wilde geen horden mensen op het kerkhof zien, aldus de woordvoerder van de begraafplaats Jerria Tangen.

Kort na het overlijden tijdens zijn slaap van de 81-jarige Huston was zijn stoffelijk overschot overgebracht naar Californie. Huston is tot hij met een longontsteking te maken kreeg nog actief geweest op film- gebied. Hij was niet alleen de producer van de film Mr North maar zou daarin ook nog optreden terwijl Anjelica Huston de hoofdrol erin zou spelen en de regie berustte bij Hustons zoon Danny. Hij werd door zijn vrienden herdacht als de laatste gigant van de Amerikaanse film. Hij won een Oscar voor het draaiboek en als director van de film De schat van de Sierra Madre.

Een paar maanden geleden regisseerde Huston zijn laatste film met de titel welke achteraf een voorspellend karakter had The Death. Deze is gebaseerd op een kort verhaal van James Joyce. De film wordt in november uitgebracht.

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur *The boy who could fly* (ƒ.5,- p.p.); 24.00 uur *Black Widow* (18 jr., ƒ.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *The boy who could fly* (ƒ.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Thundercats; 17.00 Mr. «T»; 17.30 Telefiesta ku Tante Irma; 18.30 Studiosport; 19.30 Better days; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel ku Gonzalo Cuales; 21.30 Estreno: «Tell me that you love me»; 22.00 Wega di Number; 22.10 vervolg Estreno; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.30 Sena di Señor: «met pastoor Plaate en zang van koor Rejoice»; 17.00 Sala di konsierto: «Jonge mensen op het concertpodium»; 17.50 Wega di Number; 18.00 Telepatria; 19.00 Moda ku Mylene; 19.30 The Cosby show;; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Valerie; 21.00 Dynasty; 22.00 Solid Gold with Dionne Warwick; 23.00 It's a living; 23.30 CNN Sports tonight; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
5 september 1987 vanaf 08.00 uur t/m 7 september 1987 om 07.00 uur.
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
4 september 1987 vanaf 17.00 uur t/m 7 september 1987 om 07.00 uur
Dokter Lucasius, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 89467 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Lucasius)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO
4 september 1987 vanaf 17.00 uur t/m 7 september 1987 om 07.00 uur.
Dokter Olie, Sentro Mediko Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641658 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Medema, tel.:: 72682, pageboy 027-360.

*****

WIJKVERPLEGING CURAÇAO (Scharlooweg 110, tel.: 612040): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; nachtdienst heeft zuster Wever, tel.: 672754, pageboy 027-345.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S **(weekeindedienst)**
zaterdag
Otrobanda: Sta. Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda: Sta. Rosa, Winkelcentrum Bloempot, tel.: 77679.
zondag
Otrobanda: Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda: Brievengat '68, Corrieweg, tel.: 79098.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
5 september: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
6 september: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

DIENST CULTURELE ZAKEN: inschrijving voor de 2e «Festival di Kornan».

TONEEL: 20.00 opvoering van «Gainan Fini» o.l.v. Eligio Melfor - Centro Pro Arte.

MONSTERTRUCK «TAURUS» AND MOTORCYCLE STUNTSHOW: 20.00-22.00 uur «Big Riders» show - Stadion Dr. Antoine Maduro.

KIWANISCLUB OF CURAÇAO: 20.00 uur «Wine & Cheese Party» (optreden van Survival) - Curaçao Caribbean Hotel.

ISLA VERDE: 20.00 uur optreden van Macario Prudencia samen met Doble R en La Perfecta.

TOERISTENSCHIP: 08.00-19.00 uur «The Victoria» - vert. MAD.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
POMPSTATIONS **(openingstijden van 08.00-15.30 uur:**
Craz - De Ruyterkade, Isa - Saliña, Gasora - Sorsaca, Van der Dijs - Rio Canario, Canword - Gasparito, Curoil - Colon, Galmeijer - Cerrito, De Lanoi - Sta. Rosa, Jansen - Sta. Maria, Mauricio - Sta. Helena.

MISS PLAYA 1987: 14.30 uur verkiezing around the pool van het Princess Beach Hotel.

DAMESCOMMISSIE BRIEVE[...]
11.00-17.00 uur bake sale - tuin [...]
Brievengat.

TENTOONSTELLING: 11.00 uur va[...] denarbeid- artikelen van de patiën[...] Capriles Kliniek - Akademia di Arte[...] eweg.

OPEN HOUSE LANDHUIS ASCEN[...]
10.00 uur oecumenische kerkdiens[...] uur rondleiding en uitleg; 11.30 uur [...] van Mini Happy Peanuts.

MONSTERTRUCK «TAURUS» AN[...] TORCYCLE STUNTSHOW: 18.00-[...] 20.00-22.00 uur «Big Riders» show [...] on Dr. Antoine Maduro.

KLUP SANTA ROSA: 20.00 uur op[...] van Macario Prudencia samen met Do[...]

VAERSENBAAI: 18.00 uur Mexic[...] Festival georganiseerd door de politi[...]

TONEEL: 20.00 opvoering van «G[...] Fini» o.l.v. Eligio Melfor - Centro Pro [...]

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-20.0[...]
«Carla Costa» - vert. MAD.

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv[...] Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur ho[...] (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur[...] 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.:[...] en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa)[...] 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto)[...] 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaa[...] 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van[...] Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 [...] en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede [...] zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.0[...] zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.0[...] zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.)[...]
KORAAL SPECHT (Goede Herder)[...] 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 0[...] 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.[...] 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, [...] (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00[...] zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 0[...] 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 0[...] 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; [...] 17.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uu[...]
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uu[...]
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagr[...] zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, [...] (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima)[...] 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 [...] zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): [...] 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; [...] 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): [...] 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENST[...]
VERENIGING PROTESTANTSE [...] MEENTEN
EBENEZER CHURCH: 09.30 uur m[...] Smith.
EMMAKERK: 09.30 uur ds Smith (H.A[...]
FORTKERK: 09.30 uur ds Schaap.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEE[...]
MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, S[...] sant)
zondagavond 18.00 uur Papiame[...] dienst.

*****

CHRISTIAN HERITAGE MINISTR[...]
10.00 uur dienst in het Curaçao Carib[...] Hotel.

*****

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Monique van Meerwijk, Nancy van der Wal, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.

Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de geheimzinnige gaper

1463 — "Hoor je me niet, jonge vriend?" hernam heer Bommel met stemheffing. "Ik heb bezigheden en ik wil niet afgeloerd worden!"

"Maar heer Ollie", zei Tom Poes sussend, "ik wil u alleen maar helpen!"

"Helpen?" mompelde heer Bommel nadenkend. "Hm... ik zou best... hoewel... aan de andere kant..." Hij zweeg en staarde bekommerd voor zich uit.

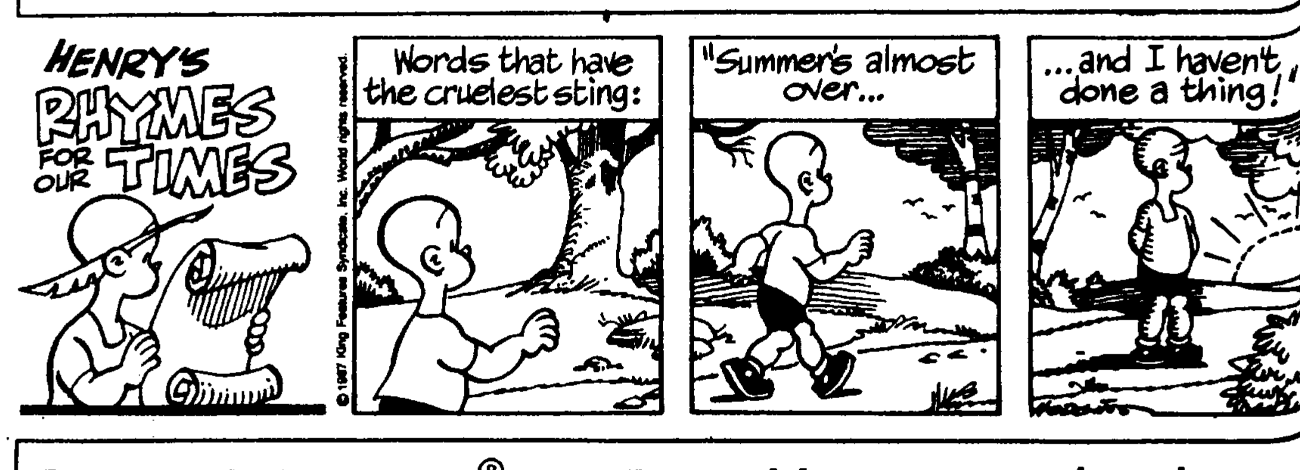
Tom Poes zag, dat hij terrein begon te winnen. "Ik heb het idee, dat u in moeilijkheden zit", zei hij, "maar ik wil u helpen en u zult zien, dat we samen Hocus Pas wel onschadelijk kunnen maken!"

Helaas! Die laatste woorden had hij beter niet kunnen zeggen, want heer Bommel duwde hem ruw opzij.

"Loeder!" riep hij. "Afkijker! Spion!" Zo roepende sprong hij op een brandladder af die hij met grote snelheid begon te beklimmen.

Tom Poes bleef verslagen staan. De houding van heer Bommel leek zó weinig op de manieren van een heer, dat het akelig was om mee te maken.

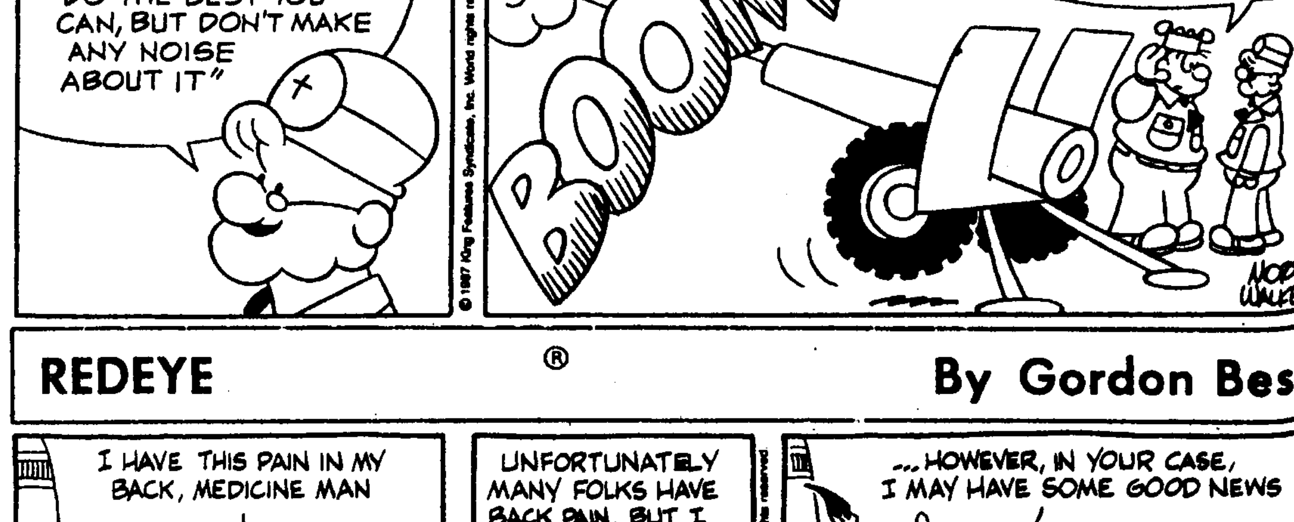
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Gordon Bess

[PR]EMIER MARTINA TEVREDEN OVER RESULTAAT TRIPARTIET OVERLEG

[I]n ambtelijke besprekingen met Nederland en VS

[A]ntillen weten weer de hand te [l]eggen op "grandfatherclause"

[W]ILLEMSTAD — De Antilliaanse regering is geenszins ont[evre]den over de overeenkomst die gisteren in Den Haag op [amb]telijk niveau werd bereikt tussen Nederland, de Neder[lan]dse Antillen en de Verenigde Staten en die betrekking heeft [op] de opzegging van het belasting- verdrag tussen de Verenig[de] Staten en de Antillen. Zo verklaarde vanmorgen minister[-pre]sident Don Martina tegenover de Amigoe.

[A]lhoewel de bereikte overeen[kom]st niet het gunstigste alter[na]tief is dat de Antilliaanse [re]gering voor ogen had toen mi[nis]ter van Financiën mr Leslie [Na]varro en Directeur der Belas[tin]gen Harold Henriquez voor de [be]sprekingen werden afgevaar[dig]d, is hetgeen uiteindelijk [wer]d bereikt, wel een van de al[ter]natieven geweest die binnen [de] Raad van Ministers is bespro[ken], aldus de premier.

Het alter[na]tief dat voor de Antillen het lu[cra]tiefst zou zijn geweest, voegde [hij] daar aan toe, zou de verlenging van het belasting- verdrag tussen de VS en de Antillen met een jaar zijn geweest. Dat bleek evenwel niet haalbaar, zodat de Antillen zich nu tevreden moesten stellen met de "partiële" handhaving van het belasting-verdrag. Een feit waarmee de premier kennelijk niet al te veel moeite had.

ONDUIDELIJKHEDEN

Minister Navarro en belasting- directeur Henriquez die de afgelopen maanden als leider van de Antilliaanse onderhandelings- delegatie optrad terzake het fiscaal verdrag tussen de VS en de Antillen, reisden zoals bekend begin deze week naar Nederland. Slechts Henriquez nam echter namens de Antillen deel aan een door de VS aangevraagd ambtelijk overleg op tripartiet- niveau teneinde de juridische onduidelijkheden te bespreken die waren ontstaan nadat de Verenigde Staten het bestaande fiscaal verdrag met de Antillen eind juni opzegden. De bespreking was erop gericht na te gaan in hoeverre de VS gerechtigd waren het verdrag op te zeggen en daarop vervolgens gedeeltelijk terug te komen met de stelling dat weliswaar het verdrag ingaande januari volgend jaar zou ophouden te bestaan, maar de Amerikanen één artikel hadden besloten te handhaven. Op dat besluit werd van Antilliaanse zijde direct felle kritiek geuit. Dat zou inhouden, argumenteerden fiscaal deskundigen, dat de Verenigde Staten unilateraal een partieel verdrag afkondigen. Een volgens de deskundigen onrechtmatige handelwijze.

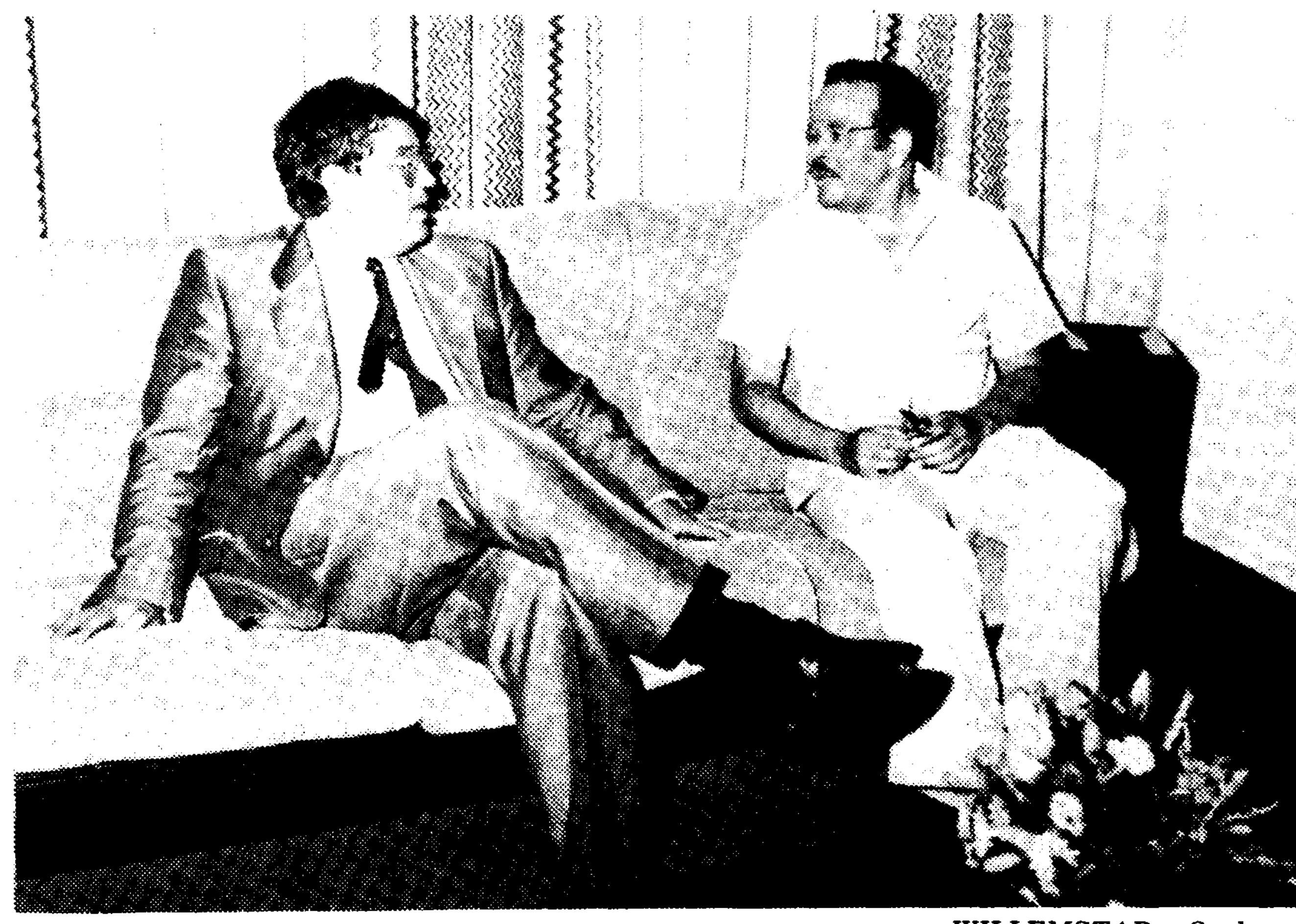
Dat van Amerikaanse zijde, nadat in eerste instantie Amerikaans minister van Financiën James Baker op advies van zijn functionarissen bij het Treasury Department het fiscaal verdrag opzegde, geprobeerd werd één verdrags- artikel vast te houden, kwam voort uit problemen die waren ontstaan terzake de Eurobond- obligaties. Het bericht van de opzegging van het verdrag veroorzaakte namelijk grote paniek op de Eurobond- markt omdat de houders van Eurobond-obligaties grote bedragen dreigden te verliezen aangezien de juridische status van de bonds met vervallen van het verdrag, drastisch zou veranderen. Het bedrag dat daarmee gemoeid zou zijn geweest als gevolg van leningen die Amerikaanse bedrijven via de Antillen op de Europese kapitaal- markt waren aangegaan, **werd geraamd op rond de 32 miljard dollar.** Het dreigende wegvallen van het desbetreffende artikel 8 van het fiscaal verdrag, dat de inhoudings- belasting op rente van geld- leningen terug brengt van dertig naar nul procent, zorgde echter niet slechts voor paniek, maar ook voor zware druk van de grote Amerikaanse bedrijven die zich van het besluit van minister Baker het slachtoffer zagen worden. Onder deze druk poogde daarom Baker gedeeltelijk terug te komen op het eerder genomen besluit.

CLAUSULE

Op het ambtelijk overleg werd overeengekomen, lichtte premier Martina desgevraagd toe, dat het belasting- verdrag inderdaad per 1 januari 1988 afloopt, maar het artikel dat bescherming biedt aan houders van Eurobonds wordt gehandhaafd. Daarnaast zegden evenwel de Verenigde Staten ook toe geen wets- wijzigingen te zullen introduceren die het voordelige effect van het artikel- behoud voor de Antillen, kunnen elimineren. Dat houdt dus in, lichtte Martina toe, dat zo lang de Eurobonds niet automatisch komen te vervallen omdat hun looptijd verstrijkt, de Antillen daarover inkomsten blijven ontvangen. Ter verduidelijking wees Martina er op dat het elimineren van de voor de Antillen gunstige aspecten bijna tot stand was gekomen door een Amerikaans wets- ontwerp dat naar het Congres was verstuurd. Dat zal nu niet meer kunnen gebeuren, aldus Martina, omdat de Verenigde Staten zich op ambtelijk niveau in Den Haag verplicht hebben de zogenoemde "grandfather- clause" waaraan de Antillen grote waarde hechten, te blijven naleven. Door die clausule, die de Antillen niet via fiscale overeenkomsten gegund kreeg, maar die door het Amerikaanse congres als "steun" aan de Antillen werd verstrekt, wordt de Antilliaanse offshore- sector gevrijwaard voor de gevolgen van interne Amerikaanse belasting- wijzigingen zolang het gaat om transacties die dateren van voor 1984, toen de belasting- wijzigingen in de Verenigde Staten van kracht werden. Transacties die dateren van voor juli 1984, aldus premier Martina, blijven daardoor van kracht totdat de termijn van de transactie automatisch komt te vervallen.

UITEENZETTING

De overeenkomst die in Den Haag werd bereikt, zal er in ieder geval toe bijdragen dat de inkomsten uit de offshore- sector niet verder zullen dalen dan de tussen de honderd en de honderd vijftig miljoen die de regering al verwachtte, verklaarde de premier. Zowel de deze week bereikte overeenkomst, als hetgeen de regering op de Antillen aan maatregelen treft ten behoeve van de offshore- sector, zullen de komende dagen in Europa door belasting- directeur Henriquez worden uiteengezet aan afgevaardigden uit internationale financiële kringen. Die komen volgende week op een conferentie in Brussel bijeen. Daar zal dan Henriquez ook informatie verstrekken over de wets- ontwerpen die door de Antilliaanse regering op belasting- gebied werden ingediend bij de Staten en deze week door het parlement ook werden goedgekeurd. Om die informatie op zo breed mogelijke basis te verspreiden zal de Antilliaanse belasting- directeur tevens, zo besloot deze week de regering, naar Groot- Brittannië en Zwitserland reizen, waar hij niet slechts gaat praten met financieel deskundigen en andere belanghebbenden op de hoogte te stellen van de mogelijkheden die er voor hen op de Antillen zijn, maar ook de financiële media daarvan in kennis te stellen op dat deze informatie middels vakbladen kan worden verspreid.

WILLEMSTAD — Op doorreis van Argentinië naar Nederland verbleef dr Bram Peper, burgemeester van Rotterdam, voor enkele dagen op Curaçao. Zijnde een persoonlijke vriend van gezaghebber Casseres, werd burgemeester Peper ontvangen op het vliegveld door eerstgenoemde. Op de foto de twee gezagdragers in gesprek in de VIP- room.

[O]p 18 en 19 september

[K]ousa Komun organiseert [sy]mposium over politici

[W]ILLEMSTAD — De orga[nis]atie Kousa Komun organi[se]ert op 18 en 19 september [ee]n symposium waarbij de [fun]ctie van politicus onder de [lou]pe wordt genomen. Aan [we]lke eisen moet een politi[cus] voldoen om het land goed [te] kunnen besturen, is een [va]n de vragen die bij het sym[po]sium aan de orde zal ko[me]n. Daarnaast zal ook de [vr]aag gesteld worden waar[om] de bevolking steeds meer [wan]trouwen in de politici en [de] bestuurders lijkt te ver[liez]en.

[S]inds de oprichting van Kousa [Ko]mun probeert deze organisa[tie] een discussie op gang te bren[gen] over de problemen van het [pol]itieke systeem dat op de An[till]en gehanteerd wordt. Daar[naa]st hoopt Kousa Komun tot [aa]nbevelingen te komen voor [ee]n doelmatiger bestuur van de [ei]landen.

[V]orig jaar werd reeds een [gro]ot symposium georganiseerd [ov]er het belang van een goede [beg]roting. Gezien de belangstel[lin]g voor dat symposium ver[wa]cht Kousa Komun voor het [kom]ende symposium, dat als ti[tel] draagt "Ehekutivo Politiko, [fu]nshon i responsabilidat", [ev]eneens een grote opkomst.

Kousa Komun heeft van verschillende personen medewerking gekregen die de functie en positie van bestuurders tijdens het symposium vanuit verschillende invalshoeken zullen belichten. Daarnaast zullen zij aanbevelingen doen voor een beter beleid. Vragen over de vereisten, functie- inhoud en verantwoordelijkheden van bestuurders, zullen tijdens het symposium beantwoord worden. Ook de kwestie van het afnemen de vertrouwen van de bevolking in de bestuurders en politici, wordt aan de kaak gesteld.

Het symposium wordt op vrijdag 18 september en zaterdag 19 september gehouden. De plaats en tijd worden nog nader bekend gemaakt.

Enfasis Radial

WILLEMSTAD — In het radioprogramma Enfasis Radial van volgende week wordt deze keer gesproken met juffrouw Lo- A-Chong, onderwijzeres van de eerste klas van de Johan van Walbeek school. Zij zal uitleggen hoe belangrijk het is voor kinderen om naar school te gaan. Daarnaast komen twee kinderen van dezelfde school aan het woord die vertellen wat zij van de school vinden. Enfasis Radial is te beluisteren op dinsdag 8 september om kwart over acht 's-morgens op radio Korsou FM. Op woensdag 9 september om half twaalf 's- morgens op radio Hoyer 1. Op vrijdag 11 september om half acht 's- avonds op radio Korsou FM. Op zaterdag 12 september om half twee 's- middags op radio Curom Z-86 en op zondag 13 september om elf uur 's- morgens op radio Caribe.

Zondag Miss Playa verkiezing

[W]ILLEMSTAD — De tien da[m]es die de strijd aangaan voor de [tite]l "Miss Curaçao" zullen mor[ge]n, 6 september "around the [po]ol" van het Princess Beach Ho[te]l, deelnemen aan de "Miss [Pl]aya" verkiezing.

[D]it evenement, dat één van de [be]langrijkste onderdelen is op [we]g naar de titel van "Miss Cu[ra]çao", is gratis toegankelijk. De [aa]nvangstijd is half drie 's mid[da]gs.

Zal tevens samenwerking met UNA bespreken

Van Kemenade opent academisch jaar UNA

WILLEMSTAD — Op uitnodiging van de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA), arriveert prof dr J.A van Kemenade, zondagochtend op Curaçao voor een tiendaags bezoek aan de Nederlandse Antillen. Hij wordt vergezeld door een kleine delegatie van de Universiteit van Amsterdam (UVA). Van Kemenade zal op donderdag 10 september de Dies- rede uitspreken bij de opening van het academisch jaar van de UNA. Zijn rede is getiteld "Hoger onderwijs voor velen, een contradictio interminis?"

Het bezoek van Van Kemenade is het resultaat van een bezoek van de secretaris van de UNA, Harrold Hollander aan de Universiteit van Amsterdam enkele maanden geleden. In Amsterdam werd de wens uitgesproken om de samenwerking tussen de twee universiteiten te bevorden. Op welke wijze er zal worden samengewerkt wordt tijdens het bezoek van Van Kemenade aan de Antillen worden besproken.

Professor dr S. Dik, decaan van de Faculteit der Letteren, zal ook deel uitmaken van de delegatie van de Universiteit van Amsterdam. Hem is gevraagd de Antilliaanse Universiteit te adviseren over de oprichting van een Letterenfaculteit en de mogelijke bijdrage daaraan van de Amsterdamse Universiteit. Drs W. Los van de Faculteit Biologie zal bij het overleg op de UNA een voorstel bespreken inzake de totstandkoming van een Biologie- opleiding en de betrokkenheid daarbij van de UVA. Drs J.H. de Wit, hoofd Bureau Buitenland van de UVA, zal mogelijke samenwerkings- overeenkomsten voorbereiden.

De Universiteit van Amsterdam heeft zich precies een jaar geleden al bereid verklaard de Antilliaanse Universiteit te helpen bij het opzetten van een Letterenfaculteit op beperkte schaal. Dat gebeurde tijdens het bezoek van de voormalige Antilliaanse minister van Onderwijs Linda Badejo- Richardson aan de Universiteit van Amsterdam. Het ligt in de bedoeling dat die faculteit zich zal richten op het probleem van de vele talen op de Antillen.

De Antilliaanse Universiteit telt nu drie faculteiten: een technische, een rechten en een economische- faculteit.

Juwelen en geld buit bij inbraak

PHILIPSBURG — Een man rapporteerde dat iemand gedurende de nacht zijn appartement te Beacon Hill was binnengekomen en zich verschillende voorwerpen had toegeëigend zoals een gouden horloge, een camera en de sleutel van de huurauto die ook zoals de andere voorwerpen op tafel had gelegen. De auto werd later te Simpsonbay teruggevonden en naar de politiewacht gebracht voor onderzoek. Men was het appartement binnen gekomen door het verwijderen van drie glazen shutters.

Drugsprobleem dient aangepakt te worden

Kiwanis Piscadera start campagne: "djis bisa no"

WILLEMSTAD — "Droga, djis bisa no!" (Drugs: zeg gewoon nee!) is de leus waarmee de Kiwanis Club Piscadera de komende jaren het drugsprobleem op Curaçao wil gaan bestrijden. De campagne wordt bijgestaan door Radio Hoyer die de "Boom Box" hiervoor inzet waarmee in eerste instantie 36 scholen bezocht zullen worden. Behalve een Papiaments- talig informatieboekje zullen de leerlingen door een team met onder andere Libia Frans, Kevin Carthy en DJ Darwin Gregg, worden voorgelicht over de gevaren van drugs.

De Kiwanis Club Piscadera is voornemens de campagne niet zo lang te laten doorgaan, totdat er geen drugs meer op het eiland zijn, dat liet secretaris Aleco Schnog gisteren op een persconferentie weten. De campagne bestaat uit een aantal fasen. Zo zijn er posters gemaakt door Kiwanis Piscadera- lid Rodney Daal die een "schok- effect" teweeg moeten brengen. Deze posters zullen op alle scholen, in openbare gebouwen en buurtcentra verspreid worden. Het ligt in de bedoeling iedere vier maanden de posters te vernieuwen om de aandacht te blijven trekken.

Naast de posters worden ook "pin-up buttons" verspreid. Daarop staat een rode strik met de tekst "Droga, djis bisa no!". Deze buttons worden op de scholen gratis verspreid terwijl grote bedrijven aangeschreven zullen worden met het verzoek de buttons voor de kostprijs van 35 cent per stuk te kopen voor gratis verspreiding aan hun klanten. Op die manier, aldus Schnog, hoopt de Kiwanis Piscadera weer een deel van de kosten van de campagne te bekostigen. De eerste reacties van verschillende bedrijven waren zeer positief.

Het belangrijkste onderdeel van het eerste deel van de campagne, zijn de bezoeken aan scholen. Daar hebben zich al 36 scholen voor ingeschreven. Radio Hoyer vergezelt de Kiwanis Piscadera tijdens deze bezoeken met de "Boom Box" die dan gesponsord wordt door de Landsloterij. DJ Darwin Gregg zal de Boom Box bemannen terwijl het team verder mensen als de bekende zangeres Libia Frans en Kevin Carthy van de groep Survival zal bevatten. De Kiwanis Piscadera hoopt dat deze "idolen" van de jeugd, beter tot de leerlingen kunnen doordringen. Het team zal verder een arts en leden van de Kiwanis Piscadera bevatten en men hoopt tijdens de presentatie een discussie op gang te brengen over het misbruik van drugs.

Elk bezoek aan een school duurt vijfenveertig minuten. Alle schoolbesturen hebben medewerking gegeven zodat de scholen tijdens de lesuren bezocht kunnen worden. Voorafgaande aan de discussie zal door Kevin en Libia het speciale "anti- drugs lied" gezongen worden. Een Papiamentse tekst op de bestaande melodie van een anti- drugs campagne in de Verenigde Staten. De leerlingen krijgen tevens een informatieboekje met daarin alles over verschillende soorten drugs en de gevaren daarvan. Per week zullen drie scholen bezocht worden, te beginnen op 14 september.

De rode draad door de campagne is in dit geval een rode strik. Die is op de button afgebeeld, op de posters en hopelijk in de "red ribbon week" waarmee de eerste fase van de campagne wordt afgesloten, ook op alle auto's, gebouwen en verwerkt in de kleding. Jacques Visser van Radio Hoyer legde uit dat het de bedoeling is om het hele eiland in die week te voorzien van rode strikken. De bevolking wordt gevraagd in die week in rood en wit gekleed te gaan en hun auto's en huizen van een rode strik te voorzien. De "red ribbon" week wordt op 12 december afgesloten met een "red ribbon party" op het strand van het Seaquarium. Daar zal Survival optreden, Libia Frans en is DJ Darwin Gregg aanwezig met de "Boom Box".

Deze "red ribbon" week zal elke zes maanden in de campagne terugkomen en het is de bedoeling om daar zoveel mogelijk mensen in te betrekken zodat een algemene discussie over het drugsmisbruik op gang gebracht wordt en iedereen zich in gaat zetten om dit te bestrijden.

Een bijzondere bijdrage aan de campagne levert de sportman Kenneth Croes die dit jaar zijn 25ste jaar als atleet herdenkt. Omdat Croes ervan uitgaat dat jongeren zich beter kunnen richten op sport- activiteiten in plaats van zich met drugs bezig te houden, wil hij in de campagne daar de aandacht op vestigen. Dat doet Croes echter op een zeer bijzondere wijze: op 11 oktober zal hij het traject Seaquarium/ Jan Thiel/ Plaza Hotel/ Seaquarium zwemmen, hetgeen een afstand is van 20 kilometer. Op 28 november zal wederom een sport- activiteit verwacht kunnen worden, maar dat moet nog een verrassing blijven. Op 10 januari volgend jaar wordt het absolute record gevestigd: dan zwemt Croes van Klein Curaçao naar Curaçao, een afstand die geschat wordt op zo'n 34 kilometer. De trainingen om dit te bereiken zijn nu al gaande, terwijl Croes onder begeleiding van een medisch team staat en een speciaal dieet volgt.

De eerste fase van de campagne kost zo'n 15.000 gulden. Dat wordt grotendeels door de Kiwanis Club Piscadera zelf bekostigd met gelden die uit "fundraising" projecten zijn binnen gekomen. De aanwezige Kiwanis Piscadera- leden spraken zich gisteren zeer bezorgd uit over het toenemende drugs- gebruik waarvan met name de jongeren de dupe worden. "Als jongeren de toekomst zijn van een land en het drugsmisbruik blijft steeds grotere vormen aannemen, is er geen toekomst meer voor dit eiland", aldus Aleco Schnog. De Kiwanis Piscadera is dan ook de mening toegedaan dat de campagne niet zolang moet duren totdat het drugsprobleem opgelost is.

Schrier over strandproject

Golfbrekers Seaquarium zijn reeds goed gebleken

WILLEMSTAD — Er is nog steeds geen beslissing genomen over het strandproject op Marie Pompoen. Het Bestuurscollege moet zich daar over buigen en een tweetal zaken staan centraal: welke aannemer ingeschakeld wordt en van welke techniek voor de aanleg van de golfbrekers gebruik zal worden gemaakt. Dat van de Amerikaan Boone of volgens het systeem van Dutch Schrier die dit eerder toepaste bij het strand van het Seaquarium.

De Amigoe berichtte al eerder over dit project dat wederom tot de nodige discussies tussen de overheids- dienst DOW en Dutch Schrier van het Seaquarium geleid schijnt te hebben. Schrier heeft aangeboden de coordinatie van het project in handen te nemen en heeft daarvoor een volledig plan uitgewerkt. De DOW schijnt echter de theorie van drs Boone te verkiezen die golfbrekers wil bouwen tot net onder de waterlijn. Dit in tegenstelling tot de golfbrekers die al bij het strand van het Seaquarium zijn gemaakt en die als "dammen" boven het water uitsteken.

Dutch Schrier verdedigde gistermiddag tijdens een boottocht langs Marie Pompoen waar het duizend meter lange strand moet komen, zijn theorie die immers al bewezen is, aldus Schrier. Volgens hem zou Boone slechts een theorie hebben die nog nooit ergens uitgeprobeerd is. Dat zo'n theorie op Curaçao wordt uitgetest, vindt Schrier prima: "maar dan toch zeker niet op kosten van de overheid". Die heeft zo'n 3 miljoen gulden uitgetrokken voor het project dat behalve een strand ook douche- en toilet- gelegenheden en een parkeerplaats bevat.

Volgens DOW zou het systeem van Schrier op den duur algvorming veroorzaken in de binnenwateren die door de golfbrekers gecreëerd worden. Deze verklaarde overigens gistermiddag desgevraagd dat daar momenteel op sommige plekken inderdaad sprake was is. Dat komt echter omdat het binnenwater nog verder uitgediept moet worden. Een taak waarmee hij wil wachten op het nieuwe strandproject omdat het zand dan direct daar gestort kan worden. Een tegenargument van Dutch Schrier tegen het systeem van Boone is dat met de zuidwesten- wind, die elk jaar op Curaçao gedurende een korte periode waait, de golven toch over de brekers heen zullen slaan en in die tijd behoorlijk wat strand kunnen verwoesten.

Overigens meent Schrier dat hij op 15 december, met de aanvang van het nieuwe toeristische hoogseizoen, 600 meter strand klaar kan hebben. Zoals bekend wil de overheid dan tenminste 500 meter strand gereed hebben en volgens andere informatie zouden de aannemers die zich voor het project hebben ingeschreven, elk slechts 250 meter strand af kunnen krijgen voor die datum. Daarom zou er ook een voorstel op tafel liggen om twee aannemers in te schakelen die dan naast elkaar kunnen werken. Wanneer het Bestuurscollege een beslissing neemt over dit project is niet bekend. Het staat reeds twee weken op de agenda voor de wekelijkse vergadering van het BC.

Johannus Paulus ontmoet vertegenwoordigers van uiteenlopende sectoren en overtuigingen

Curie-prelaat: paus gaat in VS ten strijde tegen supermarkt-geloof

VATICAANSTAD / WASHINGTON — Bij zijn bezoek aan de Verenigde Staten zal paus Johannes Paulus II het Amerikaanse "supermarkt- geloof" onder de ogen zien en daar de officiele katholieke kerkelijke leerstellingen tegenover stellen. Dit blijkt uit een uitlating van een Belgische curie- functionaris waarmee het Vaticaan reageerde op de opinie- peilingen onder de Amerikaanse katholieke en niet- katholieke bevolking welke duidelijk maken dat de meerderheid van de katholieken zich niet steeds binnen de kerkelijke leer thuis voelt.

Aartsbisschop mgr Jan Schotte die secretaris is van de Wereldbisschoppen- synode heeft tijdens een pers- conferentie ten Vaticane kennelijk een voorproefje gegeven van wat de Amerikaanse katholieke gelovigen tussen 10 en 19 september te wachten staat. Mgr Schotte stelde namelijk vast dat "de Amerikanen steeds meer neigen naar een supermarkt- geloof, waarbij ze uitkiezen wat henzelf het beste voorkomt. Dit is onaanvaardbaar. De Heilige Vader zal er niet voor terugdeinzen de volledige leer duidelijk te maken- zonder enig compromis te maken. De paus zal de onderdelen van de kerkelijke leer die worden aangevallen krachtig verdedigen". Zo had mgr Schotte begrepen.

Een Los Angeles Times- onderzoek waarover de Amigoe al eerder publiceerde heeft duidelijk aangetoond dat de katholieken en het Vaticaan niet bepaald altijd op één lijn zitten met betrekking tot de opvattingen over sexualiteit en abortus maar ook heeft men een heel ander standpunt over zaken als de toelating van de vrouw tot het ambt, het facultatief stellen van het celibaat voor priesters en ook voor wat betreft een nieuw huwelijk van gescheiden katholieken. Vooral tekenend was het feit dat blijkens dit onderzoek 93 procent der ondervraagden van mening is dat men best goed Rooms katholiek kan zijn, ook al verschilt men van mening met de paus. Driekwart van hen meent zelf te kunnen beslissen over zaken als abortus en geboorte- regeling. Slechts veertien procent is er voorstander van abortus bij de wet te verbieden.

De opmerkingen van mgr Schotte doen vermoeden dat de paus de puntjes op de i gaat zetten tijdens zijn Amerikaanse bezoek. Hij gaat naar een van de grote katholieke naties, want met 52 miljoen katholieken staan de VS op de vierde plaats wat aantal katholieken betreft. Men komt na Brazilie, Mexico en Italie. De katholieke bevolking is een zeer snel groeiende bevolking als gevolg van het grote aantal uit Latijns Amerika afkomstige katholieken; dat zijn er nu al zeventien miljoen. Tegen het jaar 2000 zullen zij de helft van het aantal Amerikaanse katholieken uitmaken. In het overwegend protestantse Amerika zijn de katholieken steeds wat laatdunkend beschouwd als voornamelijk de afstammelingen van Italianen, Polen, Ieren en Duitsers. Men speelt heden ten dage echter als katholieke kerk een vooraanstaande maatschappelijke rol. De Amerikaanse katholieken zijn dan ook zelfbewuster geworden en ook kritischer tegenover de hierarchie en bepaalde ontwikkelingen in de wereldkerk.

Opmerkelijk is wel dat het Vaticaan enige tijd geleden de maatregelen tegen de aartsbisschop van Seattle heeft gewijzigd. Mgr Munthausen was in 1985 grotendeels van zijn bevoegdheden ontheven- als resultaat van achterklap en gewroet van conservatieven -wegens zijn tolerante houding inzake ethische kwesties. Hij werd dit voorjaar van alle blaam gezuiverd en op advies van een commissie van drie bisschoppen zijn hem alle bevoegdheden weer teruggegeven. Hierover zegt de perschef van de Amerikaanse bisschoppen- conferentie, Rusell Shaw, dat dit niet zo maar toeval is.

Ondanks het schot voor de boeg door mgr Schotte wacht men in de VS met spanning af of de paus bereid is tot een open dialoog. De organisatie Catholics speak out deed deverzeefse -suggestie aan de paus om zijn toespraken tot de helft te beperken om meer tijd te krijgen om te luisteren naar wat de Amerikaanse katholieken hem te vertellen hebben. Feit is wel dat de paus tijdens zijn bezoek onder meer in New Orleans een ontmoeting heeft met vertegenwoordigers van de zwarte bevolking, in Phoenix met indianen en in Miami misschien met joodse leiders terwijl hij in San Francisco een AIDS- kliniek bezoekt. Hij heeft ook een ontmoeting met leiders van niet- christelijke kerken en in Los Angeles ontmoet hij bv Boedhisten, Hindoes en Moslems. Of er genoeg tijd overblijft om ook de katholieken te horen die zich niet helemaal volgens de kerkelijke voorschriften opstellen zal nog bewezen moeten worden.

Eén ding is echter zeker: een ontmoeting van cruciaal belang is de samenkomst op 16 september van de paus in Los Angeles met de Amerikaanse bisschoppen- conferentie. Daarvoor is vierenhalf uur uitgetrokken. Vier bisschoppen, die niet behoren tot de zogenaamde Romegetrouwe benoemingen van de laatste tijd zullen de paus toespreken over de leken, de betrekkingen tussen de Amerikaanse kerk en het Vaticaan, over de ethische kwesties en over de priesterroepingen. Het zijn aartsbisschop mgr Weakland, voormalig generale abt van de paters Benedictijnen en een der opstellers van het herderlijk schrijven van 1986 over de Amerikaanse economie, kardinaal Bernardin van Chicago en aartsbisschop mgr Quinn van San Francisco, die allebei oud- voorzitter zijn van de bisschoppen- conferentie en tenslotte aartsbisschop mgr Pilarczyk van Cincinnatti.

Niet alleen katholieken wachten de paus op. Er zijn betogingen aangekondigd door groeperingen buiten de kerk zoals de feministen, joden en ook de homosexuelen. Maar als een paal boven water staat wel dat de meerderheid der Amerikaanse bevolking sympathiek staat tegenover de paus, ook al deelt men niet steeds zijn opvattingen. Een van de als meest pijnlijk ervaren punten in de paus vindt men, al weer volgens het genoemde opinie- onderzoek, dat de paus geen aandacht heeft voor wat er leeft in de VS. Dit zal dan binnenkort al dan niet blijken.

ORANJESTAD — De Argentijnse consul E. Wilkinson, met standplaats Venezuela, brengt momenteel een bezoek aan Aruba. De heer Wilkinson is tevens Argentijnse consul voor Aruba. Hij bracht gisteren beleefdheidsbezoeken aan gouverneur F.B. Tromp (zie foto) en minister- president mr. Henny Eman.

THESSALONIKI — De Bulgaarse grens- politie doodde een man die de grens stiekem probeerde over te steken nadat hij een Griekse politieman had gedood en een herder had gewond. Het was waarschijnlijk een Turkse smokkelaar.

ORANJESTAD — De organisatie «Aruba Kite Flyers» werd vijf jaar geleden opgericht door Arthur en Thelma Golden en bestaat uit personen uit New York, die 'time sharers' of aandeelhouders zijn van Aruba Beachclub. De leden komen ieder jaar met hun vliegers uit New York naar Aruba — waar de wind harder waait — om op het strand de vliegers de lucht in te laten.

Panamese bank-commissie

Veel geld opgenomen en land uit nav valse berichtgeving

PANAMASTAD — De Nationale bank- commissie van Panama, een overheidsorgaan, heeft moeten vaststellen dat in de periode van 1 juli tot 15 augustus dit jaar sprake is geweest van een flinke vermindering van het bank- tegoed van particulieren. Er wordt een verband gelegd met de huidige onrust in het land.

De particulieren deponeerden in die periode 361 miljoen dollar minder dan voorheen het geval was en vanuit het buitenland noteerde een achteruitgang van zevenhonderd miljoen dollar aan besparingen. Men constateerde wel veel meer overmakingen van geld naar het buitenland en wel van deposito's van Panamezen maar ook van buitenlanders. De deposito's van Panamese particulieren daalden van 3,179 miljard dollar eind juni tot 2,818 miljard dollar op 15 augustus. Dit is een daling met elf procent. De deposito's van buitenlandse particulieren verminderden met ongeveer zevenhonderd miljoen dollar.

Volgens de Bank- commissie moet men de oorzaak zoeken in de berichten welke er in die tijd verspreid werden over de onrust in Panama waarbij een golf van destabiliserende berichten werd gelanceerd over de politieke situatie in Panama maar ook over een eventuele kapitaalvlucht. Dit alles gebeurde ondanks ontkenningen door president Eric Arturo Delvalle.

De banken konden overigens normaal hun werkzaamheden voortzetten. Het gaat trouwens doorgaans om filialen van banken welke algemeen bekend staan als solide. De situatie bij deze banken is absoluut normaal, zegt de commissie.

Volgens het communique van de banken- commissie is er sprake van een roddel- campagne tegen het Panamese bancaire en financiele systeem waartoe men valse berichten de wereld in heeft gestuurd over vermeende maatregelen door de overheid om het systeem van bankieren te veranderen. Bij de staats- commissie meent men dat bij het onttrekken van kapitalen vanuit Panama naar het buitenland toe heel bewust is gehandeld. Het doel was een onevenwichtige toestand te creëren waarna men dit had willen gebruiken als argument in zijn campagne tegen de regeringen.

EDIO OKTOBER NEEMT zuster Modesta als directrice van et Bejaardentehuis Habaai afscheid. Twintig jaar lang heeft strijd gevoerd voor betere leefomstandigheden van de bearden in onze samenleving, soms tevergeefs andere keren et succes. Ze heeft in ieder geval bereikt, dat bij eenieder het ejaardentehuis bekend is geraakt. Samen met haar een kriche analyse van de bejaarden in onze samenleving.

Habaai moet het binnenkort zonder Zuster Modesta stellen

Een kritische analyse na twintig jaar strijd

E HEKKEN rondom het berdentehuis doen de vraag in ijoprijzen of ze dienen om ongenste bezoekers, zij die met nae's nachts op pad gaan, buiten houden of om de bejaarden binn te houden. Het gesprek zal erover hopelijk duidelijkheid engen. De hoofdingang wordt ij door een vriendelijk lachenportier, in gesprek gewikkeld et een oude heer, ogstwaarschijnlijk een van de woners, met een wuivend ndgevaar gewezen. Bij de inng staat zuster Modesta reeds wachten. Ik word binnengeid in een grote vergaderkamer aarin zich eiken meubelen beinden. Zuster Modesta vertelt anmeerd, welhaast charistisch:

"Eigenlijk is ons huis een aanacht tegen de maatschappij. e mensen, die hier zitten, erkten vroeger voor onze ons, maar zijn nu niet meer nog, nutteloos. Wat rest is dat ze geborgen moeten worden. ieraan zie je duidelijk hoe de entaliteit van de maatschappij dit moment is. Het is echter iet altijd zo geweest dat oude ensen aan de kant worden get. Deze mentaliteit heeft zich ngzaam maar zeker ontwikeld. Vroeger waren — en niet leen op ons eiland — oude menn wijze mensen, voor wie je respect had omdat ze veel levenervaring hadden. Ze hadden eel meegemaakt en wisten aak oplossingen voor problemen.

Natuurlijk bedoel ik niet echnische problemen, maar roblemen, die laten we zeggen, p het menselijk vlak lagen. oordat op de eerste plaats de ensen veel materialistischer ijn geworden, hebben kinderen aak geen zin meer om voor de ude dag van hun ouders of rootouders te zorgen. Ze hebben een plaats, geen tijd, met name ls het gaat om oude mensen, die verzorging nodig hebben. De ensen zijn veel individueler ingesteld dan vroeger.

Dit laatste tref je niet alleen an wat betreft de bejaarden, maar vind je in alle facetten van de maatschappij. Ook de kennis, de wijsheid wordt niet meer op rijs gesteld. De jeugd en de volwassenen hebben hun eigen kenis en levenswijsheid en menen dat ze de kennis van de oude mens niet meer nodig hebben. Hoe vaak horen we niet dat de maatschappij zozeer veranderd is en dat de oude mensen achter lopen, dat zij nog iets van de jeugd kunnen leren in plaats van andersom".

EEN OUDE vrouw komt van verre door de gangen, leunend op een looprek, op mij af. Haar lopen is door de jaren heen schuifelend geworden. Ze nadert mij minutenlang. Ondanks het feit dat ze zich slechts met hulpmiddelen kan voortbewegen, straalt haar gezicht waardigheid uit. Als ik haast heb, zou het me ergeren en ongeduldig maken. De volwassenen hebben altijd haast en nooit tijd. Maar waarom zo snel? Een schildpad ziet onderweg veel meer dan een haas (Chinees spreekwoord). De vrouw is mij nu tot op enige meters genaderd en lacht, groet mij vriendelijk. Haar lach toont een reeks witte gave tanden.

"Ik vind het eigenlijk een situatie van sociale onrechtvaardigheid; mensen, die hun hele leven lang gewerkt hebben, worden zo maar aan de kant gezet. Dat is echter niet het enige: de omstandigheden waar deze mensen in terecht komen, zijn verre van ideaal..... ronduit slecht. Neem nou de overgang van iemand, die zijn hele leven gewerkt heeft. Van de ene op de andere dag komt hij op straat te staan zonder dat ook maar iemand zich hierover druk maakt. In andere landen worden complete cursussen gegeven om mensen voor te bereiden op de zogenaamde derde leeftijdsfase (in Nederland zijn dat de PIZ (Pensioen In Zicht)-cursussen). Kijk, op het moment dat de man met pensioen gaat, vindt er een geweldige verandering plaats in het gezin. De man is de hele dag thuis, heeft veel vrije tijd en het inkomen daalt. Dit zijn toch zaken waar je niet zo maar over heen kunt stappen.

Er is in allerlei rapporten sprake van het vervroegen van de pensioen- gerechtigde leeftijd. Daar worden dan allerlei mooie financiële regelingen voor getroffen, maar men gaat er toch te vaak aan voorbij dat "het niet meer werken" meer is dan alleen maar een geldkwestie. De mensen, die zowel lichamelijk als geestelijk vitaal zijn, proberen dan nog wel iets bij te verdienen en hebben zo ook hun sociale contacten, maar het zijn natuurlijk weer de zwakken, die het zwaarst te lijden hebben. Dat zijn dan de mensen, die al op een zeer "jeugdige" leeftijd hier terecht komen".

JE ZIET ze overal zitten, soms alleen, maar vaak met z'n tweetjes. Op een campingstoeltje hun lootjes bijeen gehouden door een wasknijper. Meestal maken ze alleen een handgebaar om hun koopwaar aan te prijzen soms spreken ze je aan. De blik in hun ogen, slecht verborgen achter de glimlach van de verkoper, roept vraagtekens op.

"De situatie in ons huis is ook niet zo rooskleurig als menigeen wel denkt. In de twintig jaar dat ik hier werk, is er natuurlijk wel vooruitgang geboekt. Sommigen noemen het zelfs sprongen voorwaarts, maar eigenlijk zijn we toch achtergebleven. Je hoort zo

Er is meer nodig dan alleen goede voedsel- en slaapvoorzieningen

vaak, dat de bejaarden het zo goed hebben als je het vergelijkt met de regio, dat is nu ook weer zo'n modewoord geworden. Deze vergelijking gaat natuurlijk mank. Als je met de regio wilt vergelijken is dat natuurlijk prima alleen moet je niet vergeten een vergelijking van de hele maatschappij te maken en niet één facet er uit kiezen om te vergelijken, want dan ben je oneerlijk bezig. Als je dan een eerlijke vergelijking probeert te maken, dan zie je dat de bejaardenzorg ver is achtergebleven. De positie van de bejaarden is helemaal niet zo goed. Als bejaarden in ons huis terecht komen, worden hen van overheidswege alle uitkeringen waar ze recht op hebben afgenomen. Hun pensioen en AOV en daarmee natuurlijk ook hun waardigheid. Ze krijgen dan op een gegeven moment een mooi briefje waarop hen dit vriendelijk, maar zeer beslist wordt medegedeeld".

ZUSTER MODESTA vraagt mij even te wachten. Ze gaat in haar kantoor kijken of ze ter illustratie nog zo'n "verschrikkelijk" briefje kan vinden. Helaas keert ze na enige tijd terug zonder het bewuste briefje, hoofdschuddend, want ze dacht dat ze er nog eentje zou hebben. Ik vertel haar dat ik ook zonder "bewijzen" geloof hecht aan haar woorden.

"Het enige wat de mensen hier krijgen, is een Kerstbonus en dat was afgelopen jaar NA*f*.220,-, waarlijk een kapitaal. In een begeleidend schrijven werd ons wel te verstaan gegeven, dat we er zeer spaarzaam mee om moesten springen daar dit kapitale bedrag bedoeld was om als zakgeld voor een compleet jaar tedienen. Het is natuurlijk verschrikkelijk als mensen niet meer in staat zijn om hun eigen drankje of sigaretten te kopen. We proberen er altijd voor te zorgen dat de mensen hun rokertje en hun biertje hebben ook als die 220 gulden op zijn. Je zit dan meteen in een sfeer van liefdadigheid en ik denk dat dat iets is waar de oude mens niet om zit te springen.

Dit soort zaken gaan natuurlijk veel en veel verder dan het puur materiële. Vraag je maar eens af wat je de mensen eigenlijk afneemt als je het presteert om ze af te schepen met een Kerstbonus, dan ook nog een **"Kerst"**-bonus, met de nadruk op Kerst. Je ontneemt mensen hun gehele waardigheid en ze krijgen daardoor nog veel meer het idee dat ze hun handje op moeten houden. Niemand denkt aan de jaren, die ze gewerkt hebben om ervoor te zorgen dat wij in een maatschappij leven, waarin het redelijk te leven is. Het feit dat de jongeren de verworvenheden van de samenleving te danken hebben aan het werk dat deze generatie bejaarden heeft verzet, wordt gemakshalve maar even vergeten. Het is jammer, dat onze bejaarden niet mondig genoeg zijn. Eigenlijk moest er eentje een proces gaan voeren tegen het afnemen van hetgeen waar ze mijns inziens recht op hebben".

HET PENSIOENFONDS is een instelling, die ten doel heeft de in het fonds bijeengebrachte gelden aan te wenden tot verzekering van pensioen voor diegene, die als uitkerings- gerechtigde onder het fonds zijn gebracht. Het Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen (APNA) telt 7400 actieve deelgenoten en haar vermogen bedroeg per eind 1983 NA*f*.300.000.000,- (uit Encyclopedie van de Nederlandse Antillen).

"Je kunt geen groep bejaarden in een tehuis neerzetten met alleen een goede voedsel- en slaapvoorziening. Er is veel meer voor nodig. Ondanks ons gebrek aan personeel proberen we zo goed mogelijk allerlei activiteiten te ontplooien. We krijgen hier nogal wat bejaarden, die aan het dementeren zijn: dat wil zeggen dat ze geestelijk achteruit gaan. Door echter deze bejaarden actief te houden en ze te begeleiden gaat dit proces veel en veel langzamer. Alleen de overheid wil hier nog niet aan. Wat we nu doen is personeelsleden in de activerings- therapie plaatsen, die we van allerlei afdelingen weg moeten halen. Dit houdt echter in dat de afdelingen met een persoon minder moeten zien rond te komen en gelukkig lukt dit op dit moment, echter met veel moeite en dankzij de inzet van het personeel.

Zo langzamerhand zijn we op dit gebied erg thuis geraakt. Je zou kunnen zeggen dat dit onze specialisatie is geworden. We hebben momenteel erg veel begeleidings- behoeftige bejaarden, dus bejaarden, die begeleiding nodig hebben om ervoor te zorgen, dat ze niet heel snel afzakken en helemaal dement worden. Het actief houden en het stimuleren van de bejaarden kost echter enorm veel tijd, mankracht en derhalve veel geld. De overheid wil er niet aan, hoogstwaarschijnlijk hebben ze geen idee welke eisen het aan een bejaardenhuis stelt om te kunnen functioneren, goed functioneren anders moet je er niet aan beginnen, als een huis voor begeleidings- behoeftige bejaarden.

En hoewel het op dit moment lukt, wil dit echter niet zeggen dat de situatie optimaal is, integendeel in de praktijk werken we als huis eigenlijk boven onze krachten. Als lid van een kloosterorde kan ik nog wel eens aankloppen bij mijn congregatie om wat extra's, maar ja, het is eigenlijk niet wat we willen.

Wij zijn op dit moment bezig om een aantal zogenaamde aanleunwoningen te bouwen. Een nieuwe stap voorwaarts in de gehele bejaardenzorg. In deze woningen kunnen bejaarden zelfstandig blijven wonen, maar als ze op een gegeven moment hulp of verzorging nodig hebben, kan dit vanuit het huis geregeld worden. Een positieve ontwikkeling zo blijven mensen langer zelfstandig en raken niet, hoe goed je ook je best doet, geïsoleerd in een bejaardenhuis. Wat dit project betreft, maar dat geldt voor meerdere projecten in het verleden mijn petje af voor ons bestuur, dat alle mogelijkheden weer eens heeft kunnen overwinnen om dit project te starten.".

HET PROBLEEM van de hekken rondom het tehuis is opgelost. Ze dienen beide zaken zowel om de ongewenste gasten buiten te houden als bejaarden, met name diegene die veel begeleiding nodig hebben, beter in de gaten te houden. Per slot van rekening ligt het huis vlak bij een aantal erg drukke wegen. Twintig jaar in de bejaardenzorg is niet gering, hoe komt iemand, in ons geval zuster Modesta, in het bejaardenwerk terecht.

"Ik was voordat ik op Curaçao kwam enige tijd werkzaam in Chili. Men had mij al driemaal gevraagd of ik deze functie wilde gaan uitvoeren, maar ik had evenzovele keren geweigerd. maar ja, zoals het nu eenmaal gaat, werd ik weer gevraagd en heb toen maar ja gezegd. Om mezelf wat respijt te geven liet ik mij eerst opereren, een operatie die er al langer aan zat te komen.

Tijdens mijn herstelperiode heb ik me wat kunnen verdiepen in de problematiek rondom bejaarden, maar erg veel kennis had ik eigenlijk niet. Ik werd, zoals men dat zo mooi zegt, niet gehinderd door enige kennis van zaken. Deze kennis kreeg ik echter snel genoeg. Door het dagelijks werken met bejaarden en proberen je als mens te verdiepen in hun problemen, leer je heel veel.

Ik vind het werken met mensen heel leuk en eigenlijk waren mijn zorgen omtrent het wel of niet accepteren van een functie in de bejaardenzorg niet geheel op hun plaats, achteraf gezien. Ik heb in ieder geval gemerkt dat je heel veel over bejaarden van de oude mensen zelf kunt leren, maar dan moet je wel je ogen goed de kost geven. Daarnaast

(vervolg op Pag. 6)

Bejaarden: Ons een zorg?

MISSCHIEN ZIJN DE meest positieve uitingen over bejaarden wel dat er toch goed voor hen gezorgd wordt en dat ze lastig zijn. Over het algemeen staat men er niet bij stil. Toch zullen we een toekomst tegemoet gaan waarin de vergrijzing met grote stappen zal toenemen en zelfs kenmerkend zal zijn voor dat tijdperk. Door het feit dat op veel plaatsen, met name in de meer ontwikkelde landen het kindertal drastisch aan het afnemen is, zullen veel samenlevingen vanaf 1990 topzwaar worden. Het zal een tijd worden waarin een tekort aan arbeidskrachten zal ontstaan (als men tenminste de leeftijds- categorie van 18 tot 65 jaar aanhoudt). Voor deze toenemende vergrijzing kunnen een aantal oorzaken genoemd worden: De eerste het afnemend aantal kinderen dat een gezin gemiddeld krijgt is al genoemd. Met name de betere hygiene maar ook het aantal medicijnen heeft bijgedragen aan de toegenomen levensverwachtingen die mensen hebben. De groei van de bevolkings- groep 'bejaarden' werd door de censo van 1981 uitdrukkelijk bevestigd. In 1960 was nog maar 4,3% van de Antilliaanse bevolking ouder dan 65, in 1981 was dit percentage opgelopen tot 6,6%.

De groei van het aantal mensen in de derde leeftijdsfase behoeft op zich geen probleem te vormen. Het feit dat mensen oud worden ligt in de lijn der verwachtingen en is derhalve een natuurlijk proces. Het wel of niet problematisch zijn van deze groei ligt weleer aan de manier waarop de maatschappij met het oud worden omgaat. Vroeger waren de bejaarden mensen waarvoor men respect had omdat ze een grote kennis hadden over allerlei zaken die men levenswijsheid zou kunnen noemen. Als raadgevers en leermeesters waren de ouden van erg groot belang voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld een stam omdat men op deze wijze kon voortbouwen op de ervaring van anderen. Zo was een cultuur in staat zich steeds verder te ontwikkelen. De vraag die we ons nu moeten stellen is waardoor is er in de houding van de bejaarden een verandering opgetreden. Het feit dat er een vernadering is opgetreden is duidelijk. De bejaarde zoals hierboven omschreven leefde in een rustige statische maatschappij gekenmerkt door een agrarische- ambachtelijk levensstijl: De natuur bepaalde voor een groot gedeelte het levensritme en de traditie was voor de mens een door de steeds verdergaande industrialisatie, van levensstijl veranderd. Kennelijk past de oudere mens niet in de snelle, drukke levensstijl die de mens van nu heeft. Deze levensstijl wordt dan ook als norm genomen en daaraan worden de mensen gemeten en pas je niet hierbinnen dan pas je eigenlijk niet in de samenleving. Daarbij moet worden aangetekend dat onze maatschappij dan wel zo sociaal is dat men voor bejaarden een apart plaatsje hiervoor inruimt. Ze mogen een andere levensstijl erop na houden maar ze verliezen hierdoor wel hun waardigheid.

Onderzoek bij bejaarden heeft toch aangetoond dat de oude mens aan intelligentie heeft ingeboet? Het is inderdaad zo dat intelligentie-tests dit hebben aangetoond, tenminste dat lijkt in eerste instantie zo te zijn. Wij moeten ons echter enige vragen stellen bij deze zogenaamde intelligentie- testen. Wat is eigenlijk intelligentie? Eigenlijk is intelligentie niet anders dan hetgeen met intelligentie- test wordt gemeten. Als men testen gaat 'scoren' dan gaat men uit van een gemiddelde dat afgeleid is uit hetgeen men als normaal ziet. Diegene die de tests dan maken kunnen boven of onder het gemiddelde scoren. Nu neemt men niet het gemiddelde dat onder bejaarden wordt gescoord als uitgangspositie voor het bepalen van de intelligentie van de bejaarden maar gaat men uit van mensen die z'n eigen kenmerken heeft, dit geeft een zeer helderheid in het voorafgaande. Stelt men bijvoorbeeld het ontwikkelings- stadium van een zuigeling als hoogste ideaal, dan is het functioneel falen en de functionele achteruitgang van een jonge man daarnaast eenvoudig zorgwekkend. Het leervermogen neemt immers dermate snel af, dat bij een vergelijkend onderzoek een volwassen man wel zowat zwakzinnig moet schijnen. De beweeglijkheid van de ledematen is bij een volwassene zo verstard, dat hij meer overeenkomst vertoont met een dode dan met zijn voorbeeld, de zuigeling. De zo in het oog lopende schijnbare superioriteit van de zuigeling tegenover de mens opmiddelbare leeftijd is zonder meer te vergelijken met de schijnbare superioriteit van een jongeman op een tachtigjarige. Het mag duidelijk zijn dat de beoordeling van iemand afhankelijk is van de maatstaf waarmee men iemand meet.

Bij veel bejaarden kan men het verschijnsel van de zogenaamde 'selffulfilling prophecy' in werking zien treden. Hiermee wordt bedoeld dat men de bejaarden een bepaalde rol in de samenleving opdringt en dat ze meer dan eens deze rol gelaten accepteren. Met andere woorden de oude mens wordt er gedurende zijn of haar leven helemaal opgewezen hoe ze zich dient te gedragen als hij of zij oud is, of ze er nu zin in hebben of niet. Het cliche- matige beeld van de oude mens kan men al vroeg ontdekken. Onderzoekingen hebben aangetoond dat kinderen van een jaar of vijf al weet hebben van de kernprincipes van de gedragingen van ouderen in onze maatschappij. (POKO, 1970 e.a.) Het beeld dat de maatschappij heeft van de bejaarde zet zich voort in de vreugden die een bejaarde mag hebben. Een bejaarde mag zich bezig houden met op kinderen passen, in de zon zitten, planten verzorgen, babbelen bij een kopje koffie of borreltje enz. Dat zijn de vreugden die de ouderdom heeft. Men ziet dan ook dat de activiteiten die men vanuit buurtcentra en tehuizen voor bejaarden organiseert in de sfeer van hetgeen hierboven gezegd is ligt. De vraag waarom bejaarden niet staan te springen om dergelijke activiteiten is hiermee dan ook beantwoord, ze willen misschien iets heel anders.

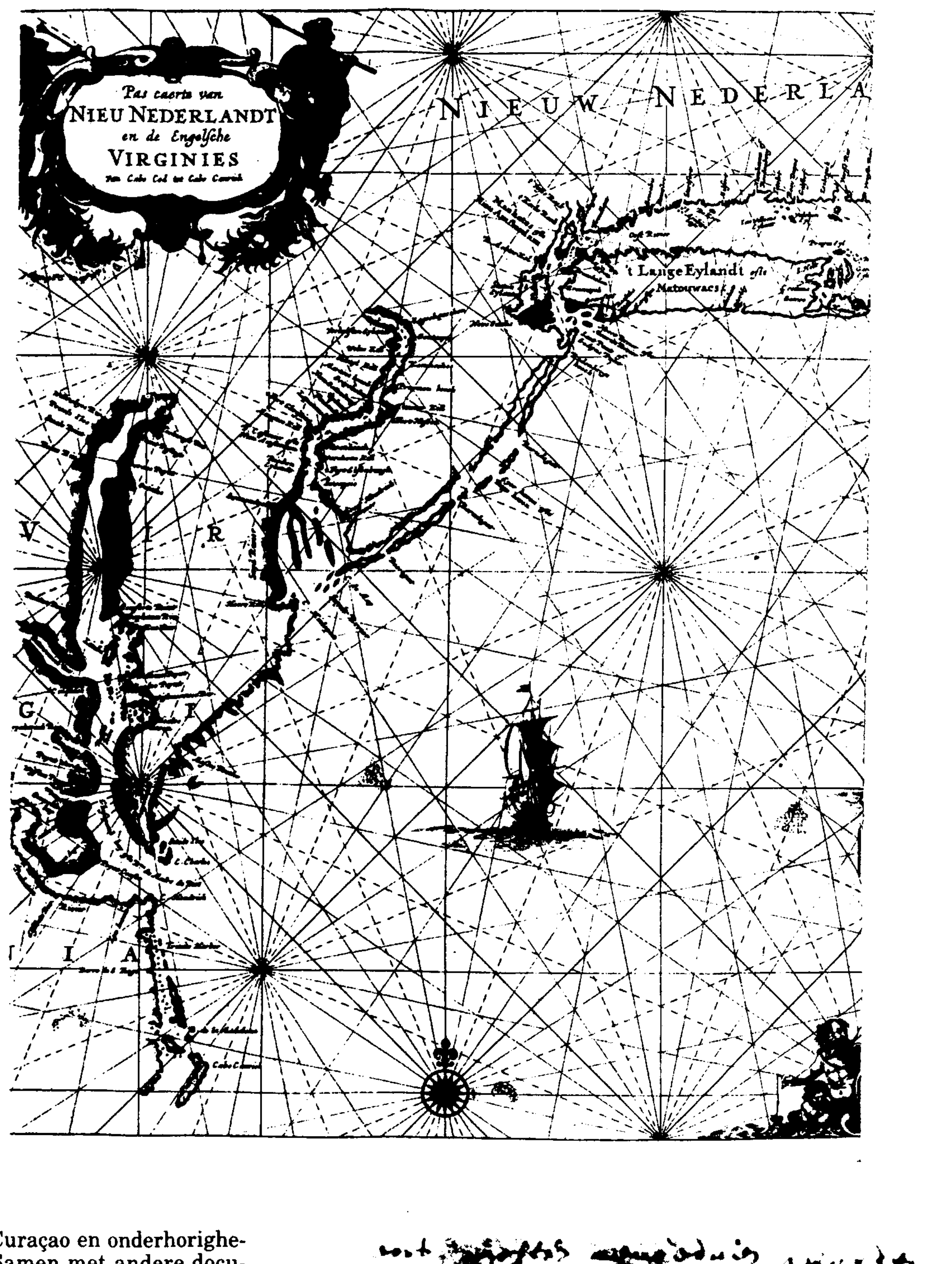
Een heel ander probleem waar men althans op de Antillen weinig aandacht aan besteed is het verlies van arbeid door iemand die met pensioen gaat. Het werk, de baan die iemand heeft is meer dan alleen maar een middel om geld te verdienen en zo in leven te blijven. Werk brengt sociale contacten en het feit dat of beide of een van de echtlieden buitenshuis werkt bepaalt voor een groot deel het levensritme dat het gezin erop nahoudt. Een drastische verandering als pensionering verstoort die opgebouwde evenwicht en kan in de relationele sfeer kwalijke gevolgen hebben. Daarnaast het probleem van de voor de gepensioneerde opdoemende vrijetijd zeker niet te onderschatten. In de nabije toekomst zal onze samenleving zich echter moeten houden met het toenemend aantal bejaarden en zullen er oplossingen gevonden moeten worden voor de problemen die deze aanwas met zich mee zal brengen. Het is in ieder geval positief te constateren dat men als het zover is politiek gezien hieraan aandacht moet besteden want het aantal stemmen dat de bejaarden uit kan brengen zou dan wel eens heel belangrijk kunnen zijn.

RON SKOMOROWSKI
DIANA MONISSEN

Een reeks eeuwenoude documenten

De "Curaçao Papers"

DE «CURAÇAO PAPERS» vormen een reeks documenten uit de jaren 1640-1665 over de kolonie Curaçao ten tijde van de oprichting van de kolonie door de West Indische Compagnie. Na veel omzwervingen en wederwaardigheden belandden deze documenten tenslotte in de grote State Library van de staat New York. Daar werden zij, na de vernietigende brand in 1911, samen met andere documenten over de kolonie Nieuw-Nederland (1609-1674, het vroegere New York), luchtdicht afgesloten teruggevonden, bedolven en ingekapseld onder de verkoolde resten van latere documenten uit de «State of New York», die daarboven lagen opgeslagen.

De «Curaçao Papers» werden in 1962 herontdekt door dr. J.A. Schiltkamp, jarenlang een bekend notaris op Curaçao (en daarbuiten), en verschaften hem gegevens voor zijn proefschrift: De geschiedenis van het Notariaat in het Octrooi-gebied van de West Indische Compagnie.

Rond 1980 werden de «Papers» opnieuw door dr. Schiltkamp, voor verdere bewerking, ter hand genomen. Door een gelukkige samenloop van omstandigheden paste dit nieuwe werk van dr. Schiltkamp geheel in het grote documentatie-onderzoek van de New York State Library, dat bekend staat als Het «New-Netherland Project».

De leider van het project, dr. Charles T. Gehring, heeft zich tot levenstaak gesteld alle overgebleven documenten uit de kolonie Nieuw-Nederland te vertalen en uit te geven in hedendaags Engels. De hulp van dr. Schiltkamp voor het onderdeel de «Curaçao Papers», welke hulp erin bestond de oude en vaak zwaar beschadigde documenten in de moderne Nederlandse schrijfwijze te herschrijven, is door dr. Gehring met beide handen als een Godsgeschenk aangenomen. Hoe zwaar de taak van dr. Gehring is, moge blijken uit het feit, dat hij in de ruim twaalf jaar sinds het begin van het project, zijn brilleglazen reeds viermaal moest verwisselen en versterken!

De samenwerking tussen de geleerden Schiltkamp en Gehring heeft ertoe geleid dat dit jaar de «Curaçao Papers» in de oorspronkelijke Nederlandse tekst en de Engelse vertaling daarvan, voorzien van een duidelijke inleiding en een aantal zorgvuldige toelichtingen in New York in een fraai en zeer degelijk boekwerk zijn uitgegeven. Het boek, opgedragen aan Hare Majesteit koningin Beatrix en het Nederlandse volk, werd in juni van dit jaar aangeboden aan de autoriteiten op Curaçao en besproken in een tweetal lezingen aan de UNA.

Het boek de «Curaçao Papers» laat zich goed vergelijken met een mozaïek. Noemen wij een mozaïek een tafreel in steen, opgebouwd uit vaak uiterst kleine en vooral zorgvuldige bewerkte onderdelen (siersteentjes). Het valt daarbij op, dat een mozaïek altijd boeit, zulks in tegenstelling tot een schilderij of toneelstuk dat wel eens kan tegenvallen. Waarschijnlijk komt dat door alle zorg en aandacht besteed aan het bewerken van de siersteentjes, die het gewoon onmogelijk maken, dat het geheel niet zal aanspreken.

In ieder geval vormen de «Curaçao Papers» een prachtig mozaïek, met helaas veel open plekken, van de beginjaren van de kolonie Curaçao. Alvorens wat meer over dit mozaïek te vertellen, is het goed de oude verbinding tussen Curaçao en Nieuw-Nederland (New York) nader toe te lichten. De zeevaartkunde in de oude zeiltijd (o.a. de Gouden Eeuw) vereiste dat men, om vanuit Europa in de West te komen, eerst naar het Zuiden afzakte tot bijvoorbeeld de Kaap Verdische Eilanden en van daaruit op de Noordoost Passaat naar het Westen toog.

Van de West terug naar Nederland ging het beter door met de golfstroom mee eerst Noord te varen tot bijvoorbeeld Nieuw Nederland om dan met de heersende Westenwinden naar Europa over te steken. Voor de zeeman lagen Curaçao, Nieuw-Nederland en Europa dus min of meer op één lijn. De beslissing van de Heeren XIX om het gezag over de beide koloniën bij Peter Stuyvesant in één hand te leggen, wordt, tegen de achtergrond van dit gegeven, wel voor de hand liggend; waaraan toegevoegd moet worden, dat Stuyvesant bovendien een bekwaam bestuurder was.

Het mozaïek, dat de «Curaçao Papers» vormen, leent zich voor verschillende benaderingen. In de eerste plaats en vanzelfsprekend voor een geschiedkundige benadering en dat niet alleen voor Curaçao en onderhorigheden. Samen met andere documenten uit de kolonie Nieuw-Nederland zullen de «Curaçao Papers» er tevens toe bijdragen dat de geschiedenis van wat nu de Verenigde Staten van Amerika vormen, aangevuld en waarschijnlijk zelfs herschreven zal worden.

Om te beginnen hebben deze documenten bewerkstelligd dat het beginjaar van de State of New York is vervroegd van 1624 tot 1613.

Belangrijker is echter dat het beeld van de kolonie Nieuw-Nederland, dat in de huidige Amerikaanse geschiedenisboekjes voorkomt, een beeld van boertige folklore met domme burgers zuigend op lange Goudse pijpen en stoeiend met dikke vrouwen, wordt vervangen door het beeld van een gevarieerde en zeer actieve en succesvolle samenleving van pioniers. Het is bijvoorbeeld weinig bekend dat de kolonie Nieuw-Nederland in de ruim zestig jaar van haar bestaan een gebied opbouwde ruim tweemaal zo groot als Nederland zelf en met een kustlijn van zo'n drie- tot vierhonderd kilometer lang. De verspreide samenleving in dit gebied was, ondanks tegenslagen, economisch welvarend en werd bestuurd met een voor die tijd goed ontwikkeld rechtssysteem en vooral door bekwame mensen. De zeventiende eeuw was immers het hoogtepunt van de Nederlands Cultuur, de Gouden Eeuw.

Geen wonder dat deze welvarende kolonie de afgunst van de Engelsen opwekte, die, kleingeestig genoeg, na de verovering in 1674 hun afgunst voortzetten door het werk van de Nederlanders te blijven kleineren en belachelijk te maken. De «Curaçao Papers» gedeeltelijk, maar vooral de vele andere documenten over dit gebied geven echter een geheel ander beeld, een beeld van pit, vaart en visie, dat zeker van invloed zal zijn op komende geschiedenis- boekjes.

De «Curaçao Papers» lenen zich naast een geschiedkundige ook voor een romantische benadering, vooral wanneer men, na ruim drie eeuwen, gevoeglijk over de geleden ontberingen en de ondergane wreedheden kan heen stappen. Men hoeft bij wijze van spreken maar in een tijdmachine te stappen om in gedachten drie eeuwen terug te gaan en zich de ongereptheid van de drie Benedenwindse eilanden, nog volledig bedekt met bossen van pokken verfhout, voor te stellen. De vermetelheid van een Van Walbeeck en de zijnen om in 1634 op deze eilanden aan wal te stappen en met hun eenvoudige middelen, maanden ver van huis en zonder enige communicatie, een nederzetting te beginnen, lijkt beslist niet meer van deze tijd. In ieder geval is er een duidelijk verschil tussen de uitgezonden krachten van toen en nu!

Uit de «Curaçao Papers» valt natuurlijk ook het nodige te leren omtrent de oorsprong van de slavenhandel op deze eilanden. Zo bevat de instructie aan Jacob Pietersz Tolck, de opvolger van Van Walbeeck, onder andere de volgende richtlijn:

"De placcaten voor desen daer afgecundicht, dat niemant van het volck de naturellen van 't landt of oock andere in haere personen, vrouwen ofte goet geen overlast noch vercortinge sal aendoen, de zwartinnen ende wilde vrouwen niet oneerlijkck behandelen, veelmin onçuisschelijck met deselve converseren, 't sij met gemoede ofte bij gewelt, op verbeurte van alle haere maentgelden ende andere pretentien ende als onnut van de plaetse verbannen te worden, sal hij aldaer in vigoreuse observantie maincteneren ende observeren".

Wat ook de bittere praktijk van de slavenhandel en het slavenhouden ook geweest mag zijn, de leer stond in ieder geval van meet af aan duidelijk en goed geformuleerd op papier.

Wat bij het lezen van de «Curaçao Papers» vooral boeit, zijn de mensen die daarin een rol spelen. Om te beginnen, blijkt het kader van gevoelens waarbinnen een mens leeft, gevoelens als liefde en haat, trouw en verraad, verantwoordelijkheid, erkenning, miskenning en verwerping door de samenleving in de afgelopen eeuwen in geen enkel opzicht gewijzigd te zijn. Het doet bijna weldadig aan dat de normen en vormen, over het herstel waarvan tegenwoordig zo veel gesproken wordt, in de Gouden Eeuw reeds glashelder en voor ieder te begrijpen aanwezig waren en toen ook gólden! In dit opzicht zijn de «Curaçao Papers» even mooi en krachtig als de Valerius Gedenckklanck.

En dan natuurlijk de mensen zelf. Drie van hen wil ik met name noemen: Peter Stuyvesant, Lucas van Rodenburgh en voora[l] Matthias Beck.

Stuyvesant, directeur van Cu[ra]çao van 1642 tot 1644 en late[r] vele jaren van Nieuw[-] Nederland, komt uit het weinig[e] dat de «Curaçao Papers» omtrent hem vermelden, naa[r] voren als een soort Jan Pie[ter]szoon Coen van de West. Voortvarend in alle tegenspoed, maar niet onbesuisd, integer, volhardend en vooral als een be[kwaam] bekwaam bewindvoerder. Had de Nederlandse aanwezigheid in de West zich even voorspoedig ont[wikkeld] als in de Oost, dan zo[u] Stuyvesant ongetwijfeld een na[tionale] held geworden zijn.

Naast Stuyvesant lijkt zijn plaatsvervanger en latere opvolger, Lucas van Rodenburgh, veel meer een gladde zeurkous, die zich met mooie woorden uit soms niet al te duidelijke omstandigheden tracht weg te schrijven. Geen wonder, dat het tenslotte tussen hem en Stuyvesant en mogelijk ook tussen hem en de Heeren XIX niet zo goed boterde.

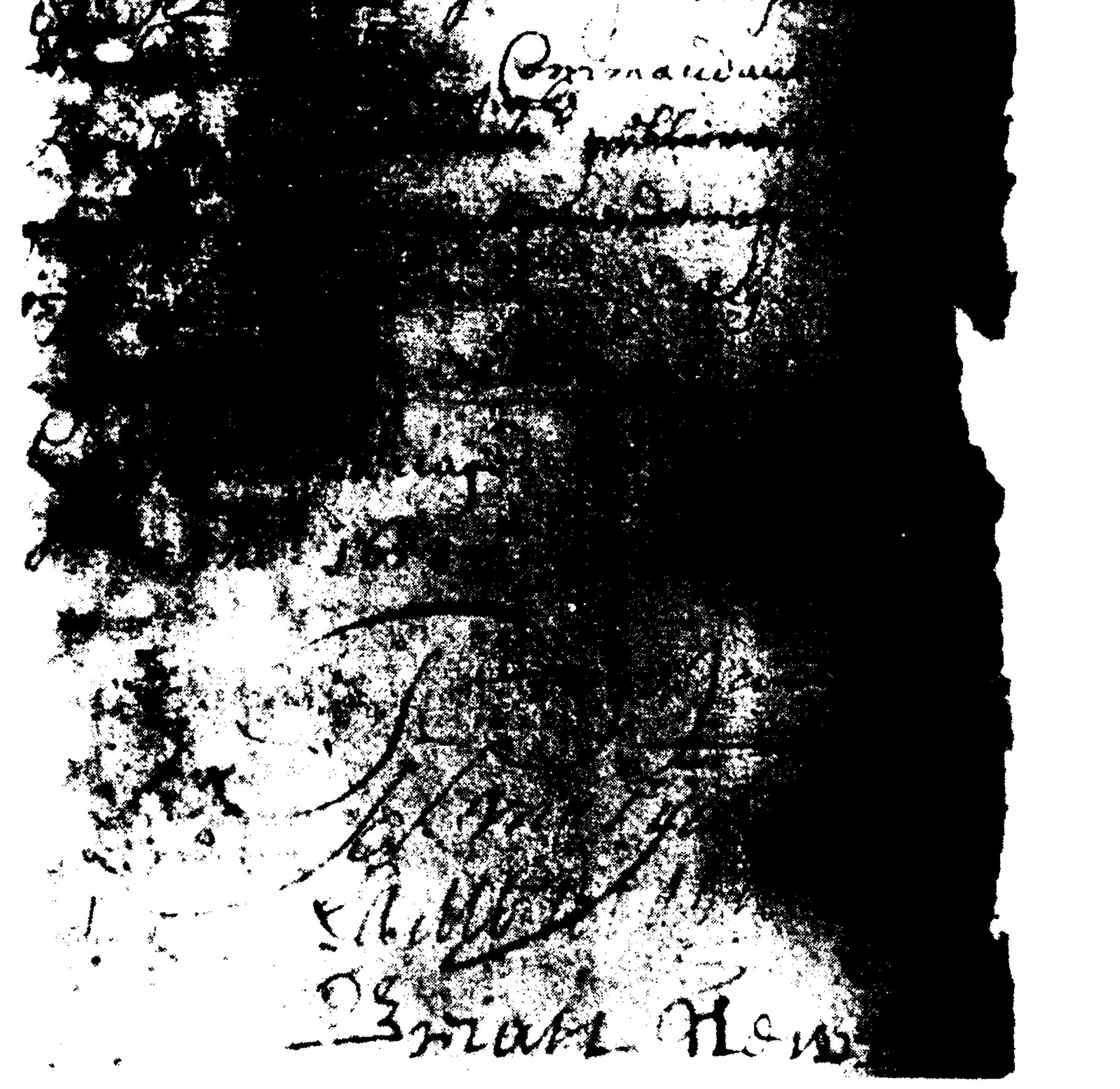
Matthias Beck is zonder meer een groot en waardig administrateur. Na een goede staat van dienst in Brazilië, treedt hij op Curaçao als directeur aan in 1655 wanneer de kolonie zich al enigermate heeft ontwikkeld en er dus het nodige te regelen valt. De commerce met het vaste land begint en ook de trieste slavenhandel komt op*. De «Curaçao Papers» omvatten uit de jaren 1655-1665 een groot aantal van Beck's brieven aan Stuyvesant in Nieuw-Nederland en aan de Hoge Heeren in Den Haag**. Ook zijn een aantal kundige voorstellen en bekwam besluiten inzake het bestuur van de kolonie opgenomen. In al zijn brieven blijft Beck punctueel, vormelijk, nimmer kruiperig en vooral toegewijd aan zijn meerderen en de hem opgedragen taken. Als men beseft dat hij deze taken vaak moest vervullen met de meest primitieve middelen omdat de aanvoer uit Nederland en Nieuw-Nederland stokte en onder de armzaligste omstandigheden als aanhoudende droogte en morrend volk, dan groeit bij het lezen van zijn brieven bewondering voor deze man, die zich, wat zich ook voor deed, nimmer beklaagde. Men kan er slechts naar gissen of, wanneer in onze jaren zeventig, mannen als een Stuyvesant en Beck in Nederland aan de wieg van de Surinaamse afhankelijkheid had gestaan, dat land een zelfde ongelukkige lot als het nu getroffen heeft, zou zijn tegemoet gegaan?

De «Curaçao Papers» uitgegeven door «Heart of the Lakes Publishing, Interlaken, New York 1987» vormen een prachtig mozaïek in een juweel van een boek. Het boek verdient een ereplaats in alle geschiedkundige verzamelingen.

BART BREDERO

* Hoe zeer de «Curaçao Papers» begrip voor het tijdsbeeld waarin zij geschreven werden, oproepen, het relaas van het slavenschip «Sint Jan» (de zachtmoedige apostel!), in Afrika volgestouwd met 219 slaven, waarvan er na de oversteek naar Tobago, nog slechts 90 overbleven, blijft, hoe dan ook, afschuwelijk.

** Reeds toen voelde, ondanks de gebrekkige verbindingen, een administrateur op Curaçao constant "de hete adem van de Hoge Heeren in Den Haag in zijn nek". Ook daar is in verloop van ruim drie eeuwen niet veel aan veranderd.

Letter to Peter Stuyvesant from Willem Beeckman, dated 1 February 1663
19:71(2)

Mijn Heer alsoo Claes de Ruijter ons bericht dat de Kinder pockjens hier op de revier bij de wilden comen afsacken, die wij ons al mede appliceren alsoo ick noch niet gepocht hebbe, dieswegen gedienstigh versoeckende op onse reeck (eningh) te mogen becomen met d'eerste occat(ie) wat teriakel, metaidaet, henis bladeren, als andere lacxerende ende vercoelende medicamenten voor dat jubject dienstigh, want wij present met 8 Kinderen beswaert sijn ende veel misere in dat cas daermede sullen hebben. UEE GrootA. sullen mij ten hooghste verobligeren want heir geen medicamenten te becomen syn.

Kritische analyse...

(vervolg van Pag. 5)

moet je goed kunnen luisteren en ze in ieder geval serieus nemen, iets wat door veel mensen in onze maatschappij niet of nauwelijks gebeurt. Op deze manier is het dan mogelijk om het beleid dat je voert als bejaardentehuis af te stemmen op de wensen van de bewoners zelf.

Bejaarden zijn over het algemeen zeer edele mensen. Ik maak het dagelijks mee. Iemand, die zelf slecht ter been is, helpt een ander, die zich nog slechter kan bewegen om samen koffie te gaan drinken. Ze ondersteunen elkaar en dat is eigenlijk die echte Curaçaose mentaliteit: Liefde voor de medemens en dat is geweldig".

U had het over personeels- problemen?

"Het personeel hier werkt hard met een hart. Ze verzetten bergen en worden voor hetgeen ze doen echt onderbetaald. Je zou haast kunnen zeggen dat men alleen uit idealisme komt werken, want voor een goed of in ieder geval een beter salaris kunnen ze in een vergelijkbare instelling, zoals het sanatorium gaan werken. We hebben een duidelijk tekort aan personeel en het is niet het feit dat we geen mensen willen aannemen, maar het feit dat er geen geld is om de benodigde den wel wat verzinnen. Ik gaf het door aan de desbetreffende afdeling en zei dat die mevrouw maar voorlopig op de gang moest gaan liggen. Wie schets mijn verbazing toen we met ons drieën: de nieuwe bewoner, de maatschappelijk werkster en ik op de desbetreffende afdeling kwamen en geen bed op de gang zagen. Iemand van het personeel kwam op ons af en vertelde me dat ze (het personeel) er nog eens over gepraat hadden en nagedacht. Met een beetje werk (de hele kamer moest daarvoor leeg gemaakt worden) hadden ze het zo weten te regelen, dat deze mevrouw een plekje op een van de kamers kreeg.

Daar worden dan achteraf geen woorden over vuil gemaakt, ze doen het gewoon. Ze kunnen geen nee zeggen en ze doen wat ze zeggen. Dat is nu wat ik zo waardeer in het personeel hier".

Hoe zal uw leven er in de toekomst uit gaan zien?

"Hoe nu verder, dat is geen gemakkelijke vraag. Persoonlijk maakt het mij niet zo veel uit waar ik nu terecht kom als ik maar ergens terecht kom. Ik ben nu eenmaal geen type dat lekker lui kan gaan uitrusten. Ik wil bezig zijn en daarom heb ik mijn

"Eigenlijk is ons huis een aanklacht..."

mensen aan te nemen. Dat werkt ondanks het feit dat het personeel hier gemotiveerd is in het nadeel van de bewoners daar ontkom je niet aan.

Zoals ik al heb gezegd; er wordt alleen maar geld gegeven om personeel aan te trekken die de bewoners kunnen helpen met de verzorging en eventueel het eten en zo, maar voor activering krijgen we niets. Willen we echter de mensen activeren, dat willen we dus, dan moeten we mensen nemen, die eigenlijk voor de verzorging nodig zijn en die op die plaatsen zetten waar ze niet met de echte verzorging bezig zijn. Dat vraagt natuurlijk van de personeelsleden op de afdelingen extra werk omdat ze nu met een man of vrouw minder zijn en het werk er echt niet minder om wordt. Op deze wijze proberen we de mensen te geven waar zo eigenlijk recht op hebben.

Maar ze regelen en organiseren de meest ongelooflijke zaken: Zo werd ik op een gegeven moment opgebeld door een maatschappelijk werkster met de vraag of wij nog plaats hadden voor een zeer hulpbehoevende bewoner, een onmiddellijke ingang. We zaten op dat moment echter weer eens vol en ik zei haar het ergens anders te proberen en als dat niet lukte, moest ze me maar terug bellen. Later op de dag werd ik dus wederom gebeld. Ik vertelde haar dat er eigenlijk geen plaats was, maar dat ze 's middags moest komen met de nieuwe bewoner. We zou- congregatie gevraagd mij in ieder geval iets om handen te geven.

De twintig jaren, dat ik hier gewerkt heb, zijn voor mij hele vruchtbare jaren geweest. Natuurlijk is niet alles even leuk geweest en er waren vervelende dingen. Als ik boos werd en dat ben ik regelmatig geworden, had ik echter een ding voor ogen: ik had het gevoel met iets goeds bezig te zijn. Ik probeerde en probeer mensen gelukkig te maken. Daar komt nog bij dat je er heel wat voor terug krijgt. Ik heb met name genoten van de feesten met de bewoners. Geweldig en geloof t u maar van mij dat het beeld van oude, saaie bejaarden helemaal verkeerd is. De mensen, die dat denken hebben hoogstwaarschijnlijk nooit een feest met bejaarden bijgewoond.

Ik ga door en ik hoop dat men hier ook doorgaat met het vechten voor een betere positie voor de bejaarden in onze samenleving. Wat ik voor de toekomst zou wensen, is dat Habaai een open deur blijft, daarmee bedoel ik dat het belangrijkste waardoor men zich laat leiden niet de regeltjes moeten zijn, want die zijn er toch te veel, maar het gevoel, het goed willen doen en open staan, voor de mens in nood. Echter is dit ook letterlijk bedoeld iedereen die wil, mag een kijkje komen nemen en ik denk dat dat in de toekomst wel zo zal blijven.

RON SKOMOROWSKI

God zal mij vrijspreken

Rudolf Hess: een Nazi die geen spijt betoonde

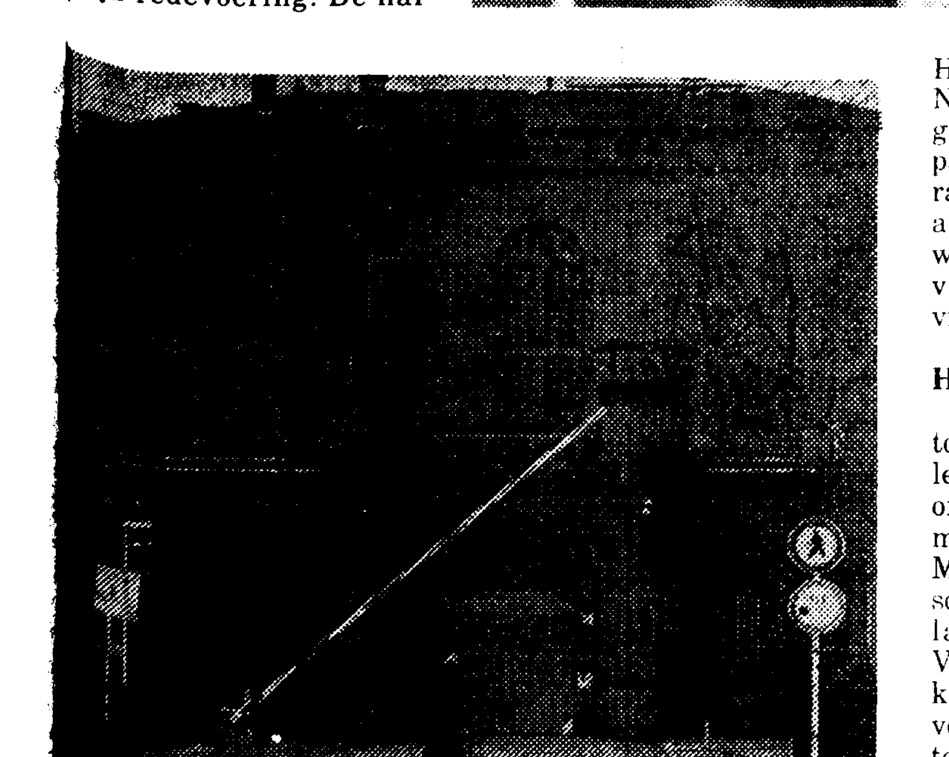

...Rudolf Hess in december 1938: blindelings achter Hitler...

„…HEB NERGENS spijt …", zei Rudolf Hess in 1947 …ijn slotwoord gedurende …Neurenberg- processen. …ik opnieuw mocht begin…, zou ik hetzelfde doen als …u gedaan heb. Ook als ik …weten dat er aan het eind … brandstapel klaarligt …r mijn vuurdood. Wat de …sen ook doen, eens zal ik …r de rechterstoel van God …n: ik zal mij voor Hem verantwoorden en, dat weet ik …er, hij zal mij vrijspreken".

…et deze woorden gaf de nu …leden Hess toen aan dat hij …al geen last had van enig …uldgevoel. Hess, die verder …rende het gehele proces zijn …d hield en continu deed alsof …ek was, werd veroordeeld tot …nslange gevangenisstraf. … wegens een vermeend aan…l in de joden- vervolging, …t dit is nimmer bewezen. Wel …d hij schuldig bevonden aan …enzwering tegen de mens…d.

…udolf Hess zal men zich …rschijnlijk het sterkst herin…en zoals hij optrad tijdens de …ax van de film van Leni Rie…tahl «Triumph des Willens» … het partijcongres van 1934 …eurenberg. Hitler komt met …schorre stem en zijn Oosten…s accent tot het hoogtepunt … zijn redevoering. De hal

...de Spandau- gevangenis in West-Berlijn, waar Hess gevangen zat. Het gebouw wordt afgebroken om te voorkomen dat het een bedevaartoord voor neo-Nazi's wordt...

…rklinkt van geroep: «Sieg …, Sieg heil!». Hess gaat ver…gens naar de microfoon. Met …uitdrukking van iemand die … religieus visioen beleeft, …t hij hevig geëmotioneerd: …itler ist Deutschland, …tschland ist Hitler».

…ess bewonderde Adolf Hitler …r. Hess zag zijn leider niet …er alleen als chef, maar ook … vader, heiland, een god, een …ke man aan wier hij zich kon …derwerpen en aan wie hij zijn …nsten kon aanbieden. Hitler … zijn beurt zag in Hess de trou…, gedisciplineerde aanhanger, … zeer nuttig werk voor hem … verrichten; ook al beloonde … die trouw nooit met spectacu…re politieke opdrachten.

…ERLOKAAL

…Hess en Hitler ontmoetten el…ar voor het eerst in mei 1920, … een bierlokaal in München, …ar Hitler een toespraak hield. …ss, in die tijd student, raakte …ponder de indruk van de rede…ar. Kort na de ontmoeting …ldde hij zich aan als lid van de …SDAP, de nationaal- socialis…che Duitse arbeiderspartij.

…Hij onderhield een diepgaande …rsoonlijke verstandhouding …t Hitler en belandde samen …t hem in de gevangenis in …23, na de mislukte putsch van …nchen. Hitler dicteerde daar … zijn toekomstige privé- se…taris Hess de eerste stukken … «Mein Kampf».

…Na de machtsovername van de …SDAP in 1933 werd Rudolf …ess benoemd tot Hitlers …atsvervanger als partijleider, …er dat jaar tot rijksminister. … invloed van Hess in de partij …s nooit erg groot: weliswaar …s hij bij elke belangrijke beslissing betrokken en kon niemand om hem heen, maar zijn macht bleef beperkt tot die van een ja-zegger.

Hess raakte in de jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog steeds teleurgestelder over de koers, die Hitler voer. Vooral met de functie, die Hitler de partij toedichtte was Hess het niet eens. Hitler zag de NSDAP als een mobilisatie- organisatie, terwijl Hess voor de partij een taak in het staatsapparaat zag liggen. Hess bracht zijn afwijkende mening echter nauwelijks in het openbaar. Steeds vaker trok hij zich met zijn vrouw Ilse terug in de Alpen.

...archieffoto uit 1941 van Rudolf Hess, tijdens een bezoek van Duitse legereenheden aan de Franse Kanaalkust. Op 10 mei 1941 vloog Hess naar Engeland om buiten medeweten van Hitler een afzonderlijk vredesverdrag met de Britten te sluiten. Sindsdien heeft Hess zijn verdere leven in gevangenschap doorgebracht.

HEROISCHE ROL

Een laatse poging om een historische en heroïsche rol te spelen in de Tweede Wereldoorlog ondernam Hess in 1941. Op 10 mei van dat jaar steeg hij met een ME-110 vliegtuigje op voor een solo-trip van Augsburg in Duitsland naar Groot-Brittannië. Voor Hess was het de laatste kans om wat hij zag als zijn levenstaak te vervullen: het sluiten van vrede met Londen.

Zes uur na het begin van de vlucht uit Augsburg sprong Hess met een parachute uit het vliegtuig in de buurt van het slot van de hertog van Hamilton, niet ver van Glasgow, Schotland. Zijn bedoeling was om met Hamilton, aan wie Hess een grote invloed binnen de Britse regering toedichtte, van man tot man te onderhandelen over de voorwaarden voor vrede met Engeland.

Waarschijnlijk wilde Hess de Engelsen voorstellen dat Duitsland de macht over het continent zou verkrijgen en Groot-Brittannië de heerschappij over de wereldzeeën en de koloniale rijken. Hess werd daarom vaak gezien als een man met goede bedoelingen, voor wie vrede het meest belangrijke doel was. Maar een andere theorie luidt dat hij, door vrede te sluiten met Engeland, de weg vrij wilde maken voor Duitsland om de aanval op de Sovjetunie te doen slagen.

De hertog van Hamilton bleek echter lang niet zo machtig als Hess verondersteld had en Churchill zelf kreeg hij nooit te spreken. Hess werd gevangen gezet en vanaf dat moment heeft hij zijn leven achter tralies gesleten.

IN EGYPTE

Rudolf Hess was, evenmin als Hitler en andere Nazi- kopstukken, geen raszuivere Germaan. Hij werd op 26 april 1894 geboren in Alexandrië in Egypte, uit Duitse ouders. Pas op 14-jarige leeftijd kwam hij naar Duitsland om een opleiding te volgen voor zakenman in navolging van zijn vader. Rudolf voelde echter weinig voor dat vak en voor hem kwam de Eerste Wereldoorlog daarom als een welkome afleiding. De 20-jarige Hess meldde zich aan als infanterie- officier en later als piloot, wat zijn favoriete functie bleek te zijn.

Na de Eerste Wereldoorlog was er voor Hess een rol weggelegd binnen de partij. Een rol, die overigens steeds kleiner werd: in 1939 werd Hess gedegradeerd tot tweede plaatsvervanger van Hitler, na Göring. Toch bleef hij een bewonderaar van Hitler. Zijn laatste grote daad, de vlucht in 1941, moet daarom niet alleen als vredespoging gezien worden, maar ook als opofferingsdaad voor zijn Führer.

Historici zijn het er nu bijna allemaal over eens dat Hitler van tevoren niets van deze vlucht geweten heeft. Achteraf heeft Hitler Hess naar aanleiding van deze mislukte poging krankzinnig verklaard. Ook Ilse Hess wist niets van de plannen van haar echtgenoot Rudolf. Zij heeft overigens ontkend dat haar man aan geheugenverlies geleden zou hebben. Volgens haar is Hess altijd volledig bij zijn positieven geweest, zowel bij de vlucht naar Engeland als tijdens de Neurenberg- processen.

Hess werd voor deze rechtszaak overgevlogen van Engeland naar Neurenberg. Na zijn veroordeling werd hij samen met zes andere veroordeelden vastgezet in de Berlijnse Spandau- gevangenis. Vanaf 1966 was Rudolf Hess de enige gevangene in dit 600 cellen tellende complex, waar hij werd bewaakt door Engelsen, Fransen, Russen en Amerikanen. De kosten van de bewaking van Hess liepen, vanaf 1960, tegen de vijftien miljoen dollar.

GRATIEVERZOEKEN

Om financiële, maar vooral om zogenaamd humanitaire redenen is vele malen gepleit voor vrijlating. Met name Hess' vrouw Ilse en Wolf Rüdiger, zijn zoon, hebben de gehele periode van gevangenschap hiervoor beijverd en trokken daarbij vaak, al of niet gewild, ook groepen neo-Nazi's mee in hun kielzog.

De gratieverzoeken werden beargumenteerd met verwijzingen naar de gezondheid van de oude Hess. De ex-Nazi zou zijn gezichtsvermogen langzaam verliezen, had klachten over de stofwisseling en zijn maag; hij zou lijden aan een hernia. De laatste keer dat Hess opgenomen werd in het ziekenhuis was op 28 april van dit jaar. Een maand eerder was hij voor een longontsteking behandeld.

Hess zelf zou eind maart 1987 ook verzoeken voor gratie hebben ingediend bij de leiders van de geallieerden. Een Duits weekblad wist eerder dit jaar te melden dat ook de Russen, die zich altijd sterk verzet hadden tegen vrijlating, zo'n verzoek in overweging hadden genomen. Maar de Sovjetunie ontkende kort erna ook maar enige verandering in hun opvattingen.

MENSELIJKHEID

Enkele maanden geleden legde de regerings- krant Izvestija nog eens uit, waarom Moskou vond dat Hess in gevangenschap moest sterven: "Dit blijft voor de huidige en de komende generaties een teken van echt humanisme en waarachtige menselijkheid ter nagedachtenis aan de miljoenen slachtoffers van nationaal- socialistische misdaden".

Maar ook de factor wraak speelde waarschijnlijk mee in de onverzettelijkheid van Moskou om Hess vrij te laten. De Russen zijn er altijd van uit gegaan, dat Hess' zogenaamde vredesmissie in 1941 in feite tegen de Sovjetunie gericht was, omdat een pact tussen Engeland en Duitsland voor de Nazi's de weg vrij zou maken voor een geslaagde aanval op de Sovjetunie. Bovendien was de Spandau- gevangenis een van de weinige punten in West-Berlijn waar de Sovjets konden komen. Vrijlating, en daarmee opheffing van de bewaking zou tot gevolg hebben dat de Russen een van hun laatste steunpunten in West-Berlijn zouden verliezen.

Eerder dit jaar werd er over gespeculeerd, dat Moskou om dezelfde reden erop staat dat zijn lichaam moet worden gecremeerd en dat zijn as moet worden bijgezet op het gevangenis- kerkhofje. Zodoende zou het complex moeten blijven, waardoor de Russen toch nog een steunpunt in West-Berlijn behouden. Maar al kort na zijn overlijden werd bekendgemaakt dat het lichaam aan de familie zal worden overgedragen, dat de begrafenis "ergens in de Bondsrepubliek" zal plaatsvinden, en dat de gevangenis zal worden afgebroken om te voorkomen dat het een bedevaartoord voor neo-Nazi's zal worden.

(uit de Haagsche Courant).

Het einde van Hess

DE DOOD VAN Rudolf Hess in de gevangenis in Spanje roept emoties en herinneringen op. In de eerste plaats opluchting omdat er een eind is gekomen aan het bestaan van een oude man, die elke greep op de realiteit had verloren. Daarmee wordt gelukkig ook een punt gezet achter de rituelen rond de gevangenis in de Britse sector, waaraan in het bijzonder de Sovjets tot het einde toe waarde hechtten. Zij houden overigens, op grond van het bezettings- statuut, hun recht op toegang tot West- Berlijn.

De gedachte aan een oude, seniele misdadiger in een enorm gebouw met 599 lege cellen kan niet veel mensen gelukkig hebben maken. Vele prominenten, onder wie de bondskanselier Kohl en de Westduitse president Richard von Weiszacker, hebben om zijn vrijlating gevraagd maar Moskou heeft steeds geweigerd.

Wellicht heeft deze hardnekkigheid ook te maken met de nog steeds mysterieuze vliegreis van Rudolf Hess in 1941 naar Schotland. Zeker is dat hij per Messerschmitt op reis ging om de Britse regering een vredesvoorstel te doen en wellicht om Londen uit te nodigen mee te vechten tegen de echte vijand, de communistische duivel in het Oosten. Hoewel Hess onmiddellijk gevangen werd gezet, zijn de Sovjets altijd wantrouwend gebleven over zijn missie. Temeer omdat Moskou wel wist, dat voor veel Britten een excercitie tegen de Sovjetunie aantrekkelijk was.

Een andere verklaring is dat de schade die de nazi's in de Sovjetunie hebben aangericht — enorme materiele vernielingen en twintig miljoen doden — de Russen niet tot mildheid hebben geïnspireerd.

Hess had daar ook weinig recht op. Zijn bizarre vredesmissie in de oorlog wekte misschien de indruk dat hij een fantastische dromer was, maar men mag niet vergeten dat hij Hitler van het prille begin trouw is geweest. Hij heeft een ruim aandeel gehad in de opbouw van het nazi- systeem, en verdiende zijn levenslange gevangenisstraf vele malen.

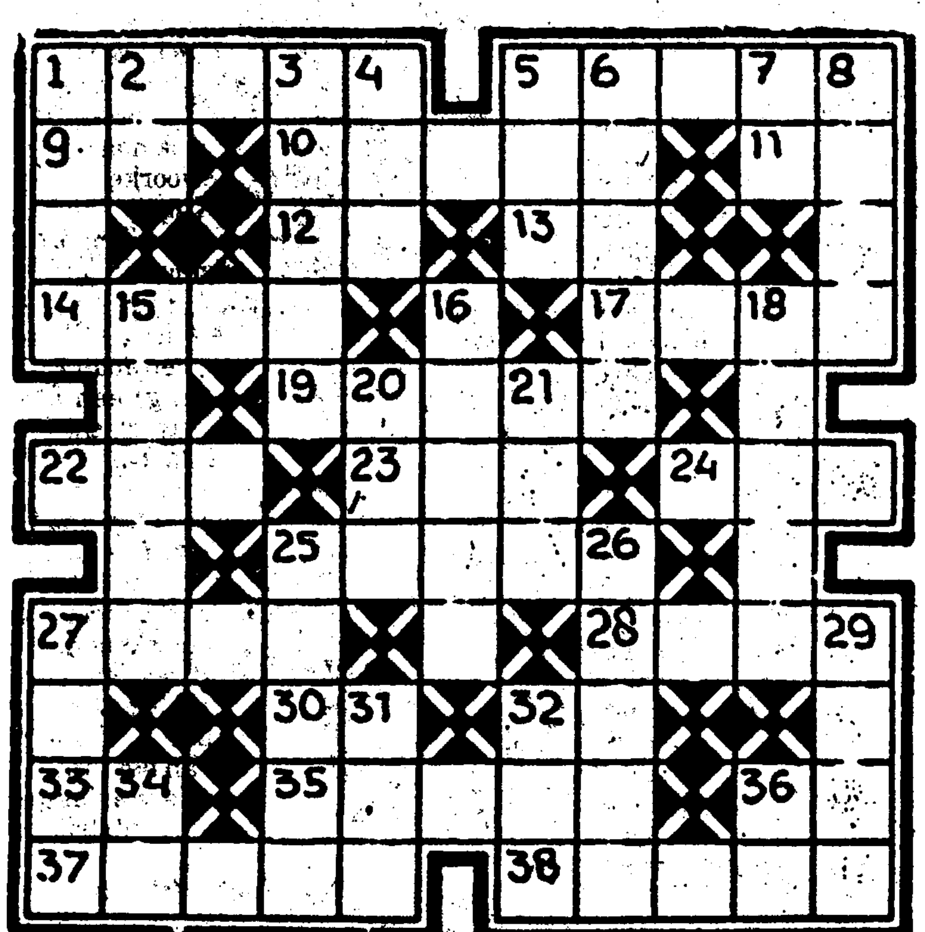
Waarom geeft zijn dood dan een gevoel van opluchting? Niet in de eerste plaats omdat er een eind is gekomen aan het lijden van Hess, of wat er van Hess was overgebleven. Wel omdat wij nu bevrijd zijn van de gedachte aan een wraakoefening op een geestelijk en lichamelijk wegteerend wezen, in een enorme en zwaar bewaakte gevangenis.

In die zin deed Hess er al lang niet meer toe, het ging om de geestelijk hygiene van de overlevenden. En natuurlijk om de vraag hoeveel leed zijn vrijlating zou toevoegen aan dat van de vele oorlogsslachtoffers, die recht hebben op bescherming.

Nederland is waarschijnlijk het enige land ter wereld, dat nog onafgebroken sinds de Tweede Wereldoorlog twee nazi's gevangen houdt. Er bestaat enige twijfel over de Oostbloklanden maar vrijwel zeker zijn de meeste oorlogsmisdadigers van betekenis daar geëxecuteerd. Het wachten is nu op het moment dat de twee van Breda, Fischer en Aus der Funten, respectievelijk 85 en 77 jaar, het pad van Hess zullen volgen. Helaas bestaat de kans dat zij nog vele jaren in Breda zullen blijven. Niet als symbolen van gerechtigheid of wraak of boete, maar als symbolen van onze eigen onmacht om af te rekenen met het verleden.

(uit NRC/Handelsblad)

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. wijnmaat; 5. vogel; 9. spil; 10. plaats in Zeeland; 11. noot; 12. water in Friesland; 13. voorzetsel; 14. bijwoord; 17. eikschiller; 19. rivier in Rusland; 22. ik; 23. rivier in Engeland; 24. nauw; 25. plaats im N-Brabant; 27. voertuig; 28. deel van de voet; 30. bevel; 32. soort onderwijs; 33. voorzetsel; 35. afgod; 36. boksterm; 37. jongensnaam; 38. deel van een ladder.

VERTICAAL: 1. karakter; 2. staatsbedrijf; 3. jongensnaam; 4. herkauwer; 5. omroepvereniging; 6. vlaskam; 7. ten bedrage van; 8. Europeaan; 15. reuzel; 16. boom; 18. slot; 20. loflied; 21. grondsoort; 25. aanvang; 26. stulp; 27. niet kunnende spreken; 29. vrucht; 31. jongere broer of zuster; 32. sporeplant; 34. moeder; 36. vreemde munt.

*****

TUNIS — De 90 Tunesische fundamentalisten die terechtstaan wegens staats- gevaarlijke activiteit zijn ervan beschuldigd dat zij in samenwerking met Iran streefden naar de omverwerping van het bewind in Tunis.

*****

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

F.Hogesteeger
Spaans Lagoenweg 37
Aruba

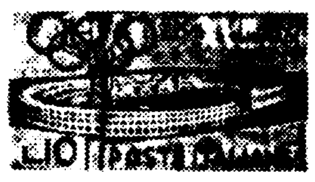
De winnaar(es) kan zijn / haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 (tijdens kantooruren).

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR donderdag 10 september 1987 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

```
S L O D D E R V O S ■ E C R U
T ■ N ■ W ■ U ■ P ■ E ■ O ■ I
R E V U E ■ L E V E N S L O T
O ■ E ■ I ■ A ■ E ■ S ■ L ■ C
■ K R U L T A N G ■ C R I M E
A ■ L ■ ■ ■ R ■ E ■ H ■ ■ ■ K
L A A G T E S ■ N I E S B U I
L ■ A ■ E ■ ■ ■ ■ ■ D ■ A ■ E
E T T E R I G ■ S T E U N E N
M ■ ■ ■ R ■ E ■ P ■ ■ ■ K ■ D
E T W E I ■ M E E E T E R S ■
N ■ E ■ E ■ E ■ K ■ O ■ O ■ K
S T U U R W I E L ■ R O V E R
E ■ R ■ S ■ E ■ A ■ S ■ E ■ A
N O T A ■ K R Y P T O G R A M
```


Postzegels

DE VORIGE WEEK vertelde ik u het verhaal van de redding van Romulus en Remus door een wolvin, die in de Romeinse tweeling haar eigen nageslacht meende te ontdekken. Vervolgens daagt in de mythologie weliswaar geen prinses op zoals bij Mozes en zijn biezen mandje, maar er is tocht een herder in de buurt, Faustulus genaamd, die zijn pedagogische kwaliteiten in de komende jaren op deze kinderen mag gaan botvieren.

Eenmaal de volwassenheid in het verschiet ontpoppen Romulus en Remus zich als ware stedenbouwers. Dit moet dan zo ongeveer rond het jaar 753 vóór Christus ge-

weest zijn. Dat latere opgravingen hebben aangetoond, dat op de zeven heuvelen van Rome reeds verscheidene eeuwen vroeger diverse levensgemeenschappen van menselijke wezens huisden, mag de pret niet drukken. De twee R's hanteren met moed, beleid en trouw troffel en waterpas met als resultaat, dat op de Palentijn het eeuwige Rome met de dag groeit.

Helaas mag Remus de voltooiing van deze schepping niet meer beleven. Wanneer hij op een keer Romulus wat al te spottend wijst op de laagte van de stadsmuren door er eenvoudig over heen te springen, meet Romulus zich Kaïn's eigenschappen aan en slaat zijn broer dood. Dank zij al deze mythologische verhalen zijn Romulus en Remus plus de zogende wolvin terechtgekomen in het officieuze wapenschild van Rome.

Ik schrijf "officieuze", want officieel zenden u de senaat en de burgers van Rome nog dagelijks hun groeten. Zie hiervoor de 15 lire- zegel van 9 april 1959. In dat jaar werden de kulturele banden tussen Rome en Parijs een beetje aangehaald of opgepoetst en de Italiaanse Posterijen leverden hun bijdrage aan dit heugelijke feit door de uitgifte van een tweetal postzegels van 15 en van 25 lires, waarop u links het wapenschild van Parijs ziet en rechts het officiele uithangbord van Rome. Het was echter onmogelijk om Rome en Remus zomaar te vergeten en dies werden beide stichters in het blanke middenstuk opgenomen.

In de normale Italiaanse frankeerserie van 1929, die tot het einde van de Tweede Wereldoorlog in omloop bleef, daagt de zogende wolvin liefst vier keren op. U kan haar daar in de hoofdrol zien op de zegels van 5 centesimi en op de 2,55, de 3,70 en de 5 lires. In 1944 zijn Romulus en Remus opnieuw met hun redster present. De lila- kleurige zegel van 50 centesimi is in dat jaar in twee verschillende versies verkrijgbaar, namelijk met en zonder watermerk. Tot zover mijn verhaal over de 5- lire- zegel van de Olympische serie van 1960.

De zegel van 10 lires uit genoemde serie laat u in vogelvlucht het Olympische stadion van Rome zien. De blauwe zegel van 15 lires presenteert een standbeeld van een of ander Romeinse senator uit de vierde eeuw. Naam volledig onbekend. Vermoedelijk hebben de Italiaanse Posterijen de bedoeling gehad de mensheid te tonen in welke kledij men eertijds als toeschouwer naar de Romeinse sport- evenementen trok.

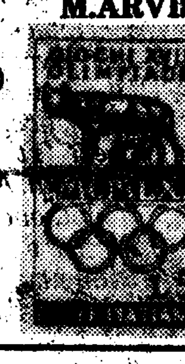
Op de zegel van 25 lires krijgt u een overzicht van de wielerbaan, die men voor de Spelen had aangelegd. Vervolgens laat zich de overbekende discuswerper van Myron weer eens bewonderen op de zegel van 35 lires. De zegel van 60 lires poogt u een idee te geven van de voorgevel van een groot Romeins sportpaleis. Voor de zegel van 110 lires heeft men een van de twee in Rome zeer bekende werken van de Atheense beeldhouwer Apollonius genomen. Hij leefde in de eerste eeuw vóór Christus. Het gereproduceerde werk is een zittende, marmeren figuur met imponerende spierballen, in Rome genaamd: het Torso van het Belvedere.

De filatelistische katalogen noemen het een zittende bokser, maar volgens kunstkenners zou het om de figuur van Heracles gaan. Het origineel van dit beeldhouwwerk bevindt zich in één van de vele Vatikaanse musea. Het tweede werk van Apollonius, "De bronzen Vuistvechter", is eerst in 1884 te Rome ontdekt. Op de zegel van 150 lires laat men u nogmaals tegen de voorgevel van een of ander sportpaleis aankijken en op de groene zegel van 200 lires draagt men het beeldhouwwerk Apoxuomenos aan, afkomstig van de Griek Lysippus van Sicyum, die in de vierde eeuw vóór Christus over deze aardbol rondzwierf.

Hij heeft zo'n 1.500 werken op zijn naam staan, waarvan er niet één bewaard is gebleven. ook Apoxuomenos of "De zich afschrappende" (een athleet, die zich na de wedstrijd van olie, zweet en stof ontdoet) is een kopie, die wederom in de Vatikaanse musea te bewonderen valt. Lysippus kreeg vooral bekendheid door zijn nieuwe stijl bij het uitbeelden van het menselijke lichaam: een langere romp, slankere ledematen en een kleiner hoofd.

M.ARVIS

(wordt vervolgd)

Schaken

DEZE KEER EEN nieuwe variant in de pirc-opening. Ik hoop dat hij aanhang krijgt onder de schakers hier. Deze variant staat niet in Modern Chess Openings, niet in Chess Openings Theory and practice en alleen als noot in Batsford chess openings met een kleine variant (3 zetten) en het teken voor gelijk spel. Verder geen theorie. Een opening dus om uit te proberen. Deze en de volgende keer een partij met deze variant. Het brengt wel leven in de brouwerij.

1. e2-e4 d7-d6
2. d2-d4 Pg8-f6
3. Pb1-c3 g7-g6
4. Lc1-g5 Lf8-g7
5. f2-f4 0-0

Dit is dus de bewuste variant B.C.O. raadt 5. ...,h6; aan.

6. Pg1-f3 Pb8-d7

Een passieve opstelling. Misschien is 6. ...,Pc6; beter of 6. ...,Lg4;
7.h3

7. Lf1-d3 Pd7-b6
8. Dd1-d2 d6-d5?!

Een twijfelachtige zet want nu legt wit het centrum vast en verjaagd het paard van f6. Misschien is 8. ....,c5; beter.

9. e4-e5 Pf6-g4
10. h2-h3 Pg4-h6
11. g2-g4 Pb6-c4?

Een slechte zet want wit dreigt duidelijk 12.f5 en deze zet volgt ook na 12.Lxc4, dxc4;

12. Ld3xc4 d5xc4
13. f4-f5 Ph6xf5

Zwart verliest een stuk.

14. g4xf5 Lc8xf5

De twee pionnen zijn geen compensatie voor het stukverlies. Trouwens wit bezit twee open lijnen en een diagonaal die allemaal gericht zijn op de zwarte koningsstelling.

15. 0-0-0 c7-c5
16. d4-d5 b7-b5

Wit kan niet nemen anders krijgt zwart tegenkansen. 17.Pxb5, Db6; en 18. ...,Ta etc.

17. Pf3-h4 b5-b4
18. Pc3-e2 Lf5-e4
19. Th1-g1 c4-c3

Zwart probeert de stelling te forceren.

20. b2xc3 b4-b3

Dit is een domme zet.

21. c2xb3 f7-f6
22. e5xf6 e7xf6
23. Lg5-h6 Lg7xh6 (?)

Beter was om de loper op g7 te laten slaan.

24. Dd2xh6 Dd8-a5

Een stervende zwaan zingt voordat hij sterft.

25. Ph4xg6! Da5-a3+
26. Kc1-d2 Da3xa2+

Niets aan de hand. Wit brengt op het midden van het bord zijn koning in veiligheid.

27. Kd2-e3 Le4xg6
28. Tg1xg6+! Kg8-f7

Op 28. ...,hxg6 volgt 29. Dxg6+, Kh8; 30. Dh5+, Kg8; 31. Tg1 en mat.

Zo doe je dat!!

29. Tg6xf6+ Kf7-e7
30. Tf6-e6+ Geeft op.

Er kan nog volgen: 30. ...,Kd7; 31. Dg7, Kd8; 32. Dxf8, K-; 33. Df7+, K-; 33. Te8 mat

De volgende keer de andere partij.

GEERT VAN DER PLOEG

Ondanks verbod discriminatie

Zwarte Braziliaan heeft weinig kans

RIO DE JANEIRO — In Brazilië is rassen- discriminatie bij wet verboden, maar wie zwart is en in een personeels- advertentie een "goed voorkomen" als eis ziet gesteld, weet dat hij niet hoeft te solliciteren.

In Brazilië heeft zestig procent van de bevolking een donkere huid, maar van de 559 leden van het Congres zijn er 552 blank. De zwarte acteur Antonio Pitanga zegt dat er in Brazilië nooit een grote burgerrechten- beweging is ontstaan, omdat de zwarte Brazilianen nooit voor hun vrijheid hebben gevochten.

Maar sinds de overgang van militair naar burgelijk gezag, twee jaar geleden, hebben zich in het gehele land ongeveer vierhonderd groepen gevormd, die nu bezig zijn de basis te leggen voor een zwarte beweging die burgerrechten wil gaan afdwingen. Dan zal wat nu de mythe van de "rassen- democratie" is, werkelijkheid moeten worden.

De eerste zwarte slaven werden in de 16de eeuw al door Portugese kolonisten naar Brazilië gebracht. Het duurde tot 1888 voor de slavernij officieel werd afgeschaft, maar blank en zwart vermengden zich in de loop der eeuwen wel. Van de 141 miljoen Brazilianen worden er 80 miljoen beschouwd als zwart of mulat.

"Brazilië veroordeelt racisme in alle vormen en wij proberen alle vormen van discriminatie voortdurend te bestrijden", zegt Fernando Bareta, de woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken. "Wij ontkennen niet dat er rassen- discriminatie in Brazilië bestaat, maar het bestaat hier in veel zwakkere vorm dan in andere landen. Hier bestaat geen rassenscheiding en wij hebben nooit een burgeroorlog om raciale redenen gehad, zoals de Verenigde Staten".

Niettemin vertellen zwarten over restaurants, hotels en theaters waar zij niet welkom zijn. Veel zwarte vrouwen hebben ervaring met portiers, die hen automatisch naar de lift voor dienstmeisjes brengen als zij bij vrienden op bezoek willen gaan in flatgebouwen.

"Je voelt het racisme al heel vroeg", zegt de zwarte Sebastiao Francisco. "Op school vertellen moeders hun blanke kinderen dat ze niet met je mogen spelen. Later word je uitgescholden, krijg je geen werk en word je gewantrouwd. Ik ga alleen naar die plaatsen waar ook andere zwarten komen, want ik wil geen moeilijkheden krijgen".

De leiders van de nieuwe campagne tegen racisme willen dat de regering zich actiever gaat opstellen. In de hoofdstad Brasilia werkt een regerings- commissie aan hardere wetten tegen discriminatie. Die commissie krijgt hulp van zwarte organisaties en eist evenredige vertegenwoordiging voor nietblanken in alle lagen van de maatschappij.

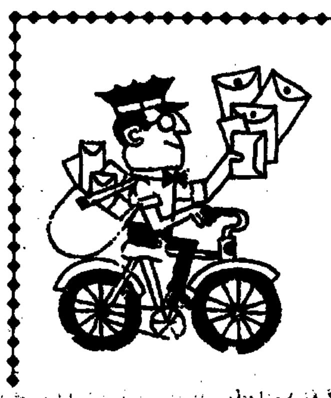
De subcommissie vindt dat zestig procent van de plaatsen op scholen, universiteiten en in bedrijven moet worden gereserveerd voor nietblanken. Daardoor moeten meer gezaghebbende plaatsen worden vrijgemaakt voor zwarte Brazilianen, die nu eigenlijk alleen carrière kunnen maken in de muziek, het theater en in de sport.

Maar de zwarte leiders hebben niet veel hoop dat het vrijwel uitsluitend blanke parlement, waarin veel oud- gedienden van het militair bestuur zitten, de ingrijpende voorstellen zal overnemen.

Hoewel zwarte invloeden tot in alle details van de Braziliaanse cultuur en samenleving zijn doorgedrongen, blijft het onderscheid bestaan. Het Portugees dat de Braziliaan spreekt, kent meer dan 120 uitdrukkingen voor verschillende huidkleuren, zonder dat het woord "zwart" of "neger" hoeft te worden gebruikt.

Maar dat is een farce, aldus een zwarte politicus. "De werkelijkheid is dat de blanke maatschappij de zwarten discrimineert en hen minder mogelijkheden biedt, een minderwaardige status opdringt en een onderwijs- systeem heeft dat hen een identiteit ontzegt".

(uit de Gelderlander)

Pakkerdjes

Geweldige Gwinja,
Jullie waren echte amigoes voor ons.
Jammer dat wij geen commando's onder onze knieën konden krijgen en ook niet op de grond mochten zitten.
Definitly, we owe you.
The VOB-Boys.

Sheila, Solange, Jack en Edseline

Dit keer heb ik jullie te pakken. De pagina breng ik voortaan ook zelf wel weg. Al die moeite om mij om de tuin te leiden, wordt overigens wel op prijs gesteld.

L.

P.L. II

Hoezo, nooit meer doen...? Het ging juist zo fijn.

P.L. I en P.?

I see

Ik hoop dat de 38-ste schakel aan je ankerketting je voldoende diepte geeft je leven te meren.

Een vis in een boom.

Kitty, Karel en Henk

Gefeliciteerd met de gezamenlijk te vieren verjaardagen. Deze saamhorigheid moet worden beloond: jullie mogen volgende keer met zijn drieën bardienst doen.

de Club.

Kwast

Je zou bijna naast je schoenen gaan lopen, zei je. Heb je die de laatste tijd dan nog van dichtbij gezien?

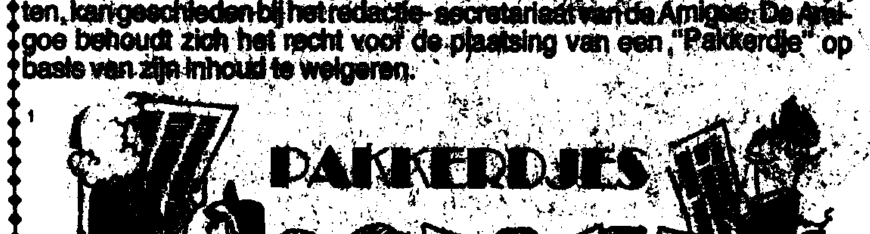
Het glimwormpje aan het einde van de lange weg is nu een grote felle schijnwerper geworden.

R. en T.

Ondanks een speciaal Surinaams sfeertje onder de palmbomen blijft de Tjok-overwinning vanavond in eigen huis!

N. + H.

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

KARIKA

1773 — "In de bu
Mon Repos heeft m
een man zonder n
een boom zien hang

1774 — "Eens lie
Otrabanda en loerd
keuken; daar zag
men een kaars liet b
in een groot petrole
en daarboven hing
derbroek."

1775 — "De vraag w
je jarig bent is niet a
schuldig. Men kan
tum op een pap
schrijven met je twe
namen en dit o
kerkhof gaan begra

1776 — Ervarin
knoekmensen is, d
pen grotere eieren
als je ze kalbaspit
eten geeft.

1777 — "Als iemand
werkt heeft, moet j
bad nemen met w
waarin lamoentjes z
geknepen en met een
centen erin; en dat
daarna uit op een
punt van wegen".

1778 — "Een blijfhier
wat men in het eten
ken van een man do
hem meer aan hu
echtgenote te binden

1779 — Groot Sint
heeft veel water; k
val suikerriet gingen
ger vandaar naar de

1780 — "Een man v
zich niet goed. Zijn
ging naar Arub
raadpleegde een In
Deze zei, dat men iets
rand van zijn hoed h
stopt om hem ongesch
maken voor zijn werk

1781 — Als een baby
wil slapen, moet je h
den met water waar
beetje rum.

1782 — "Een kind v
gen jaar ontdekte
buurvrouw bezig w
mensenfiguur te tek
met twee heel dikke
en daarbij hardop he
de: "Je zult doodgaan

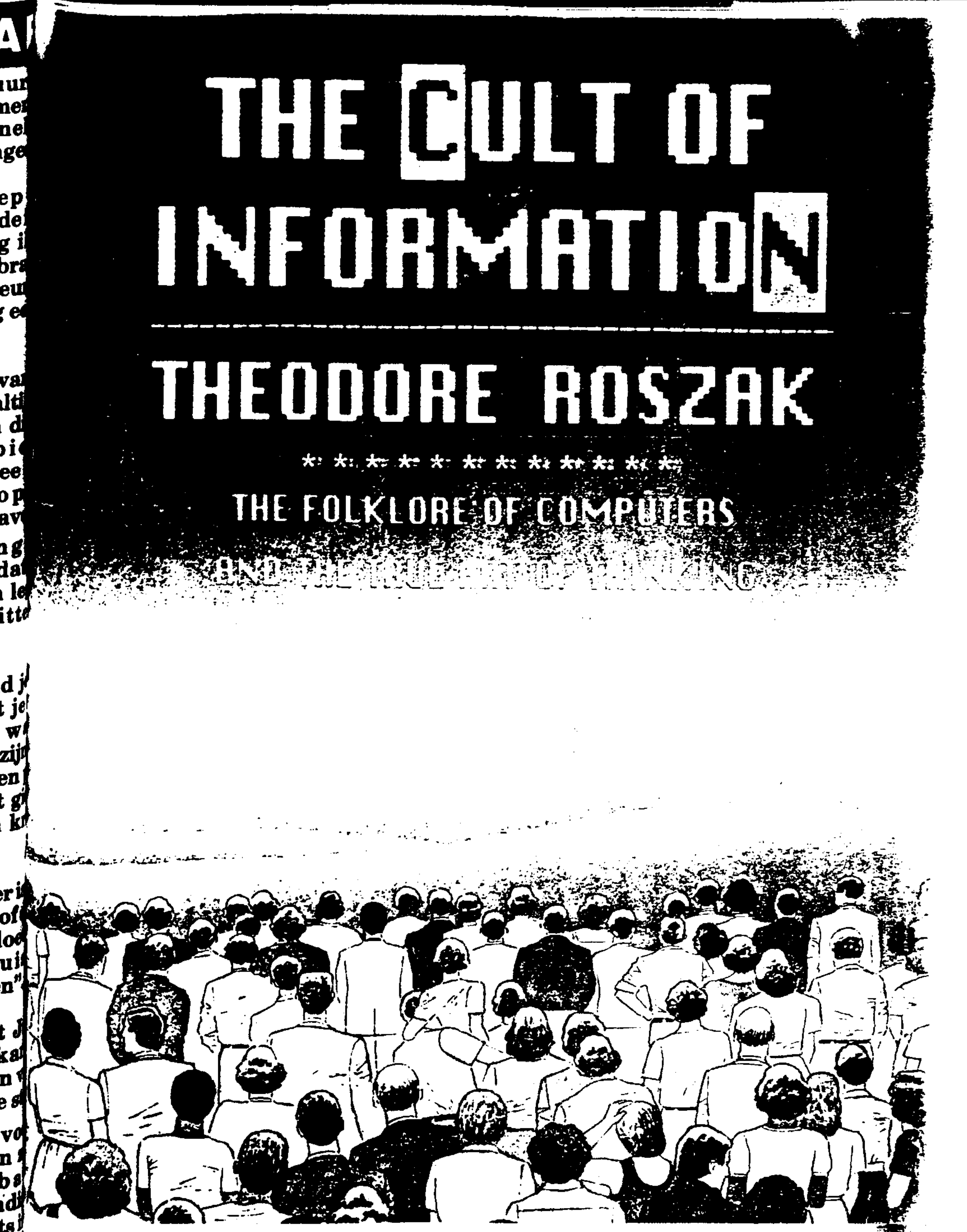
1783 — "Om te bewe
dat iemand zijn bá
verliezen, hadden ze
zijn rum gedaan. De
werd ziek en de dokt
klaarde, dat hij kwik
lichaam gekregen ha

1784 — Wolken b
Klein Curaçao zij
gunstig teken; ze br
regen voor Curaçao."

1785 — "Ik doe nie
brua, maar weet e
van, om te voorkome
men mij kwaad doet
om in geval van no
kunnen helpen".

1786 — Een onverslij
lemmet voor een
maakte men ondtijd
een ramshoorn.

Paul Brennek

Boekbespreking

The cult of information

T IS EEN tijdje stil geest rondom *Theodore Ros*, maar nu is hij terug, met machtig, magnifiek boek. ondertitel van het boek het thema aan waarvoor zak aandacht vraagt: *The lore of computers and the art of thinking*. En hij it niet lang om de hete een:

(...) the Information Age has ow entered the educational urriculum in an aggressive nd particularly insidious ay which could distort the eaning of thought itself. hat is the special concern of his study" (pag. x)

anaf het begin van dit sub doordachte boek stelt Ros dat hij niet spreekt vanuit nofobie: hij heeft geen angst computers, hij kent de succen van cybernetica en informie- theorie, en bij het schrij van zijn boek heeft hij kbaar gebruik gemaakt van st-verwerkings- programma, maar:

Thanks to the high success of nformation theory, we live in time when the technology of uman communications has dvanced at blinding speed; ut what people have to say to ne another by way of that echnology shows no comparable development" (pag 16)

nders dan *Joseph Weizenm*, die in zijn *Computer po and human reason* (Pelican, 4) voornamelijk de zaken uit een breed maatschappe perspectief benaderde, richt zak het leeuwedeel van zijn iek op de invoering van comers in het onderwijs, op zogemde *computer literacy* die lingen zouden moeten op n op school, en op het "vak" rmatie- technologie, dat tot r kort in het Nederlands bur- informatica heette. arscherp constateert de aur van het Amerikaanse oolsysteem:

"As things now stand, there is an atmosphere of urgent concern nationally and locally about somehow putting this magnificent solution to work in schools — if only the right problem could be identified" (pag. 51)

enieder die vertrouwd is met e eigen inrichting van het onwijs zal moeten toegeven dat e constatering ook buiten de haar geldigheid bezit.

Met de nodige zorg onderbouwt zak zijn betoog. Hij analiseert rvoor de computer in de klas ruikt wordt en vergelijkt dat die aspecten van het lesgeren waarvoor de computer in plaats zou moeten komen. De rming en verschraling die optreedt, is één zaak; de sugtie die zulk computer- gebruik kinderen welhaast moet terlaten, een andere: Roszak preekt ze beide. Als "schoolrbeeld" kiest de schrijver de grammeer- taal Logo, waarde ontwerper ervan — Seyur Papert — een hele ondervisie heeft opgehangen: hij laat er niet veel van heel, en somber concludeert hij:

"They (de leerlingen) are gaining their computer literacy at the risk of becoming cultural cripples" (pag. 82)

En even verder:

"One would hope that teachers recognized that risk when it entered the classroom. And having recognized it, one would hope they retained enough professional authority against the data merchants and the computer enthusiasts to speak out and draw some defensive perimeters around the minds of the young" (pag. 86)

Te vrezen is overigens dat er van die hoop niet veel gerealiseerd zal worden (zie bijvoorbeeld het vooruitstrevende tijdschrift op het gebied van wiskunde- onderwijs, de Nieuwe Wiskrant, 6e jrg., nr. 4, juni 1987).

Na deze onderwijs- filosofische beschouwingen, gaat Roszak in op het grote verschil tussen "ideeën" en "gegevens", op verborgen veronderstellingen en uitgesproken claims van de wetenschappers die zich bezighouden met zg. artificiële intelligentie, op de fragwürdigkeit *van veel computer- spelletjes en op de socio-bla-bla over de "informatie- maatschappij". Ook daarvan blijft niet veel ongeschonden.*

Het hoofdstuk «The computer and the counterculture» kon natuurlijk niet ontbreken. Ik vind het een nogal zwak verhaal, dat niet geheel past in de lijn van Roszak's betoog in dezen; er wordt wat geromantiseerd om het werk en de instelling van de ontwerpers van de eerste microcomputers. Hij zegt er soms wel aardige dingen in, maar beter kan men meteen maar doorbladeren naar het hoofdstuk «The Politics of Information» en het daarop volgende chapiter «In the wrong hands». Meedogenloos ontrafelt Roszak de fundamenteel anti- democratische grondslag van bepaalde vormen van gebruik van informatietechnologische middelen in de hedendaags discours, maar evenzeer in het politiek en militair- strategische handelen. Roszak geeft zelfs voorbeelden waaruit blijkt dat

"computerized social science had at last found its way into life-and-death application" (pag. 200)

In het slothoofdstuk blikt de auteur nog eens terug. Zijn conclusies zijn moorderend voor computer- freaks en -fanaten die fantaseren over het walhalla van de school met voor elke leerling een computer. Nog één, wat langer, citaat:

"Introducing students to the computer at an early age, creating the impression that their little exercises in programming and game playing are somehow giving them control over a powerful technology, can be a treacherous deception. It is not teaching them to think in some scientifically sound way; it is a persuading them to acquiesce. It is accustoming them to the presence of computers in every walk of life, and thus making them dependent on the machine's supposed necessity and superiority. Under these circumstances, the best approach to computer literacy might to be stress the limitations and abuses of the machine, showing the students how little they need it to develop their autonomous powers of thought." (pag. 218)

Het woord is nu aan de burger-informatici en informatie-technologen.

MIKE STARING

Theodore Roszak: The Cult of Information: the folklore of computers and the true art of thinking. (ISBN 0-394-75175-2), 230 pag., verscheen in 1986 bij Pantheon Books, New York.

Westindische vrouwen aan het woord (5)

Olive Senior

OP JAMAICA heeft Olive Senior zich reeds langer een reputatie opgebouwd, als 'poet', 'playwright' en vooral als 'editor' (van onder meer de tijdschriften Social and Economic Studies en Jamaica Journal), en recentelijk ook als 'short- story- writer'. Met de publikatie van haar verhalenbundel Summer Lightning and other stories door de internationale uitgeverij Longman, garandeert Olive Senior zich een bekendheid ver buiten haar geboorte-eiland.

De 'blurb' op de cover van de Longman-editie geeft een opmerkelijk juiste karakterisering van deze verhalen in slechts enkele regels:

> 'Her setting is rural Jamaica; her heroes are the naïve and the vulnerable, who bring to life with power and realism issues such as snobbery, ambition, jealousy, faith and love.
>
> Written in vivid, colourful detail, these rich, compelling stories recreate with sensitivity and with a whole range of emotions, from childhood hope to brooding melancholy. Each is told with an affectionate and poignant perception of you and I at our best an worst. Gently we are led, laughing, crying, but always enjoying.'

Hoewel de stijl van de lovende woorden zeker niet de mijne is, is de waardering zonder meer op haar plaats, en bevatten deze woorden, zoals gezegd, de belangrijkste kenmerken van haar verhalen. Er valt echter nog wel iets meer over de tien verhalen die hier werden verzameld te zeggen.

Olive Seniors 'helden' zijn inderdaad zonder uitzondering 'the vulnerable', in het bijzonder kinderen, voor wie met de kwalificatie 'naive' dan ook de meer positieve betekenis geldt: ongekunsteld, natuurlijk, eenvoudig. Waar de 'kwetsbaren' in Seniors verhalen volwassen zijn (vooral oude mensen), doelt 'naive' op onkunde, onnozelheid, met name op het onderschatten van wat de werkelijkheid aan pijnlijke ervaringen kan opleveren.

De centrale gebeurtenissen in de verhalen profileren kwetsbaarheid en naïveteit overwegend door meer of minder ernstige vormen van machtsmisbruik. Seniors verhalen laten uitkomen dat kwetsbaarheid en naïveteit moeten worden toegeschreven aan het bestaan van het misbruiken van een bepaalde machtspositie — het een is de keerzijde van de andere. Het is dit 'machtsmisbruik' dat ik met name mis in het rijtje aspecten van het menselijk samenleven dat de 'blurb' opvoert, in feite is 'machtsmisbruik' een essentieel dan wel een potentieel onderdeel van 'snobbery, ambition, jealousy, faith and love'.

De tegenstelling tussen kwetsbaarheid / Naïveteit en machtsmisbruik wordt in de loop van een verhaal steeds duidelijker om aan het eind van het verhaal, op z'n scherpst, het belangrijkste personage pijnlijk onderuit te halen. Zoals in 'Bright Thursday' waarin de jonge Laura, die opgroeit bij haar straatarme moeder, alle hoop op haar onbekende, welgestelde vader heeft gezet. Ze gelooft intens in 'one magical moment of recognition that would thereafter illuminate both their lives forever and ever'. Ze ontmoet de vader, maar de gekoesterde erkenning blijft uit. De volgende zin van haar vader, gericht aan een ander, bereikt met opzet toch Laura: "Oh for chrissake. Why don't you stop fussing so much about the bloody little bastard". Een fnuikende opmerking van haar 'vader', die Laura met een klap al haar illusies ontneemt en het inzicht bijbrengt dat ze geen kant meer op kan.

> Laura heard no more for after one long moment when her heart somersaulted once there was no time for hearing anything else for her feet of their own volition had set off at a run down the road and by the time she got to the school gates she had made herself an orphan (...)

Kwetsbaarheid en naïveteit kenmerken personages echter voor een deel zonder dat zij zich dit realiseren of zich hiervan bewust worden. Dit maakt die verhalen er zeker niet minder aangrijpend op. Integendeel, het laatste verhaal in de bundel, "Ballad', bijvoorbeeld, tekent de adoratie van het jonge meisje Lenora voor de oude vrouw Miss Rilla en haar leeftijdgenoot Blue Boy. De dood van Miss Rilla en het daarop weglopen van Blue Boy betekenen een enorm verdriet voor Lenora. Zonder dat Lenora zich dit realiseert heeft zij zich echter veilig en geborgen gevoeld bij een vrouw die de jongen Blue Boy had verleid tot sexueel contact met haar. Lenora zelf vertelt het verhaal, heeft de stukken van de legpuzzel als het ware in haar hand. De lezer zet deze wel in elkaar, maar Lenora doet dit niet, nog niet. De diepe teleurstelling die dit teweeg zal brengen hangt aan het eind van het verhaal boven haar hoofd.

De verhalen geven overwegend het 'perspectief' van de kwetsbaren, hetzij doordat de verteller zich concentreert op de gedachten-wereld van hen, hetzij doordat de verhalen worden verteld door een 'ik' die daartoe behoort. In het laatste geval zijn enkele verhalen niet meer in Standaard Engels, maar in een licht gecreoliseerde Jamaicaanse variant van het Engels. Gestyleerd, maar nog dicht bij de spreektaal en ver van de schrijftaal, zijn deze verhalen mijns inziens uitstekend geschikt, zo niet in de eerste plaats bedoeld, om hardop te worden verteld. Olive Senior lijkt met deze verhalen aansluiting te hebben gezocht bij de 'geschreven' orale traditie, waarvan Louise Bennett de belangrijkste vertegenwoordigster is.

'Gently we are led, laughing, crying, but always enjoying' eindigt de tekst op de omslag van Summer Lightning. Een geraffineerde aanprijzing, maar in het licht van enkele verhalen klinken de laatste drie woorden — 'but always enjoying' — toch wat morbide. Het lukt Senior, juist door zich te concentreren op het perspectief van de kwetsbaren, om wat op het eerste gezicht 'kleinigheden' zijn als zeer ingrijpend in het leven van een kind te tekenen. Zoals in "Love Orange", waarin een klein meisje haar liefde voor haar stervende grootmoeder toont door haar een hele sinaasappel te schenken. De symboliek van dit gebaar van grote genegenheid werd eerder in het verhaal verwoord door het meisje (ze is ook de 'verteller').

> Love, I thought, was like an orange, a fixed and sharply defined amount, limited, finite. Each person had this amount of love to distribute as he may. If one had many people to love then the segments for each person would be smaller and eventually love, like patience, would be exhausted.

De reaktie van haar moeder op het woordeloze afscheid van de stervende 'Grandma' heeft op het meisje een uitwerking vergelijkbaar met die van de woorden 'the bloody little bastard' op Laura in "Bright Thursdays".

> "At least", my mother said, "at least you could have told her that you loved her, she waited for it". "But..." I started to say and bit my tongue, for nobody, not then or ever could understand about the orange. And in leaving my grandmother's house, (...), I slammed the car door hard on my fingers and as my hand closed over the breaking bones, felt nothing.

"Bright Thursdays" mag een fundamentelere aanval op de kwetsbaarheid van een kind tonen dan "Love Orange", geen van beide ervaringen lijken mij verteld om de lezer uiteindelijk te doen oordelen, "always enjoying". De meeste verhalen in Seniors bundel zijn in staat om veel dieper (en harder) aan te slaan. Een tweede verzameling, of mogelijk een roman van Olive Senior kan wat mij betreft niet snel genoeg verschijnen.

TENSLOTTE

Hier werden vier romans en een verhalenbundel besproken, alle geschreven door Westindische vrouwen. Besprekingen die naar ik meen ook naar voren brengen dat mijn voorkeur vooral uitgaat naar Kincaids roman Annie John en de verhalen bundel van Oliver Senior. In mindere mate dan deze acht ik de romans van Grace Nichols (Whole of a Morning Sky) en Joan Riley (The Unbelonging) een aanwinst voor de Westindische literatuur. Janice Shinebourne's roman Time Piece spreekt mij het minst aan. Belangrijker dan deze voorkeuren is mijns inziens echter te constateren dat deze vrouwelijke auteurs ons een weinig hoopvol leven tekenen. Het leven van de volwassenen verplettert in alle boeken de kwetsbare, maar veel leefbaardere wereld van het kind. De vrouwen tonen de volwassenwereld als een keiharde strijd om het bestaan, in The Unbelonging en in Annie John geldt dit in het bijzonder de eigen sexe. Joan Riley en Jamaica Kincaid tekenen vrouwen als slachtoffer van bepaalde wreedheden en pijnlijke processen.

Ook al gaan de betreffende vrouwelijke hoofdpersonen niet geheel ten gronde, ze komen evenmin uiteindelijk naar voren als 'heroisch' — de vrouwen wordt iedere idealisering onthouden. Riley en Kincaid trekken ook geen scheidslijn tussen 'mannen' en 'vrouwen' als respectievelijk 'uitbuiter' en 'slachtoffer'. Bij Kincaid wordt het (overigens onvermijdelijk) "kwaad" veroorzaakt door de moeder, bij Riley wel door een man (de vader van Hyacinth), maar de jonge vrouwelijke hoofdpersoon treft evenzeer wreedheden van eigen sexe-genoten op haar pad. De andere romans en de verhalen-bundel tonen vrouwen / meisjes te midden van mannen / jongens die eveneens staande trachten te blijven in een destructieve wereld. Een Caribische wereld. Hoewel enkele romans meer of minder nadrukkelijk een beschuldigende vinger naar 'grootheden' van buiten de regio opsteken, geldt toch in de eerste plaats de betrokkenheid van Caribische mensen zelf (ongeacht of het mannen of vrouwen zijn) in het veroorzaken van brutaliteiten voor de kwetsbaren met wie zij gezamenlijk de samenleving vormen.

AART G. BROEK

Olive Senior, Summer Lightning and other stories. Londen: Longman (Caribbean Writers), 1986. ISBN 0.582.78627.4., 134 blz.

Jamaica Kincaid, Annie John. Londen: Pan Books Ltd. (Picador), 1985. ISBN 0.330.28837.7., 148 blz.

Een nieuwe werkelijkheid

EEN WAT ANDERE kijk op de werkelijkheid, een nieuw wereldbeeld, een wat afwijkend kader om verschijnselen in te interpreteren: dat alles kan verfrissend werken.

Zo is sinds enige tijd het zg. holografisch model in opspraak. Kerngedachte is dat "de wereld" (waarmee bedoeld wordt: het fysische universum, of onze mentale (re-)constructie daarvan, of de hersenen, of alles wat er ooit is geweest en ooit zal zijn, afhankelijk van de auteur die aan het woord is) te vergelijken is met een hologram. Een hologram is, zoals bekend, een optische informatiedrager waaruit het beeld gereconstrueerd kan worden door een bepaalde lichtval. Wat je dan te zien krijgt is een driedimensionaal "beeld" in de ruimte, dat je van verschillende kanten kunt bekijken. Heel speciaal is dat als je een hologram aan scherven laat vallen, elke scherf weer het complete beeld oplevert, zij het toch met wat minder informatie, natuurlijk. Op deze wijze is "het geheel" aanwezig "in elk deel", en op dit punt slaan bij diverse auteurs die bijdragen voor de bundel schreven, alle stoppen door. Doch daarover zo meteen meer.

DE FEITEN

De feiten waaraan het model zijn bestaan ontleent, zijn drieërlei: allereerst natuurlijk de holografie zelf, die enkele decennia geleden door Denis Gabor theoretisch uitgedacht werd en een tijd later daadwerkelijk gerealiseerd; vervolgens heeft hersenonderzoek opgeleverd dat informatie die een organisme in zijn of haar hersenen registreert, niet op één bepaalde plaats in die hersenen gelocaliseerd kan worden doch min of meer "uitgesmeerd" wordt. Tenslotte heeft de natuurkunde van de allerkleinste bouwstenen van het universum geleid tot het inzicht dat die bouwstenen ("elementaire deeltjes") op een of andere manier erg veel met elkaar te maken hebben: om een electron, bijvoorbeeld, wolken altijd wel wat fotonen en elk van die fotonen kan zich weer eventjes splitsen in een electron plus een positon. Deze zaken zijn uiteraard van wetenschappelijk, maar ook van wijsgerig belang. Ze vertellen ons iets over de wijze waarop de wereld en wijzelf in elkaar steken, en hebben aldus invloed op ons wereldbeeld en mensbeeld. Tot zover geen verschil van inzicht, dunkt me.

ALLE REMMEN LOS

Als eenmaal de terminologie van "het geheel en de delen" aldus op een aantal facetten van toepassing is gebleken, breken bij sommigen de visioenen in alle hevigheid door: hebben mystici en wijzen niet door de eeuwen heen hetzelfde beweerd? Eindelijk hebben we de wetenschappelijke grondslag voor de "verklaring" van helderziendheid en telekinese, waarin meteen het mystieke element even meegenomen kan worden. Dan nog een scheut ecologie en anti-kerkenergie-bewering erin en het plaatje is compleet. Enkele citaten:

"Is de werkelijkheid het produkt van een onzichtbare matrix?" (pag.13).

"... frequenties buiten ruimte en tijd ..." (pag.12).

"Het patroon op de holografische plaat heeft geen dimensies in het ruimte-tijd-continuüm" (pag.26).

Hier wordt een schimmenspel met woorden gespeeld. De auteurs verzuimen te vertellen wat een "onzichtbare matrix" is, wat we ons onder "frequenties buiten ruimte en tijd" moeten voorstellen (elke rechtgeaarde fysicus zal U kunnen uitleggen dat zoiets niet kan bestaan), en een "patroon zonder dimensies" is ook niet echt alledaags....

Kwalijker dan deze mystificaties en een hele berg "Wortsalat" vind ik de schijnverklaringen en quasi-wetenschappelijke beweringen die we wat verderop in het boek tegenkomen: dat de onzekerheidsrelatie van Heisenberg ook maar iets te maken kan hebben met vrije wil (pag. 115, 116, 117) blijkt bij enig nadenken een lachertje. De auteur verwart in zijn bespreking de begrippen plaats en impuls nog even (pag. 116) en diskwalificeert zichzelf al met al behoorlijk. Voor een doordachter analyse van het probleem van de vrije wil, bestudere men het boek: Elbow Room, door de briljante filosoof Daniel C. Dennett, dat over enige tijd in de Ñapa besproken zal worden. (1) De parapsycholoog Stanley Krippner, voor wie geen enkele theorie of fantasie te dol is (blijkens zijn redacteurschap van het boek Future Science, (2), ziet grote mogelijkheden om het Oosters en Westers denken met elkaar te verbinden (pag. 121) via het holografische model, doch verwart in zijn "verklaring" van de feitelijke basis van de parapsychologie kracht en informatie, waardoor van verklaren niet veel overblijft.

Weer andere mystificaties en schijnverklaringen worden door William A. Tiller opgehoest, die ons een of ander setje "roosters van actieve knooppunten" wil aanpraten. Wat men met al deze zaken wil, en hoe de lezer geholpen zou kunnen worden een adekwater mens- of wereldbeeld te ontwikkelen, wordt volstrekt in het midden gelaten. Sterker nog, een van de auteurs geeft zelf toe dat ie er de ballen van snapt: "Gelukkig voegt Pibram hier van tijd tot tijd zelf aan toe: "Ik hoop dat U zich realiseert dat ik dit ook niet begrijp". (pag.29)

En Fritjof Capra, die over natuurkunde, mystiek, ecologie, systeemtheorie, kortom: over van alles, schrijft en nogal fors doordraaft in zijn boek The Turning Point, komt bij een wat moeilijker vraagje met het onthutsende antwoord:

"Ik denk dat U dat aan een mysticus moet vragen. Ik ben een natuurkundige. Ik weet wat wij doen, maar ik weet niet wat zij doen". (pag.220).

TOCH DE MOEITE WAARD

Gelukkig bevat het boek nog andere bijdragen. Zo staan er twee uitgebreide interviews in met de fysicus David Bohm. Alhoewel zijn terminologie nu en dan wat komisch overkomt, zegt hij best zinnige dingen. Met name de hele interpretatiekwestie in de moderne natuurkunde heeft zijn intense belangstelling. Hij verzet zich fel tegen de opvatting dat je je niet moet afvragen wat het allemaal betekent, zolang de theorie maar "werkt" en op een behoorlijke manier de uitkomsten van experimenten voorspelt. Daarvoor in de plaats propageert hij een beeld van impliciete en expliciete orde, dat hij elders uitvoerig heeft geschetst. (3). Te zijner tijd zal aan zijn denkbeelden in de Amigoe aandacht worden geschonken.

Volstrekt buiten mededinging en van absolute topkwaliteit toont zich de redacteur van de bundel: Ken Wilber. In het hoofdstuk "Natuurkunde, mystiek en het nieuwe holografische model: een evaluatie" (pag. 151-178) geeft Wilber zijn medeauteurs er zorgvuldig, goed doordacht en uitstekend beargumenteerd van langs. Hij wijst op de onverantwoorde gedachtensprongen, mystificaties en "semantische goocheltoeren" (pag. 174) die de extremere holisten hanteren en stelt daarvoor in de plaats als referentiekader een filosofisch model van verschillende zijns-niveaus dat door veel Oosterse en Westerse wijsgeren wordt gehanteerd. (4).

In een uitgebreid interview aan het eind van het boek komt hij nog terug op verschillende aspecten die inmiddels door zijn coauteurs aan kritiek waren onderworpen. Ondanks zijn wat al te naïve geloof in de logische typentheorie van Russell (pag. 266) vinden we ook hier weer heldere argumenten en een doordachte benadering.

Met name deze hoofdstukken waarin de redacteur van het boek aan het woord is, maken het boek de aanschaf waard. Echter, naar mijn smaak had het flink wat dunner kunnen zijn zonder dat er ook maar iets van waarde verloren zou zijn geraakt.

NOTEN:

(1) Daniel C. Dennett: Elbow Room: The Varieties of Free Will Worth Wanting, Clarendon Press, Oxford, 1984.
(2) John White & Stanley Krippner (eds): Future Science: life Energies and the Physics of Paranormal Phenomena, Anchor Press, New York, 1977.
(3) David Bohm: Heelheid en de Impliciete Orde, lemniscaat, Rotterdam, 1985.
(4) Een verwante behandeling vindt men in: Henri van Praag: Paranormaal Bewustzijn, Meulenhoff, Baarn, 1974.

Ken Wilber (red): Een Nieuwe Werkelijkheid: het holografisch model en andere paradoxen (ISBN 90 6069 575 5), is verschenen bij Uitgeverij Lemniscaat te Rotterdam (1985). Het boek bevat 276 bladzijden.

juli,
MIKE STARING

DE SRILANKESE biochemicus dr. Stanley Tirimanna heeft onlangs een studie uitgegeven over medicinale planten van Suriname. De publicatie is opgedragen aan alle mensen van de Caribbean die geïnteresseerd zijn in medicinale planten.

Tirimanna is sinds 1979 in Suriname en heeft op de Anton de Kom Universiteit en op het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij gewerkt. Hij sluit met deze studie zijn verblijf in Suriname af en wil in zijn pensioentijd in Sri Lanka een adviesbureau opzetten.

Stanley Tirimanna was ook regionale coordinator van het medicinale plantenproject EBUTROP (Economic Biology of Underutilesed Tropical Plants), een instituut van de Organisatie van Amerikaanse Staten. Tirimanna heeft ook een publicatie over de bruikbaarheid van planten voor de commercie.

TRADITIE

Tirimanna heeft al een hele traditie van onderzoek en publicatie voor zich. Al in 1764 verscheen in Amsterdam een boek van C. Blom over Het quassiehout uit Suriname als koortsmiddel.

Quassiehout heeft die naam van de negerslaaf Quassie van de plantage Timotibo in de Commewijne. Hij ontdekte rond 1730 het hout als geneesmiddel — tegenwoordig kwasi-bita geheten. Quassie werd er beroemd door, kon naar Nederland, had een ontmoeting met de prins van Oranje en is rond 1787 in Suriname overleden. Hij kreeg de eretitel granman, de naam voor een opperhoofd van een bosnegerstam.

Quassie is de naam voor de mensen die op zondag geboren zijn, althans van het mannelijk geslacht. Meisjes worden, of liever werden want het gebruik is onderhand uitgestorven, Quassiba genoemd.

Tot op dit moment is het gebruik van kwasi-bita in zwang. Op de markt kan men houten bekertjes, uit kwasihout gesneden, kopen en als men daar een etmaal water in laat staan, dan is het zo bitter als maar kan en dat is erg koortswerend.

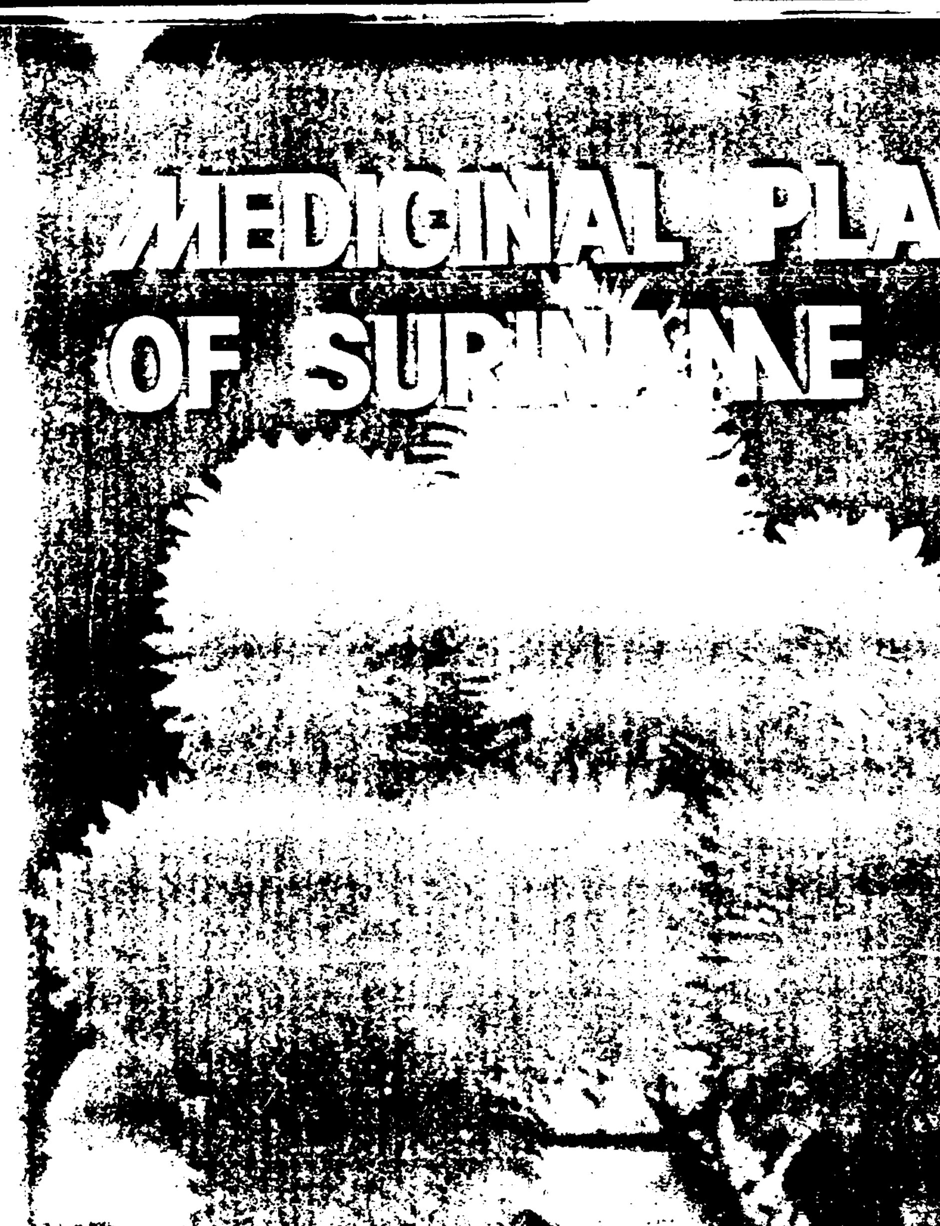
Het kwasihout is een uitstekend uitvoerproduct geweest. Ze werd in 1869 nog een 245 ton hout uitgevoerd. De prijzen schommelden van 12 tot 20 cent per kilo. Het hout schijnt ook gebruikt te kunnen worden voor de bierbereiding als vervanging van hop.

Tirimanna heeft 47 planten biochemisch onderzocht en heeft daarmee slechts een gedeelt van de voorraad behandeld. Het gaat- in de sranan tongo taal, om de aloe, soensaka, kasjoe, kownoebromki, koeswe, papaja, jorkapesi, oema- boesipapaja, boenati- mama, swa- alanja ect. Het voordeel van de studie van Tirimanna is dat nu via het engels de gegevens ook buiten de grenzen gebruikt kunnen worden.

BELANGSTELLING

Het landbouw- proefstation heeft in de loop der tijd meer studies over dit onderwerp uitgegeven. G. Stahel publiceerde in 1944 een studie over de nuttige planten van Suriname en W. Ostendorf in 1962 over de nuttige planten en sierplanten van Suriname. De meest- bekende expert in Suriname werd Heinrich Heyde, die al jaren en jaren over planten en dieren, bijzonder in het bosland publiceert. In 1972 verscheen zijn Surinaamse planten als volksmedicijn. In 1978 ging hij hierop door met zijn Oso Dresi, Surinaamse Huismiddelen. En in 1985 nogmaals een Medicinale planten in Suriname, Den dresi wiwiri fu Sranan.

De oso- dresi — de huisgeneesmiddelen — spelen een belangrijke rol in het leven van alledag. A. May schreef er al over in 1965 in zijn Surinaams Kruidenboek en Nel Sedoc met zijn Sranan oso dresi en negre oso sabi in 1975 met een derde druk in 1979.

Nieuwe studie over medicinale planten in Suriname

De oso dresi hebben natuurlijk moeten opboksen tegen de datradresi, de geneesmiddelen van de artsen en ziekenhuizen, de geneesmiddelen van het Westen.

De publicaties zijn in het nederlands en het sranan en op die manier toegankelijk voor het publiek. Maar het blijft een moeilijkheid voor de gewone man om een handboek ter hand te nemen en zeker de mensen die nog met oso dresi werken, kunnen vaak niet lezen en schrijven of hebben geen leeskultuur.

H. Heyde houdt van lezingen in buurtcentra en de belangstelling is groeiende. Dat heeft niet alleen te maken met de duurte van de officiele medicijnen, die vaak ook niet zo toegankelijk zijn, maar heeft ook te maken met het kultureel bewustzijn. De interesse voor het eigene neemt toe en niet alleen hier in Suriname. De interesse in Latijns Amerika en Afrika voor de alternatieve geneeswijzen is duidelijk in de lift.

MAGISCH

In het geheel van de belangstelling voor de eigen geneeskundige kruiden en planten neemt de toepassing van magische kruiden in belangstelling toe. Voor Henri Stephen, een Surinaamse verpleegkundige in Amsterdam, afkomstig van Coronie, heeft erover gepubliceerd in zijn Geneeskruiden van Suriname. Hun toepassing in de volksgeneeskunde en in de magie (Amsterdam z.j.). De kruiden die voor kruidenbaden, wassingen en pré (ritueel) gebruikt worden aangewend voor herstel, versteviging en uitbanning.

Toen na de machtsovername in 1980 iemand van de toenmalige militaire raad voorstelde om alle experts op dit gebied eens bijeen te brengen om alle kennis op een rijtje te kunnen zetten, verzette de bisschop van de evangelische broeder gemeente Suriname, E. Ritfeld zich ertegen. De angst voor het magische, heidense was nog erg groot.

Tot op heden is er nog geen duidelijke verbinding legeld tussen de westerse georienteerde medische opleiding en de traditionele geneeswijzen die toch ook bij de artsen en dokters bekend zijn want soms worden mensen, ten einde raad, dan toch maar naar een bonuman verwezen en vaak niet zonder resultaat.

UITGEBREIDER

De gegevens van Tirimanna, Van Heyde en Stephen beslaan slechts een gedeelte van de eigenlijke voorraad en een deel van het erfgoed der vaderen. Onlangs bracht het televisie- programma van de overheid Magazien een paar items over de traditionele geneeswijzen na de vertoning van een serie over de afrikaanse traditionele geneeswijzen. En Magazien begon met voorbeelden uit de Hindostaanse en Javaanse traditie. En natuurlijk hebben de Indianen, Chinezen en de diverse stammen van de Bosnegers ook weer eigen tradities. Momenteel is de schrijver en kultureel- werker André Pakosi, een Djuka, bezig met onderzoek en promotion, zo zelfs dat er expo's aan besteed worden bij kulturele manifestaties.

En naast de meest voorkomende ziektegevallen als hoge bloeddruk, aambeien, wormen, wonden, slangebeten, stuipen, reumatiek, astma, bloedarmoede, nier-, lever-, oog- ziekten, zijn er momenteel ook andere ziekten die eigenlijk om behandeling vragen.

Daarom zijn de studie slechts handvaten om met experimenten door te gaan en het zou dienstig zijn als de overheid of andere instanties erin zouden slagen om het onderzoek — maar dan niet alleen beschrijvend en uitgenaad van het huidige bestand — verder te brengen zodat ingespeeld kan worden op de moderne ziekten en dan niet alleen van fysieke maar ook van psychische en sociale aard.

Sinds begin tachtiger jaren is er in Suriname ook een stichting geneesmiddelen voorziening om de import te reguleren en om zelf ook medicijnen te produceren. Het ministerie van volksgezondheid heeft een klapper van een 600 geneesmiddelen samengesteld en dat stuitte al op groots verzet van importeurs en artsen, die daar ook wel brood in zagen. Het is natuurlijk de bedoeling om de klapper te reduceren tot een 200 zoals de World Health Organization voorstaat en aanbeveelt, zeker voor de derde wereld landen en zeker ook tegen de achtergrond van de westerse commercialisering van de geneeskunde.

Een studie als die van Stanley Tirimanna wijst op de mogelijkheden die er zijn voor nuttig gebruik. Dat onderstreept het dekolonisatie- proces dat ook op dit vlak uit de voeten kan. Bovendien is het dienstig dat de [...] natieven geneeskunde u[...] startblokken komt en voor [...] name beginnen de kosten- [...] kosten- ook in de huidige [...] sie hard mee te spreken.

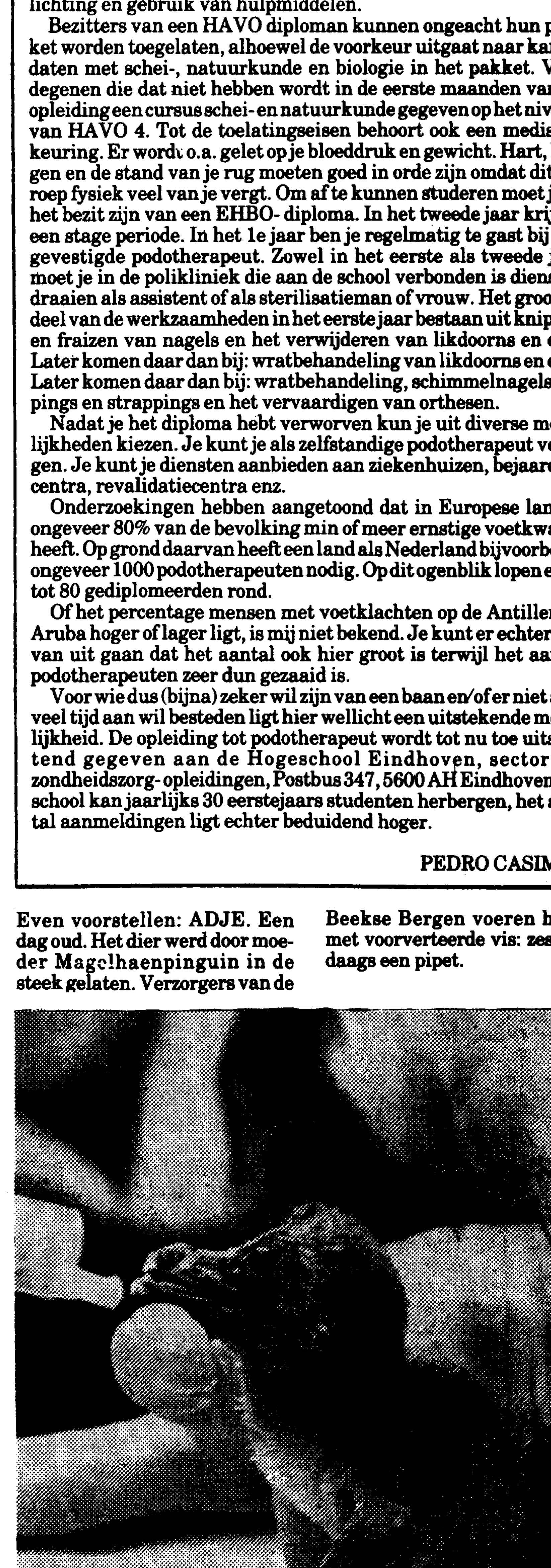
Het is een goede ontwikk[...] dat de hele problematiek o[...] regionaal niveau terecht [...] De EBUTROP heeft conta[...] op Barbuda, Antigua, Barb[...] Dominica, Grenada, Haiti[...] maica, St. Lucia, Trinidad e[...] bago, St. Kitts- Nevis. De [...] mercialisering voor cosme[...] medicijnen en de chemisch[...] dustrie zou erg welkom zijn [...] de lokale grondstoffen zorge[...] voor dat de import- compo[...] voor dergelijke bedrijven [...] niem behoeft te zijn.

Daarom is de studie van S[...] ley Tirimanna, met zwart- w[...] kleurenfoto's en met latijn[...] surinaamse namen en met [...] gelse technische begrippen, [...] voor wijde verspreiding i[...] regio.

J. VERNO[...]

Par'bo 11/8

Even voorstellen: ADJE. Een dag oud. Het dier werd door moeder Magelhaenpinguin in de steek gelaten. Verzorgers van de Beekse Bergen voeren het met voorverterde vis: zes m[...] daags een pipet.

Oscar d'Leon: promotor di salsa

DEN E PROGRAMA ku Percy Pinedo a presentá ariba didomingo dia 23 di ouhustus na Radio Hoyer, m'a saboriá i bolbe saboriá e "sandunga" o e zjeitu mágiko ku e músika di e kantante venezolano Oscar d'Leon, ta iradiá. Esaki ta un músika altamente rítmiko, exitante i yen di sabrosura.

Ta pa diferente motibu e programa aki a kai na mi smak. Na promé lugá el a evoká un parti esensial di mi hubentut. Rekuerdonan dushi di antes a pasa atrobe den mi mente. Mi tin ku bisa ku dilanti di e kas den Wilhelminastraat na Playa (Aruba) kaminda mi tabata biba komo mucha di 13-14 aña, tabatin un tienda na unda nan tabata bende disko di e género afro-karibeño. Ta kasi tur dia mi tabata tende músika di Orkesta Aragón, Sonora Matancera, Billos Caracas Boys, Orkesta di Pérez Prado, etc., etc.

E programa di Percy Pinedo a rebibá e époka aya pa mi, pero di un forma intensivo. Epoka "sanduguero" di guaracha, merengue, etc. Pero esei no ta e úniko motibu ku e programa aki ta balla-pena. E programa tabatin un nivel hopi kultural. E tabata informativo den e sentido ku nos por a haya hopi informashon tokante e trayektoria musikal di Oscar d'Leon. Nos por a tende e bos di e artista diferente biaha, kaminda e ta konta tokante su bida, kon el a kuminsá toka, kiko el a hasi promé ku el a bira e famoso músiko i e gran pregonero ku e ta.

Percy Pinedo a entrevistá, entre otro, señor Angel Job tokante e artista venezolano. A resultá ku señor Job tabatin un gran aporte den e fama ku Oscar d'Leon tin awendia. Nos a tende ku sr. Angel Job tabata un di e hendenan ku a "pusha" Oscar d'Leon pa esaki bai dilanti den e mundi di músika. E otro "afisiondonan" ku tabata informá nos den e programa aki, tambe a kontrobuí na duna un "retrato" di e artista aki. Pero esaki tampoko no ta e úniko balor dje programa. E músika ku Oscar d'Leon ta interpretá ta un produkto di e transkulturashon ku a tuma lugá den Caribe, komo konsekuensha di e konbibensha entre e dos rasanan (pretu i blanku) ku a meskla ku otro den e teritorio aki.

E produkto musikal aki ta demostrá kon bunita e fushon entre e dos kulturanan aki ta. Tin un tendensha awendia di presentá únikamente e parti di e kultura afrikano, mientras ku e kultura na Kòrsou no a sali solamente for di esun di origen afrikano. E tendensha aki, pues, ta trata di falsifiká e realidat kultural di Kòrsou. Esaki no ta parsemi e momento adekuá pa drenta den e materia di e origen di e músika afro-karibeño, ni pa sigui e desaroyo di e fushon di ritmo afrikano ku e músika ku a yega aki for di Europa. (Tin algun musikólogo ku a dediká estudio na e tópiko aki kaba, e.a. Fernando Ortiz i Alejo Carpentier.)

Di loke ta trata ta kon magistralmente Oscar d'Leon ta interpretá e música ku nan sa yama "afro-karibeño" of, di un manera mas partikular "salsa". ("El bravo de la Salsa") Sin ningun pretenshon di ta hasiendo un análisis, pero simplemente komparando un "estilo" ku otro, mi ta kere ku e "estilo" di Oscar d'Leon ta aserká esun dje portorikeñonan (El Gran Combo, Sonora Ponceña, p.e.) mas ku kualkiera di e venezolanonan den pasado. Loke mi kier men ta ku ora mi tende un "salsa" di Oscar d'Leon, mi no ta pensa niun momento so riba un konhunto venezolano manera "Los Melódicos" of "Billos Caracas Boys", por ehempel.

Lo ta interesante pa hasi un análisis sientífiko tokante e "estilo" salsero aki. Nan a yega di bisa ku e kantante aki ta un kubano. Esaki por ta un konfushon, basá riba e forma ku Oscar d'Leon ta pregoná (nan sa kompar'é, den e sentido aki, ku Benny Moré (kubano) i ku Ismael Rivera (portikeño). Den e entrevista ku Percy Pinedo, Oscar mes a konfirmá ku ta karakeño e ta (nasí di mayornan venezolano), pero el a regá ku "no puede dejar de hacer música cubana".

Esaki por ta un indikashon chikito ku e "estilo" di Oscar ta mas "antillano" ku venezolano. Di otro banda, for di e programa nos por a tende ku e pianista di Oscar ta un yu di Kòrsou (Enrico Henriquez). (konosedor di Oscar d'Leon) den e programa di Percy Pinedo a laga sa ku e yu di Kòrsou aki tabata "kapricho di Oscar".

Ku esaki e tabata kier men ku Oscar a bin topa ku un pianista di su agrado, ora ku el a "deskubrí" Enrico Henriquez. Un aspekto ku a bini dilanti den e programa tabata ku Oscar no tin mashá músika di su mes. Percy Pinedo a komprobá esaki i el a hasi e observashon na Oscar mes. Esaki no kier a admití. Pero mi no ta kere ku esei tabata asina importante tampoko. Tin masha hopi kantante, ku ora nan bira famoso, nan ta bai interpretá piesa di otro kompositor (p.e. Javier Solis, Julio Iglesias).

Importante ta ku Oscar tin un estilo propio i su kanto ta yen di "sandunga". Su "pregon" ta tremendo. Pakiko nan ta kompar'é ku Benny Moré i Ismael Rivera? Ta manera un hende a yega di bisa: "Ese Oscar d'Leon tiene un sabor del car.....".

E programa di Percy Pinedo tabata uno ku ta bal-la-pena ripití. Kisas un próksimo biaha e lo por dediká atenshon na e otro grandinan den e mundo di "salsa"? Un pabien na Percy Pinedo ta na su lugá, pa e echo ku el a skoge, e biaha akí, un di e salseronan mas grandi di nos tempu. Tabata un programa kultural di kita sombré.

HENRY HABIBE

ARUBA AGENDA

PEN
RD THEATER
ur *Pray for the Wild Cats* (18 jr.);
Loving Lesbos (18 jr.).
ur *Where the river runs black* (14
: 20.30 + 24.00 uur *No Mercy* (18

• • • • •

E KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168;
.: 23425; Santa Cruz en Paradera:
8/25543; Savaneta en Brazil: tel.:
8301; San Nicolas: tel.: 45906; Da-
29008 (wijkgebouw), 24444 (kan-

andgevallen, ongelukken of ander ongeluk gelieve ntrale op te bellen, tel.: 115)

• • • • •

EN
NFORMATION CENTER: dage-
nd van 07.00-20.00 uur; na 20.00
aties via verkeerstoren.

RVICE CENTER (Oranjestad):
r per dag geopend (alleen geslo-
ondag 20.00 uur tot maandagmor-
0 uur).

R HORACIO ODUBER HOSPI-
.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45
9.30 uur.

RT: 20.00 uur gospelgroep «The
Singers» (Curaçao) - Cas di Cultu-
estad.

RUBA: 20.00 uur workshop over
s en nog wat" op toneelgebied -
ool, Tarabana.

• • • • •

G
PEN
ARD THEATER
ur *Pray for the Wild Cats* (18 jr.).
uur *MGM Cartoon Magic* (alle
.45 uur *Where the river runs black*

N: 21.00 uur *No Mercy* (18 jr.).

• • • • •

RUBA
DAG: 18.00 Style with Elsa
(CNN); 18.20 Science and
gy (CNN); 18.40 That's incredi-
0 Special: «Traha un fundeshi
a bo yu»; 20.00 Telenoticias;
. Elsewhere; 21.20 Estreno;
NN international news; 23.30
rts tonight (live); 24.00 Sluiting.

G: 17.00 Studiosport; 17.45
review; 18.30 Memoria (live);
owtime; 20.30 Telenoticias;
ere there is life; 22.15 Quo va-
15 CNN international news;
ocalyps; 23.30 CNN Sports to-
e); 24.00 Sluiting.

G: 18.00 Mr. «T»; 18.30 CNN
al news; 19.30 The world to-
20.00 Telenoticias; 20.30 You
1.00 Dynasty; 22.00 Telenove-
ganza de Mujer»; 22.45 This
Japan; 23.10 Showbiz today
3.30 CNN Sports tonight (live);
uiting.

• • • • •

EN
A: 20.30 uur film- voorstelling (film:
m»; acteurs: Kitty Courbois, Renée
ijk, Rijk de Gooyer, Jules Hamel
as di Cultura.

UBA SONGFESTIVAL 1987: 18.00
as di Cultura.

OCHT (FADA): start bij het Marlbo-
park waar ook de finish is. Na af-
e-sale en barbeque van de ALTB in
park.

DAG (**Arubaanse Bond van**
mers in Verplegende instellin-
naf 10.00 uur op het Caiquetioveld.

ALL
sse)
r (semi-finale) Coca Cola Rangers
oro - Lago Sportpark.

r Thrillers/National vs Mario's - La-
park.

ALL: 09.30 uur toernooi om de
mstelito» - Astros Ballpark te Pa-

BALL (AVA): 16.00 uur Brazil vs
17.00 uur Albo vs SSS: 18.00 uur
NHC I - Sporthal.

• • • • •

IENSTEN
zon.: 09.00 en 19.00 uur.
: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
ELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en
r.
STAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30,
19.00 uur.
RA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en
r.
IQUITO: zon.: 08.00 uur
COLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30,
18.30 uur.
ETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
EENDERT: zon.: 09.00 uur.

• • • • •

STANTSE KERKDIENSTEN
PLAT: 19.00 uur ds Hessen; zon-
ool in het Jeugdcentrum.
COLAS: 09.00 uur ds Hessen; zon-
ool op dezelfde tijd.

• • • • •

W APOSTOLISCHE KERK (Schu-
12): 09.30 uur kerkdienst.

Lokale groep wacht op vergunningen

Financiering olie-opslag te Barcadera voor 99 % rond

BARCADERA — **De plannen van een lokale groep voor aanleg van een olie-opslagplaats tussen het oude ACI- fabriek te Barcadera en het Water- en Energiebedrijf te Balashi, nemen vastere vormen aan. Vernomen wordt dat de financiering hiervoor — tussen vijf en acht miljoen dollar — al voor 99 procent rond is.**

De te bouwen terminal zal bestaan uit opslagtanks en pijpleidingen naar en van deze tanks. Voorts komt er een brand- bestrijdings- systeem, een systeem voor het opslaan van autobenzine, jet fuel voor vliegtuigen en gasoil. De garanties voor levering van voornoemde olie- producten zijn reeds binnen. Er zal ook een administratie- kantoor worden gebouwd.

Het doel van dit nieuwe project is om de import van olie- producten voor de lokale consumptie te garanderen. Gedurende de bouwperiode van ongeveer negen maanden zullen ongeveer honderd personen werk krijgen. Na voltooiing zal dit project aan twintig tot 25 mensen werk verschaffen. Het wachten is nog op verkrijging van de nodige vergunningen van de overheid. De lokale groep is klaar om binnen drie maanden al te beginnen.

De verwachtingen zijn, dat daar het hier om een lokale groep gaat de deviezen ook binnen blijven en dat producten, zoals autobenzine, motorolie en kookgas, tegen een lagere prijs aan het publiek kunnen worden verkocht.

Installatie van nieuwe rechter

ORANJESTAD — Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie komt op dinsdag 15 september om vier uur in buitengewone plechtige zitting op Aruba bijeen. Tijdens deze zitting in het gerechtsgebouw zal de installatie plaatsvinden van mr. E.J.E. Mohamed als lid van het Hof.

ORANJESTAD — De rockgroep «Thunder» organiseerde onlangs een fundraising rockconcert op Plaza Betico Croes. De opbrengst van deze activiteit was bestemd voor het kinderdagverblijf Casa Cuna. Bij de foto: de bandleden Michael Marquez en Janny Laclé overhandigde de opbrengst van het concert in de vorm van een cheque aan het adjunct- hoofd van Casa Cuna, de heer E. Ruiz.

Evaluatie viering van Persdag

ORANJESTAD — Het organiserend comité van Dia di Prensa houdt maandag een evaluatie- bijeenkomst over de activiteiten, die tijdens de viering van Dia di Prensa werden gehouden. Deze vergadering waarop het personeel van de nieuwsmedia worden verwacht, begint om half drie in Biblioteca Nacional. Het organiserend comité zal voorts op dinsdag 8 september een opname vertonen van alle activiteiten gedurende de viering van Dia di Prensa. Deze herhaling, die anderhalf uur duurt, is om half negen op TeleAruba.

Voetbaltoernooi op veld van Ayo

PARADERA — **Op het veld van Centro di Barrio Ayó wordt morgen een voetbaldag georganiseerd.**

Het programma vermeldt de volgende wedstrijden: Ayó - Atlantico Deportivo (9 uur, kleine adspiranten), Ayó - Sportboys (10.30 uur, grote adspiranten), Ayó - Postkantoor (1 uur, commercieel), Kelly Stars - Wester Stars (2.45 uur, veteranen), Setar - Teachers United (3.45 uur, veteranen), Ildo's Angels - Savaneta Stars (5 uur, dames).

Onjuiste gegevens vanuit verdeelde Setar aan buitenwereld verstrekt

Min. Bermudez: geen onregelmatigheden rond grondsatellietstation-aanbesteding

ORANJESTAD — **Minister van Verkeer en Communicatie, mr. Angel Bermudez, ontkende gisteren de publicaties als zou er bij behandelen van de ingediende offertes voor levering van een grondsatelliet- station voor de SETAR niet op de juiste wijze te werk zijn gegaan bij de toekenning van optie. Volgens de minister zijn de gegevens over deze zaak — die onder andere aan de pers verstrekt werden — twijfelachtig en vervalst.**

De minister schreef dit mogelijk toe aan een frictie binnen de Setar, die dateert sedert het overgaan van de Landsradiodienst in de Setar, waarbij er personen zijn die de noodzaak voelen om "dingen naar buiten te brengen". Er zijn sterke indicaties — aldus de bewindsman — wie allemaal deze gegevens naar buiten hebben gebracht. Een diepgaand onderzoek zal volgens hem dan ook niet uitblijven.

Naar minister Bermudez verklaarde worden in de verspreide gegevens bedragen genoemd over de offertes, die noch hem noch bij de Setar- opleiding bekend zijn. De minister verklaarde dat nadat op 8 juni de offertes geopend werden, hiervan een evaluatie werd gemaakt door Setar, ITU, Nepostel en het Accountants- kantoor Croes and Croes en een rapport hierover werd aan zijn persoon overhandigd.

De conclusie van dit rapport is, dat de firma GTE met de meest attractieve offerte uit de bus kwam. In cijfers uitgedrukt was dit 1.821.686 dollar door GTE en 1.833.367 door NEC. Op grond hiervan — dus van een attractievere offerte nadat een evaluatie dit heeft aangetoond — kreeg GTE de optie en werd uitgenodigd om over een eindcontract te komen praten met de directie en de raad van bestuur van de Setar. De minister ontkende dat de GTE de "kans" kreeg om met een amendement op zijn offerte te komen. Hiervan was geen sprake omdat de evaluatie gemaakt werd aan de hand van de offertes, die op 8 juni geopend werden.

Minister Bermudez verklaarde verder dat in de brief van 24 augustus van de Setar aan de overige firma's, die een offerte indienden nagelaten werd te vermelden dat na de evaluatie op 18 augustus de optie aan GTE werd gegeven en dat mogelijk door deze nalatigheid de verkeerde opvatting ontstond dat GTE de kans kreeg om verandering aan te brengen.

De NEC, die eveneens verkeerd ingelicht werd, heeft inmiddels gisteren verontschuldigingen aangeboden aan de Setar- directie voor de passage in de NEC- brief van 26 augustus aan de Setar, te weten «Therefore the improvemenmt in the financing conditions by other bidders to match after the bid closing date is unfair». Minister Bermudez liet nog horen, dat volgende week de vertegenwoordigers van GTE op Aruba worden verwacht om over een eindcontract verder te onderhandelen.

PARIJS — In de regio Parijs zijn laatst 15 Libanezen, Tunesiers, Libiers en Jordaniers aangehouden. Van hen worden er negen meteen uitgewezen zoals oa 4 Libiers, verdacht van het beramen van een aanslag. Uitzetting is mogelijk op basis van de speciale wetgeving wanneer men iemand beschouwt als een bedreiging van de veiligheid.

Zo maar

SAN NICOLAS — Een politie- patrouille in San Nicolas zag ter hoogte van de «Formosa Snack» de bekende F.M. lopen met iets op zijn rug en in zijn handen. De man werd aangehouden en in zijn hand had hij een emmer vol goederen, terwijl hij op zijn rug zijn hemd met enige flessen drank droeg. M. verklaarde dat hij deze spullen zomaar op het erf van de Internationale Supermarket had gevonden en deze zomaar had meegenomen. De politie ging ter plaatse en vond zomaar op het erf nog verschillende andere goederen. Aan de oostelijke gevel van het gebouw was zomaar een grote opening ontstaan. F.M. werd voor verder onderzoek zomaar opgesloten.

Softbaltoernooi opgedragen aan Tony Irausquin

NOORD — **In het Montaña Ballpark wordt morgenochtend een aanvang gemaakt met het softball- toernooi om de «Copa Nort '87».**

Het toernooi wordt ditmaal gewijd aan Antonio «Tony» Irausquin, die bekend staat als een van de grote promotors van little league baseball, softball en jeugd- baseball in Noord. De heer Irausquin zal om half tien, na het defilé en volkslied, de eerste bal werpen. Er zal als volgt worden gespeeld: Westpunt Hitters - Seroe Janchi Stars (10 uur), Montaña Braves - Calabas Blue Jays (11.45 uur), North Eagle Stars - Kudawecha All Stars (1.30 uur), Joey's - The News (3.15 uur).

AVC slaat Lucor KO

SAN NICOLAS — **Aruba Video Center behaalde gisteravond een 13-3 knocout- zege op Brazil Lucor in de tweede wedstrijd van de AA-klasse baseball- semi-finale.**

Timoteo Geerman werd winnende pitcher voor Video Center, en Ronny Irausquin verliezer voor Lucor. De wedstrijd verliep met dertien runs, tien hits, drie errors voor Video Center en drie runs, zeven hits, vier errors voor Lucor. De beste batter was Juan Arrindell (Lucor) met twee hits in even zoveel beurten.

In het Lago Sportpark wordt morgenmiddag twee uur de tweede wedstrijd gespeeld tussen Marlboro en Coca Cola Rangers. De eerste wedstrijd won Marlboro afgelopen woensdag met 8-5.

Bij basketball:

Grote zege voor Gaby's van Connie Francis

ORANJESTAD — **In de basketball- competitie maakten de dames van Connie Francis Club (CFC) ditmaal korte metten met Leonisa Sports en wonnen met groot verschil: 62-37.**

Bij de pauze was Leonisa Sports nog partij getuige de 19-19 gelijke stand, doch hierna nam CFC het heft volkomen in handen. Topscoorster was Karin Jie-Sam-Foek (Leonisa) met zestien punten.

Bij de heren was Gaby's Sport Rebels sterker en won gemakkelijk met 84-57 van Gold Crown. Gaby's had bij rust al een 38-20 voorsprong. Ronald Jacobs (Gaby's) was de topscorer van de wedstrijd met 28 punten.

Domino toernooi

SAN NICOLAS — Centro di Barrio Sociedad Serito organiseert vanmiddag en morgenmiddag een domino- toernooi in Bill's Sport aan de Nijhoffstraat. De wedstrijden beginnen al vanaf vier uur en hiervoor zijn de nodige trofeeën beschikbaar gesteld. Het is de bedoeling dat eind deze maand een damtoernooi zal worden gehouden tussen de beste spelers uit San Nicolas.

Sportdag bij ABV-lustrumfeest

PARADERA — **Ter gelegenheid van het twintig- jarig bestaan van de Arubaanse Bond voor werknemers in Verplegende instellingen (ABV) wordt morgen een sportdag gehouden op het Caiquetioveld te Paradera.**

Het programma is als volgt: Hospitaal - Brandweer (10.00 uur, heren softball), Montaña Lovers - Kudawecha (11.30 uur, dames softball), van 12.30 uur tot 4.00 uur Spel zonder grenzen (blauw tegen rood). Om één uur volgt de domino- wedstrijd tussen Papaya Ranch en Seroe Janchi. De laatste activiteit van de dag is de voetbal- wedstrijd om vier uur tussen Hospitaal en ASTEC.

JEFFREY KOCK, uit Savaneta 118, is winnaar geworden van de lessenaar en de stoel, die Antraco Aruba nv gedurende de vakantie verloot heeft onder de schoolkinderen, die gedurende de vakantie hun inkopen kwamen doen. Bij de foto: Antraco storemanager, mevrouw Ileen Tromp, overhandigt de gewonnen prijzen aan de jeugdige Jeffrey Kock.

Cooperation for progress: workshop in verband toerisme

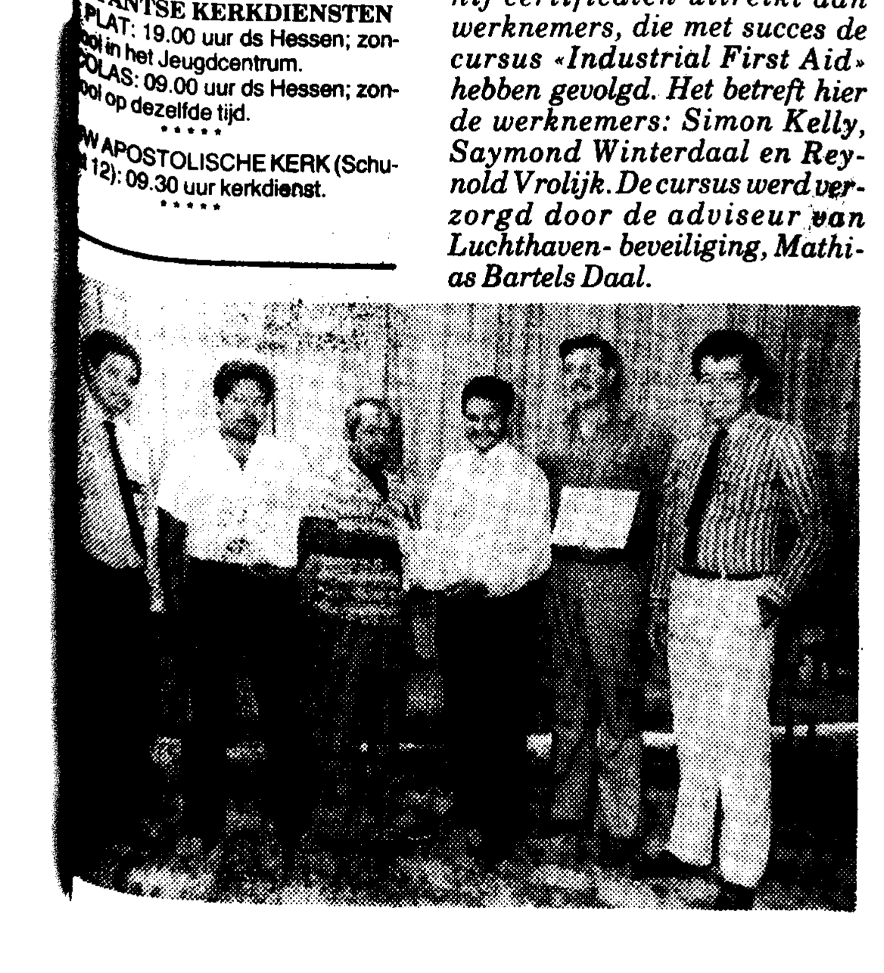
ORANJESTAD — **«Cooperation for progress» is de titel van een workshop, die vanaf vandaag tot en met dinsdag volgende week gehouden wordt voor topfunctionarissen in het toerisme.**

Deze studie- bijeenkomst, georganiseerd door Pannell Kerr Forster en de Coverdale Organisation, wordt van half negen 's morgens tot zes uur 's middags in de Essoclub gehouden. De deelnemers aan de workshop zijn afkomstig van Aruba Tourism Authority, ORMA, touroperators, Taxibond, FTA, AHATA en de PR- firma van Aruba in de Verenigde Staten.

Minister van Toerisme, Don Mansur, heeft een brief gezonden aan alle deelnemers waarin gewezen wordt op het belang van de toeristen- industrie voor Aruba en de deelnemers aangemoedigd worden in hun besluit om deel te nemen.

Het doel van de workshop is het bevorderen van «team building» en het versterken van de contacten tussen de instanties, die aan de ontwikkeling van het toerisme werken. Er zal ook aandacht worden besteed aan de gemeenschappelijke belangen om als een verenigd team de reclame van Aruba ter hand te nemen.

ORANJESTAD — Waarnemend directeur van de Reina Beatrix- luchthaven, ing. Mario Bikker (midden op de foto) terwijl hij certificaten uitreikt aan werknemers, die met succes de cursus «Industrial First Aid» hebben gevolgd. Het betreft hier de werknemers: Simon Kelly, Saymond Winterdaal en Reynold Vrolijk. De cursus werd verzorgd door de adviseur van Luchthaven- beveiliging, Mathias Bartels Daal.

OLHAO — Bij een treinramp in het Portugese toerisme- gebied van Algarve zijn zeker 5 doden en 30 gewonden gevallen. In de beide treinen die met elkaar botsten zaten samen 300 passagiers.

Bij Lago Heights-team

Dominicaans little leagua team op bezoek

SAN NICOLAS — **Het little league baseball- team Porto Real uit de Dominicaanse Republiek zal dit weekeinde twee wedstrijden in het Lago Heights Ballpark spelen.**

Porto Real komt vanavond aan als gast van de oudercommissie van Centro di Barrio Lago Heights- teams. De Dominicanen spelen de twee wedstrijden morgen (zaterdag) tegen Centro di Barrio Lago Heigths (om tien uur) en hierna tegen Pepsi Cola (twaalf uur). Het programma vermeldt nog sociale activiteiten voor de kleine baseballers, die dinsdagmorgen naar hun land terugkeren.

Nog in september aanvang bouw woningen

Renovatie Village vervolgd

ORANJESTAD — **De regering zal deze maand nog een aanvang maken met de bouw van woonhuizen in The Village in San Nicolas.**

Zoals bekend werd tijdens het laatste bezoek van minister drs. Jan de Koning aan Aruba de voortzetting van het project «Renovatie Village» goedgekeurd. Deze maand wordt begonnen met de bouw van de eerste 36 woonhuizen. In oktober volgt dan de installatie van electra, waterleiding, riolering en telefoon. Voorts zal in oktober de bouw beginnen van nog eens zestien woonhuizen, die gebouwd zullen worden op door de regering aan te kopen eigendomsgronden. In oktober zal ook de bouw worden voltooid van twee casco- woningen, die huurwoningen zullen worden.

Het project bevat verder nog het slopen van verschillende in slechte staat verkerende gebouwen om plaats te maken voor de bouw van nieuwe woningen. Dit project brengt met zich mee nieuwe activiteiten en arbeidsplaatsen in de bouwwereld in San Nicolas.

Voor beroven van later dood teruggevonden Browne

Gevangenisstraffen van zes en 4 weken geëist tegen agenten

ORANJESTAD — **De officier eiste op vrijdag een gevangenisstraf van zes weken tegen T. en W. en een gevangenisstraf van vier weken tegen Q., drie politie- agenten in San Nicolas aan wie tenlaste gelegd werd op 29/30 januari de man Henry Brown van zijn vrijheid te hebben beroofd. Een paar dagen later — op 2 februari — werd het lijk van Henry Brown uit de zee bij Boca Grandi gehaald. Tegen de drie agenten zal de rechter op 25 september uitspraak doen.**

Brown werd eind januari gezocht in verband met overlast die hij bezorgde aan bewoners rond de Promenade in San Nicolas, doordat hij aan deuren trok. Toen hij gesignaleerd werd, volgde een achtervolging waarbij zelfs een schot viel. Beklaagde Q. verklaarde dat dit gebeurde doordat hij viel en zijn pistool, dat hij veiligheidshalve had getrokken, afging. Brown werd in de politiejeep gezet na hem voorzien te hebben van handboeien.

De beklaagden Q. en W. werd behalve vrijheids- beroving ook geweldpleging tenlaste gelegd. Met Brown in de Jeep reden W. en Q. naar de wacht, waar beklaagde T., die als wachtcommandant optrad, hen instructie gaf de man ergens af te zetten waar hij niet meer lastig kan zijn. De twee agenten reden naar het afgelegen Grapefield en zetten Brown daar af nadat de handboeien werden afgedaan. Van de hele zaak werd geen melding gedaan daar Brown niet aangehouden werd. Hij had geen strafbaar feit gepleegd en was alleen plichtsmatig weggebracht. Ter terechtzitting kwam herhaaldelijk naar voren dat zo'n "wegbrenging" een gewoonte was bij de politie in San Nicolas. Dit werd met mensen gedaan, die geen strafbaar feit hadden begaan, maar wie als een soort straf een afstand te voet moesten afleggen. De betrokken politie-agenten werden sindsdien geschorst.

Officier van Justitie mr. Hoogland sprak van een schande dat politie- mensen berecht moesten worden. Iedereen kan berecht worden, maar de politie is er om te zorgen dat de regels niet geschonden worden. In de verklaringen van Q. en W. is volgens de officier bewezen dat vrijheidsberoving heeft plaats gehad.

Brown werd tegen zijn zin en wil meegevoerd. Handelen tegen persoonlijke vrijheid betekent volgens mr. Hoogland dat agenten handelen tegen de plicht van een politie- agent. Als dit systeem als een soort generale preventie regelmatig wordt gebruikt, dan moet volgens hem wel een groot deel van het politiekorps terecht staan. Bij de politie dient dit systeem niet meer te worden toegepast, zei de officier, die hierna tot het eisen van onvoorwaardelijke gevangenisstraffen overging.

Beide Rosina's scoren voor Undeba

Jong Colombia heeft nederlaag (0-2) aan eigen ongeconcentreerdheid te danken

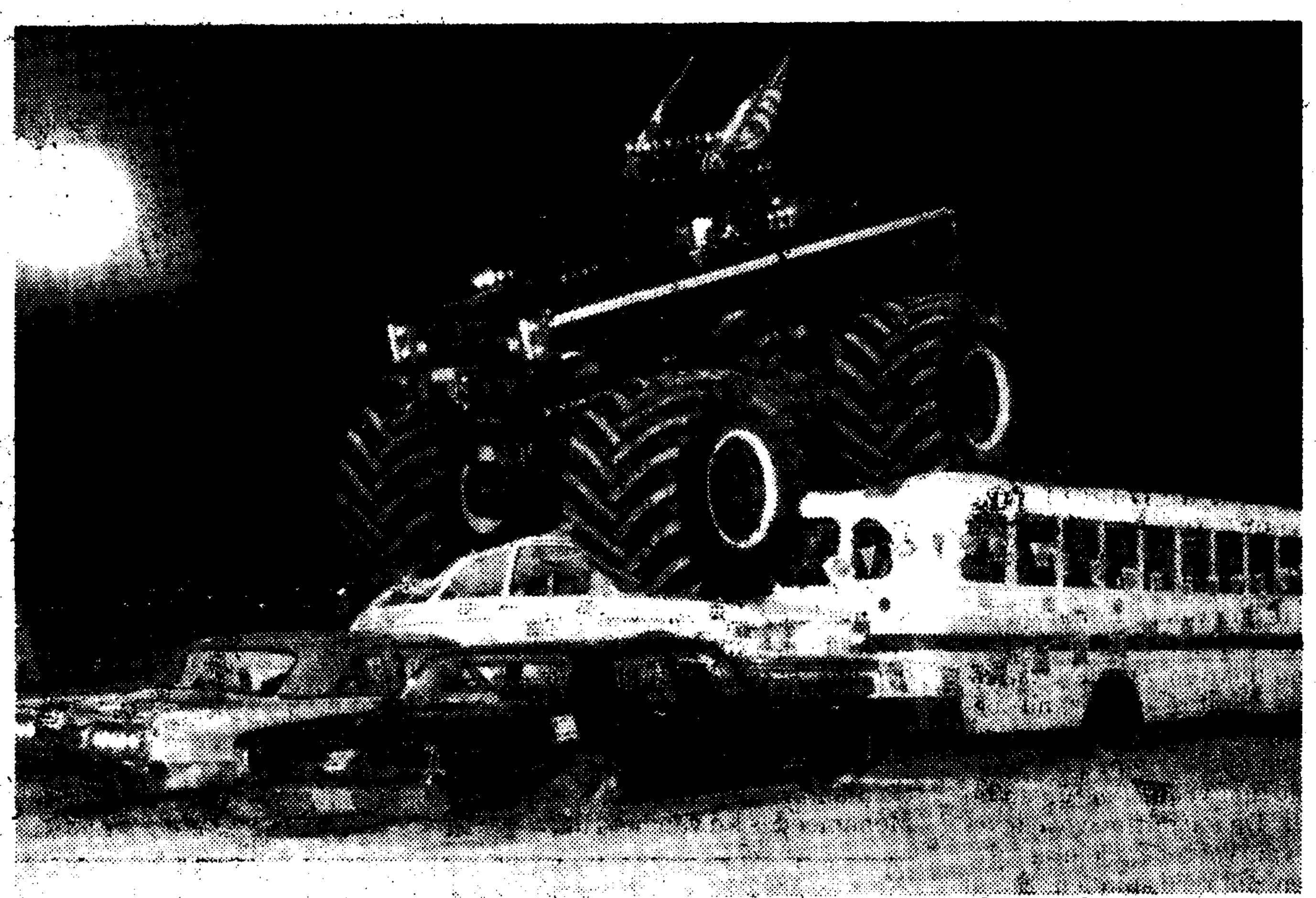
WILLEMSTAD — Wat vorige week niet meer dan een illusie bleek, is gisteravond realiteit geworden vóor de Bandabaose voetbalfans: een dubbele triomf van het Bandabaose voetbal in de eindronde van de FFK-competitie. Centro Barber/Coca Cola legde hiervoor weer de basis met een 1-0 zege in de eerste wedstrijd en kreeg ditmaal wel navolging van streekgenoot Undeba/NAC, dat zich op verdiende wijze met de score 2-0 van Jong Colombia/Winkel & Zonen ontdeed.

De hoofdwedstrijd, die 1090 toeschouwers naar het stadion trok, haalde een nog net acceptabel te noemen niveau. Ofschoon zelf niet groots, draaide Undeba beduidend beter dan in zijn eerste optreden in de eindronde tegen Victory Boys toen met 0-1 verloren werd. Jong Colombia stelde daarentegen danig teleur na het alleszins redelijke spel, dat in de eerste wedstrijd tegen Centro Deminguito vertoond werd.

Jong Colombia verdiende gisteravond beslist geen beter lot: het rommelde maar wat aan en kwam vooral in taktisch opzicht bijzonder slecht uit de voeten. Met name kon men niet de creativiteit opbrengen om het door Undeba toegepaste buitenspelsysteem te omzeilen. In de eerste helft alleen al stond de Bocaploeg maar liefst 13 keer buitenspel. Undeba deed het beter, maar zorgde voor maar één offensief hoogtepunt in de eerste periode: een keihard schot van Sherman Lodowika dat in prachtige stijl gehouden werd door keeper Kenneth Martin.

Undeba behield ook na rust zijn overwicht op Jong Colombia en wist zich, al was het maar zeer incidenteel, de nodige doelrijpe kansen te scheppen. De doelpunten werden door de twee Rosina's gescoord. Eerst Terry Rosina in de 66e minuut. Zijn afstandsschot van zeker 30 meter verraste keeper Kenneth Martin volkomen. De tweede treffer viel pas in de slotfase toen Jong Colombia een alles-of-niets offensief ondernam. Het werd 'niets', want Sherby Rosina brak met een snelle solo door de vooruitgeschoven verdedigingslinie van Jong Colmobia heen en joeg van dichtbij de bal tegen de touwen. Dat was in de 84e minuut.

Undeba werkte zich met het resultaat op naar een gedeelde eerste plaats samen met Victory Boys. Victory Boys heeft echter nog een wedstrijd te goed. Victory Boys ontmoet woensdagavond Centro Dominguito. De voorwedstrijd is dan Sta. Rosa Deportivo tegen Hubentut Westpunt. De voor zondag vastgestelde revanche-match tussen de FFK-selectie en het nationale team van Trinidad is verschoven naar maandagavond.

WILLEMSTAD — Gisteravond was in het Stadion Antoine Maduro een spektakel van de bovenste plank te zien. In het stadion, bijna geheel gevuld met erg veel jongeren, werd met een Monster Truck, Taurus genaamd, de meest vreemde capriolen uitgehaald. Met zijn enorme wielen beklom het voertuig auto's en zelfs reed het over twee bussen (zie foto).

Naast dit onderdeel werd ook nog met andere auto's stunts uitgehaald. Zo probeerde men met grote snelheid over een aantal brandende autowrakken te 'springen' en ook het optreden van Mr. TNT boeide het publiek. Met een aantal staven dynamiet op het lijf gebonden zat hij in een kist en bracht daarna de staven tot ontploffing. Na enige assistentie kwam de stuntman "weer bij kennis".

Vanavond (20.00 uur) en morgen tweemaal (14.00 en 20.00 uur) kan men nog gaan genieten van dit unieke evenement. De entree voor 2 kinderen tot 12 jaar is tien gulden; volwassenen betalen tien gulden per persoon.

Marcella Mesker uit bestuur tennisvakbond

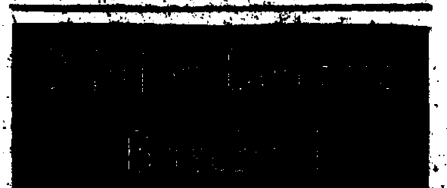
NEW YORK — Marcella Mesker maakt niet langer deel uit van het bestuur van de vakbond voor professionel tennisspeelsters (WITA). De post van secretaris werd overgenomen door de Australische veterane Wendy Turnbull.

Op de jaarvergadering van de WITA, op de openingsdag van Flushing Meadow in New York, werd Chris Evert voor de zesde keer herkozen tot voorzitter van de vakbond. Pam Shriver werd vice-voorzitter en Wendy Turnbull completeerde het dagelijks bestuur. Voorts werden nog drie nieuwe leden gekozen in de personen van de Braziliaanse Pat Medrano, de Française Catherine Suire en de Australische Elisabeth Minter.

Marcella Mesker speelt in het dubbeltoernooi van Flushing Meadow met de Amerikaanse Kathy Horvath.

De Haagse speelster slaagde er niet in zich in het enkelspel te plaatsen voor het hoofdtoernooi. Debet daaraan is de conditionele achterstand, die zij opgelopen heeft door een peniciline-kuur om een abces in de kaak te verdrijven.

Na het toernooi in New York zal zij in Nederland aan de kaak geopereerd worden.

NEW YORK — De uitslagen van de op vrijdag gespeelde wedstrijden in de Amerikaanse Leagues zijn:

American League
New York Yankees - California Angels 8-4; Boston Red Sox - Cleveland Indians 5-2; Toronto Blue Jays - Seattle Mariners 6-5 (10 innings); Baltimore Orioles - Oakland Athletics 6-2; Minnesota Twins - Milwaukee Brewers 2-1 (12 innings); Kansas City Royals - Chicago White Sox 6-2; Detroit Tigers - Texas Rangers 11-2.

National League
Cincinnati Reds - Chicago Cubs 4-3; Atlanta Braves - Montreal Expos 7-4; Houston Astros - Pittsburgh Pirates 2-0; St. Louis Cardinals - San Diego Padres 4-2; New York Mets - Los Angeles Dodgers 5-1; San Franciaco Giants - Philadelphia Phillies 3-2.

WILLEMSTAD — Sherwin 'Bebe' Cijntje speelt vanavond zijn eerste wedstrijd in de Major League!

De vroegere speler van Sta. Maria Pirates, die reeds vijf jaar als professional in de Rochester AAA-klasse speelt en daar kampioen werd met zijn team, werd opgeroepen door zijn ploeg de Baltimore Orioles om vanavond zijn debuut te maken in de Major League. Met een slaggemiddelde van .359 stapt de ooit vijf jaar geleden door Chu Halabi ontdekte allrounder in het slagperk voor de Orioles.

Ruud Gullit en Marco van Basten spelen in Oranje

ZEIST — Ruud Gullit en Marco van Basten zijn wel beschikbaar voor het Nederlandse elftal, dat woensdag in Rotterdam vriendschappelijk speelt tegen België. De komst van het Milanese duo werd vrijdagmiddag om half vijf telefonisch aangekondigd door Ruud Gullit.

Het telefoontje van Gullit aan bondscoach Michels betekende voor de KNVB een grote verrassing. Jan Huijbregts had niet meer op de komst van het tweetal gerekend. "De jongens hebben vrijdagochtend de kwestie in Milaan nog eens uitvoerig besproken. De leiding van AC Milan heeft daarna besloten beide spelers toch vrij te geven. Ik heb de indruk dat AC Milan de zaak niet op de spits wil drijven en zich aan onze overeenkomst wil houden."

Huijbregts had in een eerder stadium de Italiaanse voetbalbond en de Fifa ingeschakeld. "Die hebben op ons verzoek bemiddeld, maar ik weet niet of dat nu de doorslag gegeven heeft. Ik denk dat Gullit en Van Basten zelf aangedrongen hebben toch voor Oranje te mogen spelen." Het tweetal zal zich maandag bij de selectie voegen.

De vrijgave van beide spelers zal geen invloed hebben op veranderingen in de selectie. Kieft en Henny Meijer, d[illegible] Michels aan de groep werd[illegible] gevoegd na de officiële [illegible] ding van de Milanese s[illegible] worden gehandhaafd. All[illegible] Michels geen zestiende [illegible] meer uit de Olympische [illegible] hoeven over te hevelen.

MALTA AMST[EL]
SPORTAGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-[illegible]
dinsdag- en donderdagmorgen g[illegible]

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, C[illegible] biweg)
openingstijden: maandag t/m d[illegible] van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en [illegible] van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zon[illegible] 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇA[O]
iedere maandagavond om 20.00 [illegible] genheid tot schaken in het Madur[illegible]

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Royal Scorpions vs Blu[illegible]

*****

ZONDAG
WIELRENNEN
(Pedal Pusher Cycling Club)
14.00 uur aanvang wedstrijden vo[illegible] bers, nieuwelingen, junioren en [illegible] Zeelandia nabij Latra.

BASEBALL
(AA-klasse)
10.30 uur Alpha vs Santa Rosa [illegible] Sentro Deportivo Korsou.

ZWEMMEN
Buladó Swiming Club)
08.30-17.30 uur start «Buladó Ra[illegible] aquarium naar de finish bij badpl[illegible] rie Pampun.

*****

ATLETIEK/ROME — [illegible] wel er het in het begin na[illegible] zag, heeft de Amerikaan[se] venkampster Jackie Jo[yner-] Kersee het wereldrecord o[illegible] discipline uiteindelijk to[illegible] gebroken. Ze werd werel[dkam]pioene met een puntentota[al van] 7128. Op zeer eerbiedwa[ardige] afstand werd de Russin L[illegible] Nikitina tweede met 656[illegible] ten. Joyners landgenote [illegible] Frederick werd derde me[t illegible]. De Nederlandse Tineke H[illegible] werd dertiende met een [illegible] van 6040 punten.

Uitslagen van het Asiento-Lipton tennistoernooi

Deelnemers gaan nu verder in een winnaars- en verliezerspoule

WILLEMSTAD — Het vorige week gestarte Asiento-Lipton mixed tennistoernooi is gisteren haar tweede ronde ingegaan. Het kaf is van het koren gescheiden en de deelnemers gaan verder in een winnaarspoule en een verliezerspoule.

In het onderstaand overzicht staan de resultaten genoteerd van de eerste ronde. Achter de namen van de paren staan de nieuwe speelnummers [illegible] genoteerd op welke plaats men in de poule is geëindigd. De nummers 1 en 2 gaan naar de winnaarspoule. De nummers 3 en 4 naar de verliezerspoule.

De resultaten van zowel de B- als de C-klasse zijn:

"B" KLASSE 1e RONDE

NR	DAMES	HEREN		1e	2e	3e	Tot.	NR
C1	MARIA RAVENSTEIN	[illegible]	A1	[illegible]	7-8	12-5	4	1
C2	CORRIE CHAPMAN	RICHARD CHAPMAN	A1	[illegible]	[illegible]	4-12	[illegible]	4
C3	MARJIE MAGADANS	DICK MAGADANT	B1	6-[illegible]	8-[illegible]	12-4	4	2
C4	JEANNE 't HEUVEL	[illegible] 't HEUVEL	[illegible]	7-6	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3
D1	ANS GORSEN	ERIC GORSEN	F2	6-6	[illegible]	9-5	5	1
D2	LORAW CRAMER	[illegible] KUNTZE	M1	5-8	4-[illegible]	[illegible]	3	3
D3	HEATHA ROSALIA	LUIGNO HOOI	B1	8-5	[illegible]	5-7	4	2
D4	RIA CALVO	ERIC BOEKHOUDT	P1	6-6	7-10	3-11	1	4
E1	YVONNE GÜNTER	ROY PENALVER	C1	8-7	12-5	7-7	5	1
E2	YVONNE de KRUYF	ROB POST	M2	6-8	5-12	3-10	0	4
E3	AGNES v. WILGEN	BOY BERENOS	F1	7-8	11-5	10-3	4	2
E4	ELVIRA HABIBE	WILLY VAN DIJK	O1	8-6	5-11	7-7	3	3
F1	LISBETH FLORES	MAX PAULA	T2	6-10	4-8	8-0	2	3
F2	ANIKA KOOL	[illegible]	[illegible]	9-4	8-4	4-8	4	2
F3	EDITH MACLEOD	FRANKLIN MACLEOD	T1	4-9	4-11	0-8	0	4
F4	ANNEMARIE HAUCK	HARRY HAUCK	A2	10-5	11-4	8-4	6	1
G1	ANNEMARIE ALBERG	LUCIEN ALBERG	S1	[illegible]	7-8	7-6	[illegible]	[illegible]
G2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
G3	COBY MOHON	KING YUNG	M2	[illegible]	7-11	[illegible]	2	[illegible]
G4	EDSELINE STRIJDEN	RICHARD DELTINA	D2	6-8	8-7	10-6	4	[illegible]
H1	EMILY DE JONGH	[illegible] KOOPMANS	O2	10-5	6-9	5-5	3	3
H2	TRUDY JANSEN	FRED HAGENS	B2	5-9	9-6	12-6	4	2
H3	[illegible] 't GOLIN	NORMAN HAMAL	P2	6-10	4-10	6-12	0	4
H4	MARLENE FRENKEN	BOY MARTINA	E2	9-8	10-4	5-5	5	1

→ DIT ZIJN UW NIEUWE NUMMERS

"C" KLASSE 1e RONDE

NR	DAMES	HEREN		1e	2e	3e	Tot.	NR
M1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	8-9	6-8	4-10	2	3
M2	LUCIE BEUR	MAURICE CRAS	D3	4-9	8-6	11-3	4	2
M3	[illegible] SABELLINO	[illegible] SABELLINO	[illegible]	[illegible]	[illegible]	10-[illegible]	6	1
M4	SONIA LOPA	[illegible]	[illegible]	5-8	1-14	5-11	[illegible]	4
P1	[illegible]	[illegible]	P4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	0	4
P2	[illegible]	HENRY PETERSON	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3
P3	[illegible]	PETER [illegible]	C3	16-5	[illegible]-5	[illegible]	6	1
P4	[illegible]	[illegible] GILISSEN	B3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9	2
U1	[illegible]	GERAT [illegible]	[illegible]	[illegible]	6-8	3-11	[illegible]	3
U2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	9-5	[illegible]	11-3	[illegible]	1
U3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5-9	8-6	11-2	4	2
U4	[illegible]	[illegible]	T4	[illegible]	3-12	[illegible]	0	4
S1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	16-5	4	2
S2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	11-4	9-6	11-0	6	[illegible]
S3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5-10	0	4
S4	[illegible]	STANLEY [illegible]	C2	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2	3
T1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2-[illegible]	[illegible]	[illegible]
T2	[illegible]	MARK GRIFFITH	[illegible]	[illegible]	9-6	6-9	4	2
T3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6-8	0-8	[illegible]	[illegible]	4
T4	[illegible] MEI	JOOP MEI	E4	[illegible]	8-0	7-6	[illegible]	[illegible]
V1	[illegible]	[illegible]	P2	5-8	0-8	[illegible]	0	4
V2	[illegible]	[illegible]	C4	16-5	8-8	8-[illegible]	[illegible]	[illegible]
V3	[illegible] ABRACA	ZOLEK ABRACA	S4	5-10	8-0	[illegible]	2	3
V4	LILY YUNG	[illegible]	T4	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4	2

→ DIT ZIJN UW NIEUWE NUMMERS

BONAIRE AGENDA

[BRANDWE]ER: 8000
[POLITIE/ONWEER]: 8222
[TAXI]CENTRALE: 8845
[HOSP]ITAAL: 8900

[LANDFILL] te Lagoen: maandag t/m vrijdag [..]00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 [zon]dag gesloten.

[OPENB]ARE BIBLIOTHEEK
([Openi]ngstijden voor het publiek)
[..]ag en donderdag van 14.00-18.00 [woe]nsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ [..]7.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

([Openi]ngstijden voor lezers)
[..]dag van 14.00-19.00 uur.

[POST]SLUITING: maandag t/m vrijdag [aanget]ekende stukken 15.45 uur; gewone [..]n 16.30 uur.

[SERVI]CE CLUBS
[..]: donderdagavond 19.30 uur - Hotel [..].
[In]formatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
[Round] Table: elke tweede maandag - [Ce]ntrum Terra Corra.
[..]: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

[BEVOLKIN]URSKANTOOR EN BEVOLKING: [..]2.00/14.00-15.30 uur loketten geo-

[..]KBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging gelieve contact op te nemen met de [..]dy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

[..]ECLUB (Weg naar Willemstoren): [..]d op vrijdag van 20.00-24.00 uur; za- [..]van 12.00-24.00 uur.

[SPRE]EKUUR (gezaghebber): elke donder- [..]n 09.00-11.00 uur op het Be- [stuurs]kantoor, Kralendijk; laatste donder- [..] de maand van 10.00-12.00 uur te

[..]LISHI (tel.: 8198): verzameling Bo- [..]nse schelpen en koraal; open van [..] t/m vrijdag van 10.00-12.30 uur - [Ni]kiboko Zuid 3.

[O]peningstijden slachthuis maan- [..]n woensdag van 07.00-12.00/13.00- [..]uur en donderdag en vrijdag van [..]1.00/11.30-14.30 uur.

[..]ember)
[..]AMARE: 19.00-19.00 (zondaga- [..] uur dansmarathon - Tera Kòrá

[..]ember)
[BONAI]RE SAILING ASSOCIATION (BSA): [..]ur race voor vissersboten - baai van [..]ijk.

[..]AL (SV Sotebo): 14.00 uur halve fi- [..].00 uur finale - Less Indians-terrein.

[..]G BONAIREDAG: 10.00-18.00 uur [..]en in de buurtcentra Nikiboko, Antri- [ol, Tera] Kòra, Nòrt Saliña en Rincon; 20.00 [offi]ciële viering voor het Bestuurskan-

[KERKD]IENSTEN
[St. B]ernarduskerk Kralendijk:
[..]s 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00

[..]otokerk Antriol:
[..]s 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00

[..]cuskerk Rincon:
[..], ook zondag, 19.30 uur.

[BERIC]HTENBEZORGING doorgeven [M]evr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya [..]e 4.

KRALENDIJK — Afgelopen donderdag hebben de voornaamste sponsors van de komende twintigste Bonaire Regatta International een oriëntatie- bezoek gebracht aan Bonaire. Een van de redenen van dit bezoek was om kennis te maken met de leden van de stichting. In de ochtenduren bezochten de sponsors de plaatsen waar verschillende activiteiten zullen plaatsvinden en daarna werd hen een lunch aangeboden in het Bonaire Beach Hotel (BBH). Bij die gelegenheid werden enkele toelichtende woorden gesproken, onder andere door de gedeputeerde van Toerisme, die qualitate qua ook voorzitter is van de stichting, Ramoncito Booi, en daarna door mevrouw Zulay Knuf Nouel, die penningmeesteresse is van de stichting. Bij de foto: Kees Fekkes algemeen manager van BBH, Roy Bottse van Mamon Services, Betto Thomas van Landsloterij, Zulay Knuf Nouel van de stichting, gedeputeerde Ramoncito Booi, Alan Maduro van de Pepsi Cola- fabriek, Pim Fangman van Amstel, Luciano Thodé van Herrera nv, Niki Tromp van de stichting en Hans Knetsch van Consales.

Brussel: mogelijk 10.000 AIDS-dragers

BRUSSEL — België is een van de Westeuropese landen met het hoogste aantal van AIDS- dragers. Volgens de schatting van de Belgische autoriteiten komt men uit op een totaal van zo'n tienduizend mensen die AIDS onder hun leden hebben op een bevolking van 9,9 miljoen inwoners. Volgens Wivina Demeester als woordvoerder van de Volksgezondheid heeft men bij 2.251 mensen de aanwezigheid van het AIDS- virus vastgesteld. Maar men vreest dat men uiteindelijk zal uitkomen bij tienduizend AIDS- dragers. Er zijn in België al 153 mensen gestorven aan AIDS sinds deze ziekte twee jaar geleden voor het eerst werd vastgesteld. In juni was bij 225 mensen de ziekte inderdaad uitgebroken.

Culturele avond bij viering Bonaire-dag

KRALENDIJK — "Onze cultuur is onze trots". Dit is het motief waarop zondagavond om zeven uur door de overheid een culturele avond wordt gepresenteerd. Daaraan zullen verschillende Bonaireaanse artisten deelnemen, zoals Broertje Janga, Tipico Bonairiano en Grupo Kibrahacha. Het programma, is samengesteld voor elk wat wils.

Behalve genoemde artisten zullen ook optreden Romey Coffie, Tipico Bonairiano, Janine Regales, Mayra Frans, Juliette de Grijze en Trio Sorpresa. Het BC hoopt dat de gehele bevolking aanwezig zal zijn bij deze culturele manifestatie. Een verzoek gaat wel uit van de overheid en dit betreft het hijsen van de vlag op deze feestelijke dag.

Het programma voor de Bonairedag is in feite al vandaag, zaterdagmorgen, begonnen waar om tien uur de zeilboten in klasse A, B en C zijn gestart. Op zondag 6 september is daarvan om tien uur 's morgens een vervolg, terwijl er voor de niet-zeilers in de middaguren, te beginnen om half elf tot twee uur een groot aantal activiteiten zijn gepland rond het strand van Playa Lechi. Om zes uur zullen de festiviteiten op Playa Lechi zijn afgelopen en worden voortgezet rond het Bestuurskantoor met de culturele avond.

JOLIET — Omdat het publiek niet wil dat Speck, die 21 jaar geleden 8 leerling- verpleegsters vermoordde vrijkomt hoewel hij daarvoor in aanmerking komt buigt men zich bij de Reclassering over dit vraagstuk.

Ook festiviteiten bij Playa Lechi en Bestuurskantoor

Viering Bonairedag vooral in wijken

KRALENDIJK — Behalve de festiviteiten rond Playa Lechi en de culturele avond voor het Bestuurskantoor, zullen in de verschillende wijken van Bonaire feest- programma's worden uitgevoerd, die onder auspiciën staan van de wijkcentra zelf. Dit in verband met de viering van Bonairedag.

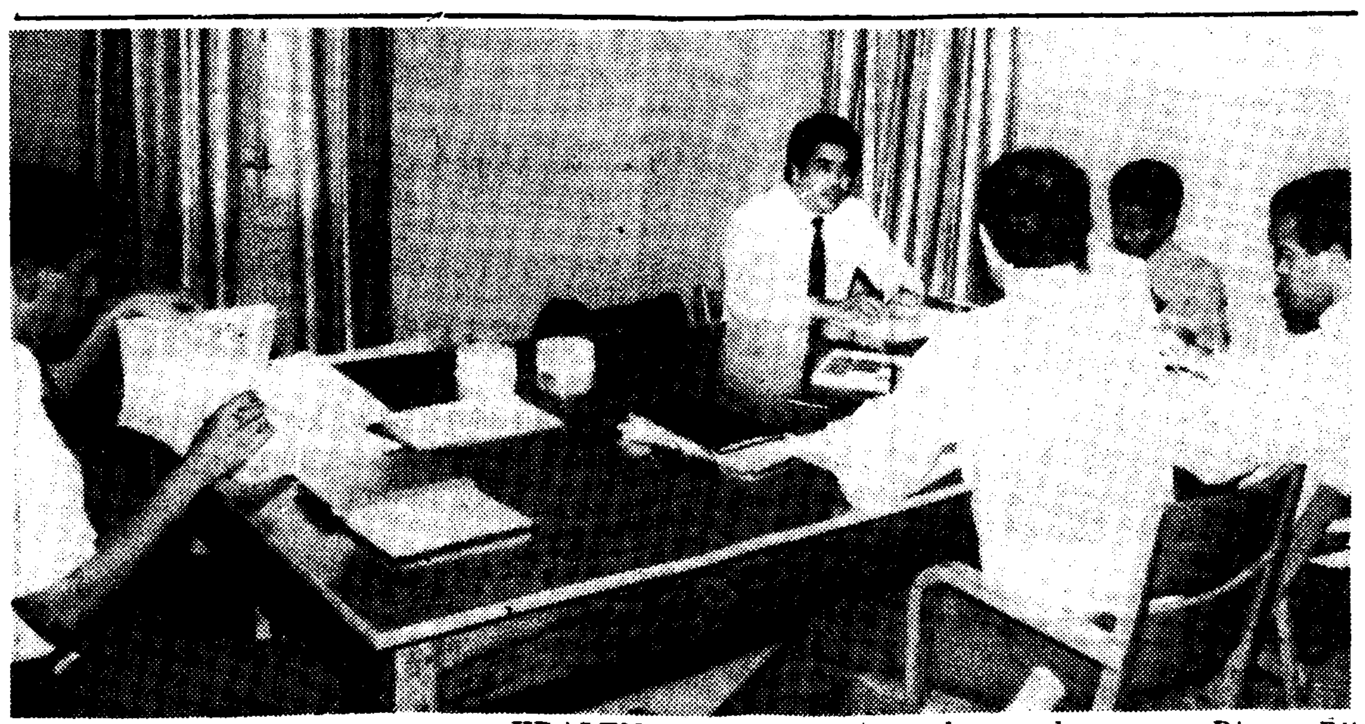
Om tien uur zal in het buurtcentrum Noord Nikiboko de vlag worden gehesen en het volkslied worden gespeeld. Daarna volgt een toespraak van de wijkleider en een heildronk op Bonaire. Vervolgens zijn er diverse activiteiten zowel op muzikaal als op verstrooiings- gebied. Om vier uur 's middags zijn de festiviteiten afgelopen.

Ook het Buurtcentrum Antriol heeft een feest- programma: tien uur opening gevolgd om tien over tien met het hijsen van de vlag, 10.20 een heildronk en van elf tot half vier diverse activiteiten.

Buurtcentrum Tera Cora wijkt niet veel af van de overige en begint om tien uur met het hijsen van de vlag, om kwart over tien toespraken en vervolgens tot zes uur activiteiten.

Ook Buurtcentrum Noord di Saliña heeft een toespraak van de voorzitter op het programma gevolgd door toespraken van de overige bestuursleden. Daarna sport- en andere activiteiten en tenslotte een «happy hour». Er wordt niets vermeld in het programma over het hijsen van de Bonaireaanse vlag.

Het grootste wijkcentrum, dat van Rincon, heeft eveneens een uitgebreid programma en begint met een misviering om negen uur, gevolgd door een optocht van een drumband van de kerk naar het Buurtcentrum waar om half elf de vlag wordt gehesen en het volkslied wordt gezongen. Om kwart voor elf zijn er verschillende toespraken die om elf uur gevolgd worden door een heildronk. Tenslotte is er een miniferia waar verschillende organisaties een stand hebben opgebouwd. Ook zal er een tafeltennis- en een domino/dam- knockout- wedstrijd worden georganiseerd.

KRALENDIJK — Woensdag heeft het BC bestaande uit gezaghebber mr George Soliana, eilandssecretaris mr Frits Goedgedrag en de gedeputeerde Juancho Melaan, Ramoncito Booi en Carmo Cicilia vergaderd in het hulpbestuurskantoor van Rincon. Bij de foto: het historische moment dat voor de wijk Rincon veel voldoening zal geven. Op de foto het voltallige BC op de wat ongemakkelijke stoelen van het hulpkantoor te Rincon.

BONAIREAANS COMMENTAAR

Zoals de waard is ...

DE EX-VOORZITTER VAN de Partido Democratico Bonairiano (PDB), Johan E. (Jopie) Abraham, heeft via een aantal persverklaringen nogal fel gereageerd over wat in de nieuwsmedia is verschenen. Met name werd daarin ook de Amigoe genoemd die — volgens Abraham — absurde veronderstellingen lanceerde. Jopie Abraham refereerde namelijk aan het vermoeden, dat de dringende eis dat Monchin Soliana als Statenlid moest aftreden, verband hield met het feit dat de zoon van de wnd. Statenvoorzitter, mr. George Soliana, een volledige medewerking verleent aan het nieuwe BC, dat momenteel een UPB/POB- signatuur draagt en vrijwel alle werkzaamheden en beslissingen van het vorige BC — eveneens onder voorzitterschap van mr. Soliana — verwerpt en aan de kaak stelt.

GEZAGHEBBER SOLIANA BIJVOORBEELD bleek — in tegenstelling tot de benoeming van ex-gedeputeerden Winklaar en Melaan — geen bezwaar te hebben tegen de benoeming van ex-gedeputeerde Avelino Cicilia tot hoofd van de Luchthaven- Beveiliging. Een beslissing die echter door het huidige BC — waarvan gezaghebber Soliana nog steeds deel uit maakt — volledig werd teruggedraaid. Niet alleen is Cicilia hoofd Luchthaven- beveiliging af, maar wordt opgescheept met een onbekende functie van stadsinspecteur waarvan vermoedelijk op geheel Bonaire niemand weet wat dat precies inhoudt.

WANNEER DAN ABRAHAM plotseling op de proppen komt met de mededeling dat de vader van gezaghebber Soliana, die momenteel wnd. Statenvoorzitter, is, plaats zal moeten maken voor Avelino Cicilia, die enkele maanden geleden aankondigde om gezondheidsreden de actieve politiek voor enige tijd te verlaten, vervolgens voor het raadslidmaatschap bedankt en nu plotseling weer raadslid en Statenlid wil zijn volgens Abraham, dan werkt dat op zijn minst verwarrend.

DE HOUDING VAN mr. George Soliana vindt genade in de ogen van Abraham, die zijn vroegere eerste man zijn vriend vanaf de wieg noemt en derhalve nimmer in aanmerking komt voor repressailles van Jopie Abraham. Dat is vermoedelijk wel correct. De repressailles gelden dan ook niet mr. George Soliana, maar Statenlid S.G. (Monchin) Soliana. Zijn opmerking over zijn aftreden dat slechts kan geschieden over «my dead body» en alle andere frustraties, die er bij de leiders van de PDB heersen, moeten niet worden afgedaan met het spreekwoord "Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten". Jopie Abraham heeft eerder bewezen, dat een kat in het nauw rare sprongen maakt.

Krachtig wordt opgetreden tegen mensen-smokkel

Argentinie gaat situatie van de illegalen regelen

BUENOS AIRES — In de situatie van ongeveer veertigduizend illegaal in Argentinie verblijvende buitenlanders zal binnenkort een wijziging aangebracht worden. Ondertussen meent men ontdekt te hebben dat er organisaties bestaan die in het geheim buitenlanders Argentinie binnenbrengen en wel vanuit Paraguay.

Minister Antonio Troccoli van Binnenlandse zaken kondigde de actie met betrekking tot de buitenlandse illegalen aan, waarbij hij werd gesecondeerd door de directie van de Migratiedienst Evaristo Iglesias en de onder- minister voor Binnenlandse zaken Carlos Perez Llana. De opzet van de nieuwe regeling is de positie van deze buitenlanders te reguleren. De meesten van hen zijn Argentinie binnengekomen als toerist maar toen de periode voorbij was waarvoor zij toegelaten waren bleven zij toch in Argentinie achter. Tot deze groep van illegalen behoren mensen van allerlei nationaliteit. Onder meer burgers uit de nabuurlanden Uruguay, Chili, Bolivia, Paraguay en Brazilie. Bij een bezoek aan Argentinie hebben burgers uit deze landen geen visum nodig. Men heeft er geen idee van hoeveel mensen uit deze landen zich metterwoon hebben gevestigd in Argentinie. Maar men neemt wel aan dat het om vele duizenden gaat.

Bij de Argentijnse regering heeft de mening post gevat dat er organisaties in actie zijn om buitenlanders illegaal naar Argentinie over te brengen. Het gaat hierbij vooral om Taiwanezen en Zuidkoreanen. Minister Troccoli gaf de verzekering dat met de wet in de hand krachtdadig zal worden opgetreden tegen dit soort organisaties, welke deze immigranten voorzien van valse papieren. Vooral via Paraguay zou men zo Argentinie binnenkomen.

De bewindsman deelde mee dat er al arrestaties in verband hiermee zijn verricht. Hij wilde echter niet verder op de aard van deze organisaties ingaan. Hij beriep zich daarvoor op diplomatieke redenen. Hij ging niet verder dan te zeggen dat het grootste aantal migranten dat naar Argentinie komt uit Zuidkorea en Taiwan komt. Twee jaar geleden heeft president Raul Alfonsin de migratie- wetgeving aangepast om de grote stroom van buitenlanders naar Argentinie een halt toe te roepen.

In verband met massale drugssmokkel naar VS

Ex-premier Saunders is getuige in Lender-zaak

JACKSONVILLE — De voormalige premier van de Caicos en Turkse eilanden Norman B. Saunders is weer korte tijd in arrest genomen in verband met de procedure welke tegen de Colombiaanse cocaine- koning Carlos Lehder Rivas in voorbereiding is. Saunders zal als getuige moeten optreden.

De 43- jarige Saunders heeft geschiedenis gemaakt doordat hij de eerste regerings- leider was die in de Verenigde Staten werd aangehouden in verband met zijn betrokkenheid bij de handel in verdovende middelen. Hij werd ervan beschuldigd onderdak te hebben verleend aan Lehder en aan agenten van Lehder. Zo verklaarde een agent van de Amerikaanse Narcotica- dienst DEA. Deze informant, Douglas Driver, vertelde dat Saunders eens 363 kilo marihuana had gekregen toen hij aan drugsbende- leden die hun basis in Jacksonville hadden. Verschillenden van hen hebben verklaard dat zij voor Lehder werkzaam zijn geweest bij het smokkelen van drugs. Saunders werd 19 augustus opgepakt.

Volgens de beschikbare gegevens bij de justitie is Lehder een der belangrijkste leveranciers geweest van het Medellin- kartel, dat de belangrijkste leverancier was van cocaine voor de Verenigde Staten vanuit Colombia. Lehder wordt verantwoordelijk gesteld voor de invoer van 3200 kilo cocaine tussen 1979 en 1980.

Saunders trad in 1985 af als leider van de regering over de Britse kolonie in de Atlantische Oceaan, toen er tegen hem in Miami een aanklacht werd ingediend. Bij zijn proces liet men de aanklachten vallen dat hij had geprobeerd een DEA- agent om te kopen en van het samenzweren voor de smokkel van een grote hoeveelheid drugs. Hij werd veroordeeld voor het samenzweren om de wet te overtreden om al reizend illegale handel te plegen en kreeg acht jaar opgelegd, waarvan hij er twee heeft uitgezeten. Hij werd daarna op erewoord voorlopig in vrijheid gesteld maar in augustus werd hij weer aangehouden, om te getuigen in de zaak Lehder. Hij is inmiddels weer nu op erewoord vrijgelaten in afwachting van het proces tegen Lehder.